

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodologia	5
Badanie osób niepełnosprawnych	8
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych	13
2. Podsumowanie	15
3. Problemy osób niepełnosprawnych	23
4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym	43
5. Samorzady gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym	55
6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej	71
7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej	79
8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym	93
9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych	105

1. Wprowadzenie i metodologia

Wprowadzenie i metodologia

Niniejsza synteza stanowi prezentację głównych wyników i wniosków z dwóch badań przeprowadzonych w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś? Badanie działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych”:

- ❑ **Badanie osób niepełnosprawnych.** Badanie osób niepełnosprawnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. Wzięły w nim udział osoby, które posiadają ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej. Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi.
- ❑ **Badanie przedstawicieli samorządów gminnych.** Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły prawie wszystkie gminy w Polsce. Uzyskaliśmy 2117 wywiadów z reprezentantami samorządów gminnych (wójtami/burmistrzami, ich zastępcami, czy sekretarzami gminy).

Oba badania zrealizowane zostały przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie działania 1.4 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b).

To pierwsze w Polsce, na tak ogromną skalę, przedsięwzięcie badawcze konfrontujące potrzeby osób niepełnosprawnych z realiami, w jakich funkcjonują samorządy gminne. Wyniki obustronnych badań ukazują nie tylko dwa punkty widzenia na kwestie związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, ale wskazują przede wszystkim na konieczność zmian w obecnym prawodawstwie. Zebrany materiał jest niezwykle bogaty i stanowi doskonałą podstawę do zainicjowania ogólnopolskiej dyskusji nad organizacją systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz wypracowania rozwiązań satysfakcjonujących wszystkie zaangażowane strony.

W syntezie prezentujemy zestawienie wyników dla województwa świętokrzyskiego, konfrontując je z wynikami na poziomie kraju.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi w każdej z 250 losowo wybranych gmin, które stanowiły około 10% ogółu wszystkich gmin w Polsce. W celu zapewnienia dystrybucji ze względu na region kraju badanie zostało zrealizowane w gminach wszystkich województw (po około 15 gmin z każdego województwa) oraz w co najmniej 5 powiatach z danego województwa (czyli po około 3 gminy z każdego powiatu). Przy losowym wyborze 250 gmin, które wzięły udział w badaniu, kierowano się kryterium związanym z typem gminy.

- Gminy miejskie
- Gminy miejsko-wiejskie
- Gminy wiejskie

Dla potrzeb badania została wylosowana celowa próba badawcza, która prezentowała populację osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej (18-65 lat). Ustalono następujące kryteria doboru próby osób niepełnosprawnych w wylosowanych wcześniej gminach:

PODSTAWOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Stopień niepełnosprawności	☐ Znaczny ☐ Umiarkowany ☐ Lekki (Definicja zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych)
Status osoby niepełnosprawnej na rynku pracy	☐ Osoby niepełnosprawne pracujące ☐ Osoby niepełnosprawne bezrobotne ☐ Osoby niepełnosprawne bierne zawodowo (Definicja przyjęta za GUS w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002)
Płeć	☐ Kobieta ☐ Mężczyzna

Cechy te odzwierciedlały strukturę osób niepełnosprawnych na poziomie powiatu. Liczebność poszczególnych warstw ustalona została na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z badania „Stan zdrowia ludności Polski w 2004 r.”

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

Aby uzyskać pełny obraz (zdywersyfikowany na różne grupy) opinii osób niepełnosprawnych zastosowano dodatkowe kryteria doboru próby na poziomie gminy:

DODATKOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Rodzaj schorzenia	☐ Narządu ruchu ☐ Narządu wzroku ☐ Narządu słuchu ☐ Psychiczne/umysłowe Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na rodzaj schorzenia.
Wiek	☐ 18-29 ☐ 30-49 ☐ 50 + Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na wiek.

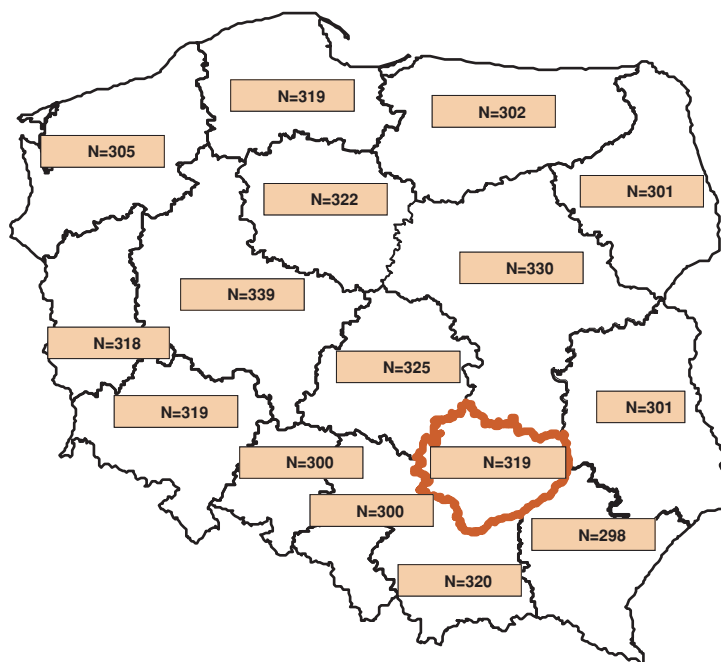
Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

W województwie świętokrzyskim zrealizowano 319 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi. Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju oraz województwa świętokrzyskiego (dane nieważone).

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY (DANE NIEWAŻONE)				
	OGÓŁEM		ŚWIĘTOKRZYSKIE	
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	859	17%	19	6%
Miejsko-wiejska	1383	28%	140	44%
Wiejska	2776	55%	160	50%
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				
znaczny	883	18%	68	21%
umiarkowany	1817	36%	111	35%
lekki	2318	46%	140	44%
RODZAJ SCHORZENIA				
narządu ruchu	1732	35%	140	44%
umysłowe	917	18%	56	18%
narządu wzroku	904	18%	48	15%
narządu słuchu	812	16%	46	14%
psychiczne	488	10%	27	8%
epilepsja	101	2%	1	0%
inne	64	1%	1	0%
PŁEĆ				
kobieta	2324	46%	141	44%
	2694	54%	178	56%
WIEK				
18-29	1475	29%	87	27%
30-49	1862	37%	106	33%
50+	1681	33%	126	39%
STATUS ZAWODOWY				
Pracujący	1046	21%	78	24%
Bezrobotny	328	7%	31	10%
Bierny zawodowo	3606	72%	209	66%
Nieokreślony	38	2%	1	0%

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

*Liczba zrealizowanych wywiadów z osobami niepełnosprawnymi
ze względu na województwo (dane nieważone)*

Sposób prezentacji wyników

Wyniki prezentowane w niniejszym raporcie poddano procedurze ważenia tak, aby można było wnioskować o całej populacji osób niepełnosprawnych, na poziomie całego kraju.

Zastosowano 4 rodzaje wag, ustalonych na podstawie danych o osobach niepełnosprawnych zaczerpniętych z „Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań z 2002 r.” Najpierw ustalono wagi dla każdego województwa, a następnie na poziomie każdego województwa dla stopnia niepełnosprawności, wieku oraz miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Ze względu na zastosowaną procedurę ważenia liczebność całej próby uległa zmianie z N=5018 na N=5019. Ponadto zmieniły się rozkłady poszczególnych zmiennych.

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej, a także procedury ważenia dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98% do 102%.

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

Poniższa tabela prezentuje rodzaje oraz wartości zastosowanych wag.

WOJEWÓDZTWO	RODZAJE WAG								
	Województwo	stopień niepełnosprawności			WIEK			Miejsce zamieszkania	
		znaczny	umiarkowany	lekki	18-29	30-49	50+	MIASTO	WIEŚ
DOLNOŚLĄSKIE	0,075677764	0,161915	0,349825651	0,488259	0,090791	0,317919	0,59129	0,693376	0,30662436
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,058244244	0,136834	0,363686834	0,499479	0,090791	0,317919	0,59129	0,607217	0,39278295
LUBELSKIE	0,069113548	0,147011	0,372509605	0,480479	0,090791	0,317919	0,59129	0,411161	0,58883933
LUBUSKIE	0,034478996	0,120147	0,356734728	0,523118	0,090791	0,317919	0,59129	0,616489	0,38351108
ŁÓDZKIE	0,064093375	0,166	0,345033385	0,488967	0,090791	0,317919	0,59129	0,629784	0,37021599
MAŁOPOLSKIE	0,104395744	0,13522	0,422786102	0,441993	0,090791	0,317919	0,59129	0,494162	0,5058381
MAZOWIECKIE	0,095624929	0,157481	0,393388748	0,44913	0,090791	0,317919	0,59129	0,626669	0,37333067
OPOLSKIE	0,017278641	0,193196	0,369914632	0,436889	0,090791	0,317919	0,59129	0,536219	0,46378088
PODKARPACKIE	0,057706405	0,115693	0,349067625	0,535239	0,090791	0,317919	0,59129	0,369854	0,63014557
PODLASKIE	0,025091377	0,180597	0,376563606	0,44284	0,090791	0,317919	0,59129	0,533945	0,46605459
POMORSKIE	0,056319613	0,190203	0,35305773	0,456739	0,090791	0,317919	0,59129	0,674487	0,32551347
ŚLĄSKIE	0,163830555	0,150209	0,340775532	0,509016	0,090791	0,317919	0,59129	0,790311	0,20968913
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,031769464	0,153982	0,350987317	0,495031	0,090791	0,317919	0,59129	0,425938	0,57406151
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,039623546	0,165618	0,348943155	0,485438	0,090791	0,317919	0,59129	0,57894	0,42106034
WIELKOPOLSKIE	0,064365175	0,122657	0,362740036	0,514603	0,090791	0,317919	0,59129	0,578009	0,4219912
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,042386624	0,180529	0,36434463	0,455127	0,090791	0,317919	0,59129	0,66662	0,33338045

Procedurze ważenia zostały poddane następujące zmienne:

- Płeć, liczba osób w gospodarstwie domowym – ważone przez wszystkie wagi
- Typ gminy, gminy wiejskie, gminy miejskie/miejsko-wiejskie – ważone przez województwa, stopień niepełnosprawności oraz wiek
- Województwo – ważone przez stopień niepełnosprawności, wiek, miejsce zamieszkania
- Stopa bezrobocia w gminie – ważone przez stopień niepełnosprawności oraz wiek osób niepełnosprawnych
- Wiek, status zawodowy – ważone przez województwo, stopień niepełnosprawności oraz miejsce zamieszkania
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności – ważone przez województwo, wiek oraz miejsce zamieszkania
- Wiek oraz status zawodowy ze względu na typ gminy – ważone przez województwo i stopień niepełnosprawności
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności ze względu na typ gminy – ważone przez województwo i wiek

Wprowadzenie i metodologia - badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięli przedstawiciele 2117 gmin, którzy zajmują się merytorycznie zakresem spraw osób niepełnosprawnych. Najczęściej byli to wójtowie/ burmistrzowie, sekretarze gmin oraz zastępcy wójta/ burmistrza. **W województwie świętokrzyskim zrealizowano wywiady w 65 gminach, na 102 wszystkich gmin w tym województwie.**

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji badania na dzień zamknięcia zbioru.

STAN REALIZACJI BADANIA NA DZIEŃ ZAMKNIĘCIA ZBIORU	
Założona próba	2478 wywiadów (cała populacja)
Próba zrealizowana	2117 wywiadów
Odmowy z podstemplowaną kartą odmowy wzięcia udziału w badaniu	176 gmin
Odmowy bez podstemplowanej karty (urząd odmówił także podstemplowania)	185 gmin

Uzyskany odsetek realizowalności próby – na poziomie 85% jest wynikiem nadzwyczaj dobrym. Rzadko w badaniach możemy poszczycić się taką efektywnością. Obecnie praktyka badawcza traktuje już 75% jako rzetelny i wysoki poziom realizowalności.

Ponadto, biorąc pod uwagę fakt, że badanie obejmowało całą populację, osiągnięta próba pozwala na wnioskowanie o prawidłowościach z maksymalnym błędem statystycznym na poziomie 0,8%. Taka dokładność wnioskowania jest niezwykle rzadko dostępna w badaniach.

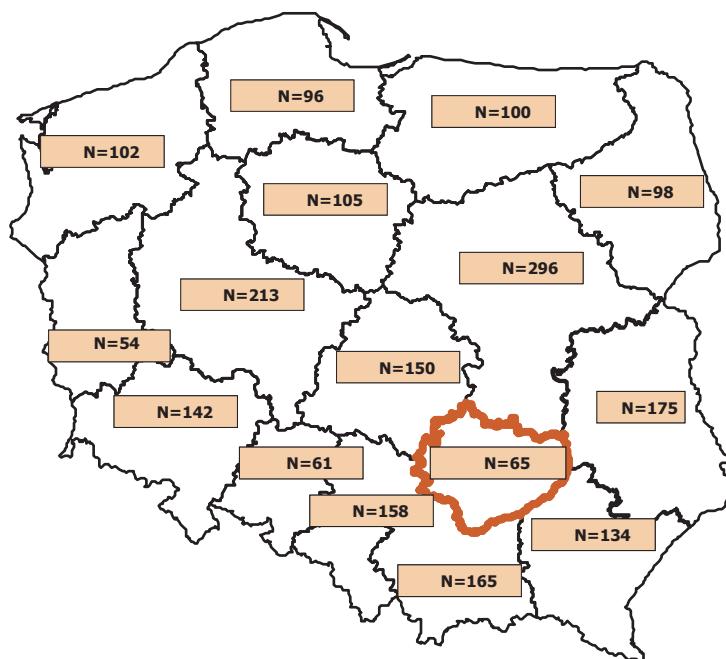
W przypadku, gdyby jakaś gmina wyraziła chęć wzięcia udziału w badaniu, pomimo że realizacja oficjalnie została zakończona, kwestionariusz zostanie zrealizowany i włączony do zbioru.

Wprowadzenie i metodologia - badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju oraz województwa świętokrzyskiego.

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH GMIN				
	OGÓLEM		ŚWIĘTOKRZYSKIE	
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	414	20%	1	2%
Miejsko-wiejska	465	22%	17	26%
Wiejska	1238	58%	47	72%
SYTUACJA FINANSOWA GMINY				
dobra	1234	58%	27	42%
ani dobra, ani zła	710	34%	26	40%
zła	158	7%	9	14%

Liczba zrealizowanych wywiadów z przedstawicielami jednostek samorządów gminnych ze względu na województwo

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98% do 102%.

Ze względu na małą liczebność grupy gmin miejskich i miejsko-wiejskich, które wzięły udział w badaniu w województwie świętokrzyskim, te dwa typy gmin zostały w analizach potraktowane łącznie.

2. Podsumowanie

Podsumowanie

Zrealizowane badanie daje bardzo szczegółowy wgląd z jednej strony w sytuację niepełnosprawnych, zaś z drugiej strony w działalność samorządów gminnych na rzecz tej grupy. Przyjęta metodologia i wielkości prób umożliwiają analizę danych zarówno na poziomie całego kraju, jak również na poziomie poszczególnych województw. Wyniki badań pokazują nie tylko ogrom problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w porównaniu z ogółem Polaków, ale wskazują też na olbrzymie dysproporcje wynikające z miejsca zamieszkania (rozumianego jako region kraju i wielkość miejsca zamieszkania).

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że w województwie świętokrzyskim sytuacja osób niepełnosprawnych jest najtrudniejsza w całym kraju, zaś ich satysfakcja z życia dramatycznie niższa w porównaniu do mieszkańców innych województw.

Należy także zaznaczyć, że przedstawiciele samorządów gminnych w województwie świętokrzyskim, choć podobnie jak w całym kraju oceniają swoją działalność na rzecz osób niepełnosprawnych dużo bardziej pozytywnie, niż sami zainteresowani, to jednak w swych ocenach zdają się być świadomi dużo gorszej sytuacji niepełnosprawnych w regionie i ogromnych niedostatków w działaniach gmin na rzecz pomocy tej grupie.

Podsumowując całość wyników badań dla województwa świętokrzyskiego należy podkreślić, iż niepełnosprawnym mieszkańcom tego regionu towarzyszy niespotykane nigdzie indziej poczucie osamotnienia, rozczarowania własną sytuacją i ogromnego pesymizmu życiowego.

Odczucia te częściowo znajdują uzasadnienie w najmniejszej w całym kraju efektywności działań gmin na rzecz osób niepełnosprawnych i niemal całkowitym braku inicjatywy samorządów w tym zakresie. Same gminy są świadome tych ocen, choć stanowczo nie doszacowują ich skali. Nie wykazują motywacji i planów, które miałyby na celu poprawę tej tragicznej sytuacji.

We własnej opinii, osoby niepełnosprawne z województwa świętokrzyskiego pozostawione są same sobie nie otrzymując potrzebnego im wsparcia ani od rodziny – podstawowego źródła pomocy w innych regionach, ani od instytucji państwowych. Z deklaracji badanych wyłania się obraz tragicznej sytuacji życiowej, złych warunków finansowych, mieszkaniowych oraz braku możliwości rozwoju zawodowego.

Satysfakcja z jakości życia, a także inne wskaźniki sumaryczne (w tym również opinie przedstawicieli samorządów gminnych) w przypadku województwa świętokrzyskiego są najniższe w całym kraju. Tym samym, województwo świętokrzyskie zaznacza się „białą plamą” na mapie zróżnicowania sytuacji osób niepełnosprawnych oraz aktywności gmin w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Podsumowanie

Analizując uzyskane wyniki widać wyraźnie, że w przypadku województwa świętokrzyskiego ma zastosowanie większość prawidłowości i wniosków odnotowanych dla całego kraju.

- ❑ Tak więc, wyniki badania pokazują, że osoby niepełnosprawne powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Co więcej, badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. Wykazują również bardzo umiarkowaną aktywność w gromadzeniu informacji o niepełnosprawnych mieszkańcach. W województwie świętokrzyskim jedynie **2% urzędów gminnych prowadzi szczegółowo badania w tym zakresie, 5% posiada dokładną wiedzę o liczbie niepełnosprawnych mieszkańców gminy, a tylko 3% zna stopę rejestrowanego bezrobocia wśród niepełnosprawnych.**
- ❑ **Samorządy gminne, niedysponujące żadnymi twardymi danymi, niestety nie zawsze zdają sobie z tego sprawę i często mają niepełne wyobrażenie o tym, co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych.** Wydaje się, że przede wszystkim marginalizują one znaczenie problemów natury psychologicznej i zdrowotnej. Mają również tendencję do niedoszacowywania odsetka niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy. **I tak, w województwie świętokrzyskim w chwili badania, podczas gdy 77% niepełnosprawnych w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, samorządy szacowały skalę tego problemu jedynie na 31,8%.**
- ❑ **Główny wysiłek w uzyskaniu pomocy leży po stronie niepełnosprawnego.** Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie, a większość czeka, aż osoba potrzebująca pomocy sama się do nich zwróci – w przypadku części osób niepełnosprawnych, zwłaszcza o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności jest to bardzo utrudnione.
- ❑ Niepełnosprawni mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. W województwie świętokrzyskim świadomość ta jest jeszcze niższa niż w skali całego kraju. **W konsekwencji niepełnosprawni swoją uwagę skupiają wyłącznie na najbliższych im Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz urzędach gmin,** gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia. **W województwie świętokrzyskim korzystanie z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej deklaruje 83% niepełnosprawnych,** podczas gdy w przypadku PFRON odsetek ten wynosi 17%, w przypadku PCPR – 8%, ZUS - 13%.

Podsumowanie

- ❑ **Działalność instytucji powiatowych, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym w przypadku województwa świętokrzyskiego oceniana jest negatywnie.**
- ❑ **Bardzo ważna, a zarazem nie w pełni wykorzystywana, wydaje się rola organizacji pozarządowych w procesie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.** Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w województwie świętokrzyskim, podobnie zresztą jak w całym kraju, nadal działa ich niewiele. Ich aktywność w tym regionie należy do najmniejszych w kraju.
- ❑ **Na uwagę zasługuje też fakt, że w województwie świętokrzyskim dużo mniejsza, niż w innych województwach jest rola rodzin osób niepełnosprawnych. Przeciętnie jedynie 39% osób niepełnosprawnych w tym regionie zadeklarowało, iż korzystało z pomocy najbliższych w ciągu ostatnich trzech lat.** Wydaje się to niezwykle małym odsetkiem. Oznacza także, że więcej osób korzystało z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej, niż własnej rodziny. **Co więcej, pomoc uzyskana od rodziny nie jest wcale przez niepełnosprawnych oceniana pozytywnie.**
- ❑ **Samorządy gminne są bez wątpienia najważniejszym i najbardziej dostępnym źródłem wsparcia dla osób niepełnosprawnych.** Wydaje się jednak, że w ocenie swej aktywności na rzecz osób niepełnosprawnych znacznie przeliczując swój wkład, są dalekie od realizmu. **W województwie świętokrzyskim 62% przedstawicieli samorządów gminnych ocenia, że w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym robią dużo lub bardzo dużo, podczas gdy taką opinię potwierdza jedynie 4% osób niepełnosprawnych.**
- ❑ **Wyniki badania pokazują, iż działalność samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych jest niewspółmierna do oczekiwań tej grupy.** Dotyczy to przede wszystkim zadań związanych z rehabilitacją zawodową, a także wymagających większych nakładów i zaangażowania działań związanych z rehabilitacją społeczną. **Prowadzenie działań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim deklaruje zaledwie 3% przedstawicieli samorządów.** To najniższy wynik w skali całej Polski.
- ❑ **Jedynie niewielki procent gmin może pochwalić się jakimikolwiek działaniami lub inicjatywami, a także posiadaniem instytucjonalnych ram w postaci programów lub strategii na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych.** **W województwie świętokrzyskim taki plan opracowany i zatwierdzony ma jedynie 4% samorządów.**

Podsumowanie

- ❑ **Pod względem aktywności na polu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych województwo świętokrzyskie jest najgorszym regionem w kraju.** Jedynie 5% gmin wspierało edukację niepełnosprawnych, 5% łożyło środki na pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe. Żadna gmina nie angażowała się w szkolenia zawodowe dla niepełnosprawnych. O niezaprzeczalnym braku zaangażowania świętokrzyskich gmin w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych świadczy również fakt, że prawie żaden niepełnosprawny nie doświadczył zainteresowania i nie spotkał się z inicjatywą pracowników gmin w tym zakresie.
- ❑ **W województwie świętokrzyskim, podobnie jak w całym kraju, działania w zakresie rehabilitacji społecznej podejmowane są częściej niż w przypadku rehabilitacji zawodowej, ale ich skala jest nadal dużo mniejsza, niż oczekiwania ze strony osób niepełnosprawnych.** Warto także zaznaczyć, iż skala tej pomocy w województwie świętokrzyskim jest najniższa w całym kraju.
- ❑ **Poza najczęstszą pomocą finansową, materialną i opiekuńczą, której skala jest w województwie świętokrzyskim ponad dwukrotnie niższa, niż ogółem, gminy w zasadzie nie podejmują innych działań.**
- ❑ **Wsparcie udzielane przez samorządy gminne, zarówno w województwie świętokrzyskim, jak i w całym kraju, ma najczęściej charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nie adresowanej specyficznie do niepełnosprawnych.** Pod względem obsługi petenta i źródła finansowania pomoc ta powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). Ponadto gminy obejmują opieką i pomocą jedynie część grupy osób niepełnosprawnych – osoby **kwalfikujące się najczęściej do pomocy społecznej lub socjalnej.** Nie wychodzą także z inicjatywą, nie kontaktują się z osobami potrzebującymi pomocy, ale czekają aż zainteresowani sami się po nią zgłoszą.
- ❑ W województwie świętokrzyskim nie obserwujemy bardzo dużych rozbieżności pomiędzy gminami różnego typu w zakresie działalności podejmowanej na rzecz osób niepełnosprawnych, która to prawidłowość pojawiła się na poziomie kraju. Nadal jednak widoczne są różnice w aktywności gmin zróżnicowanych pod względem wielkości. Przeciętny odsetek gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich podejmujących różnego typu działania w zakresie rehabilitacji społecznej są zbliżone (6-7%). Nie można zatem mówić o dużym zróżnicowaniu w tym zakresie. Odsetek gmin angażujących się w zadania dotyczące rehabilitacji społecznej rośnie wraz z wielkością gminy w przypadku gmin wiejskich. W przypadku największych gmin wiejskich jest on najwyższy wśród wszystkich kategorii typów i wielkości. Wśród gmin miejsko-wiejskich i miejskich z największą aktywnością mamy do czynienia w przypadku gmin najmniejszych i średnich, z najmniejszą w przypadku gmin największych.

Podsumowanie

- ❑ Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych.
- ❑ W województwie świętokrzyskim dużo częściej, niż w innych województwach spotykamy **dobre praktyki dotyczące planowania i budżetowania wydatków gmin dotyczących osób niepełnosprawnych**. W niemal połowie gmin pełna kwota planowanych wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych zapisywana jest w budżecie. Częściej niż przeciętnie środki te ujmowane są jako osobna pozycja.
- ❑ Tym bardziej dziwi niemal całkowity brak aktywności gmin w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, zarówno w przypadku poprawy jakości życia, jak i rehabilitacji zawodowej tej grupy. Ponadto mamy do czynienia z niezwykle negatywnymi (najgorszymi w całym kraju) ocenami sytuacji i pracy gmin formułowanymi z resztą nie tylko przez osoby niepełnosprawne, ale także przez samych przedstawicieli samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego.
- ❑ **Najwyraźniej dobre planowanie i zapisywanie w budżetach środków na zadania dotyczące osób niepełnosprawnych nie stanowi warunku wystarczającego sukcesu. Nie można również wykluczyć, że część samorządów dostarczyła danych nie do końca prawdziwych, za to „społecznie pożądanych”**. Trudno bowiem znaleźć inne wyjaśnienia tej ewidentnej sprzeczności pomiędzy relatywnie dobrą organizacją i planowaniem pomocy, a niezwykle trudną sytuacją osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim, co do której pomiędzy niepełnosprawnymi respondentami i przedstawicielami samorządów panuje zgoda.
- ❑ Niestety, pod względem dostosowania architektonicznego i obecności usprawnień dla niepełnosprawnych świętokrzyskie urzędy gmin w ogromnej większości nie wypadają najlepiej. Brak też jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- ❑ Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.

Podsumowanie

- ❑ **Niezależnie jednak od wszystkiego, wyniki badań pokazują, iż samorządy gminne są i będą instytucją bez wątpienia najbliższą osobom niepełnosprawnym.** Wobec braku wiedzy na temat alternatywnych źródeł pomocy, wobec własnej bezradności, choroby czy innych trudności niepełnosprawni skazani są na gminy. Od skuteczności ich działania będzie zatem zależeć jakość życia tej grup społecznej. **Już dziś niepełnosprawni w zdecydowanej większości (w woj. świętokrzyskim 66%) przekonani są o tym, iż samorządy gminne mają ustawowy obowiązek pomocy osobom niepełnosprawnym (i mają na ten cel budżety), co więcej chcą rozszerzenia ich kompetencji w tym zakresie.** 66% badanych w województwie świętokrzyskim uważa, że pomoc osobom niepełnosprawnym w całości lub w części powinna leżeć po stronie gminy.
- ❑ **Niestety, przeważająca większość gmin w województwie świętokrzyskim (86%) nie chce przyjęcia na siebie tego obowiązku.** Wśród najczęściej wymienianych przeszkód znalazły się przede wszystkim gorsze możliwości i zaplecze gmin, a także przyczyny finansowe.

3. Problemy osób niepełnosprawnych

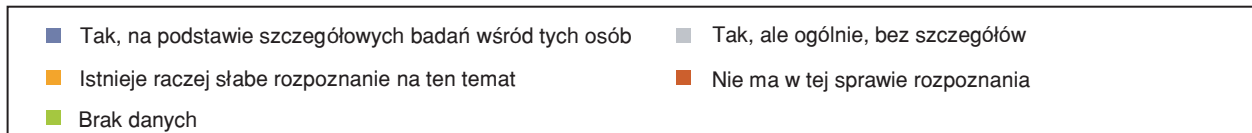
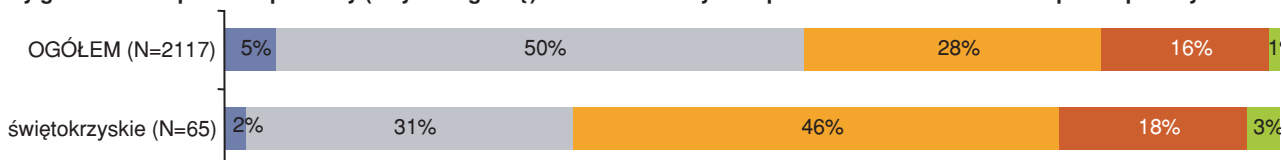
Problemy osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne, mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, podobnie jak ogół osób niepełnosprawnych powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Jak pokazują wyniki badań, przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne.

Sytuacja w województwie świętokrzyskim różni się jednak w sposób drastyczny od sytuacji w całym kraju. Przedstawiciele samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego w porównaniu do ogółu są bardziej krytyczni w ocenie swojej wiedzy na temat potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych – aż 64% deklaruje, że ma słabe rozpoznanie lub nie ma go w ogóle (w skali kraju – 44%). Nieco mniejszy odsetek deklaruje również, że ma dokładne rozpoznanie na podstawie szczegółowych badań (województwo świętokrzyskie – 2%, ogółem 5%).

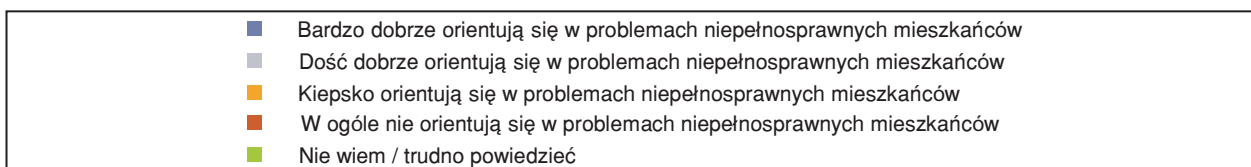
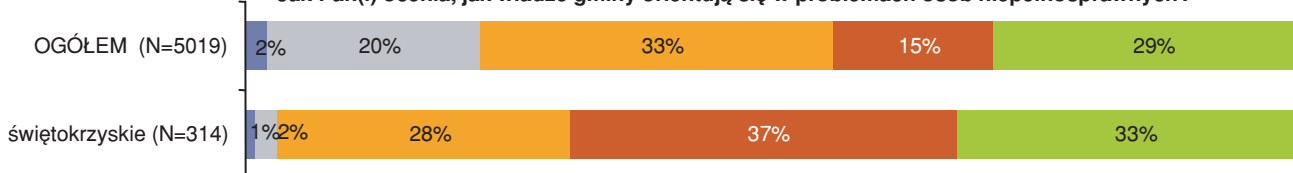
W zgodzie z powyższymi deklaracjami przedstawiciele gmin pozostają opinie niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego. 65% z nich (w porównaniu z 48% ogółem) stwierdza, iż gminy orientują się w problemach osób niepełnosprawnych kiepsko lub wcale. Warto również zwrócić uwagę, iż jedynie 3% niepełnosprawnych (w porównaniu z 22% w skali kraju) stwierdza, że gminy orientują się przynajmniej dość dobrze w ich problemach – wskazuje to na duże rozczarowanie wiedzą i działalnością gmin w województwie świętokrzyskim.

Czy gmina ma rozpoznane potrzeby (w tym diagnozę) w zakresie różnych aspektów środowiska osób niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Jak Pan(i) ocenia, jak władze gminy orientują się w problemach osób niepełnosprawnych?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Przechodząc na poziom bardziej szczegółowych informacji na temat niepełnosprawnych mieszkańców gminy widzimy również, że sytuacja w województwie świętokrzyskim jest gorsza od sytuacji w całym kraju. Jedynie 5% gmin województwa świętokrzyskiego (ogółem 10%) dysponuje dokładną wiedzą na temat liczby ich niepełnosprawnych mieszkańców, a blisko 60% samorządów nie posiada nawet szacunkowych danych w tym zakresie. Jeszcze gorzej jest w przypadku bardziej szczegółowych informacji na temat tej grupy. Gminy w większości nie gromadzą nawet szacunkowych danych o rodzaju i stopniu niepełnosprawności, a także miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Co więcej, zdecydowana większość badanych nie ma nawet najogólniejszego wyobrażenia o stopie bezrobocia wśród niepełnosprawnych. Samorzady gminne niewiele wiedzą również o problemach, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne i potrafią jedynie szacować krąg niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej, bytowej, w zakresie warunków mieszkaniowych czy znalezienia pracy.

Tabela 1. Stan statystyki gminnej. Rodzaj posiadanej wiedzy.

	Rodzaj posiadanych danych		
	Dokładne	Szacunkowe	Brak wiedzy
WIEDZA O LICZBIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY			
OGÓŁEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	5%	37%	58%
wg wieku			
Pełnoletnich	6%	18%	75%
Dzieci i młodzieży	6%	20%	74%
wg stopnia niepełnosprawności			
O znacznym stopniu niepełnosprawności	8%	9%	83%
O umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	8%	9%	83%
O lekkim stopniu niepełnosprawności	5%	8%	88%
wg rodzaju niepełnosprawności			
Z niepełnosprawnością ruchową	5%	5%	91%
Z niepełnosprawnością wzrokową	5%	3%	92%
Z niepełnosprawnością słuchową	5%	3%	92%
Z niepełnosprawnością umysłową	5%	3%	92%
Z niepełnosprawnością psychiczną	5%	3%	92%
Epileptycy (chorzy na padaczkę)	5%	3%	92%
wg miejsca zamieszkania			
Mieszkających w mieście	6%	8%	86%
Mieszkających na wsi	6%	23%	71%
WIEDZA O STOPIE BEZROBOCIA WŚRÓD NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Stopa rejestrowanego bezrobocia	3%	12%	85%
Stopa całkowitego bezrobocia	0%	17%	83%
WIEDZA O PROBLEMACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy bytowej i opieki	0%	29%	71%
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy finansowej i materialnej	0%	29%	71%
Niepełnosprawni borykający się z problemami mieszkaniowymi	0%	29%	71%
Niepełnosprawni borykający się z problemami na rynku pracy	0%	25%	75%

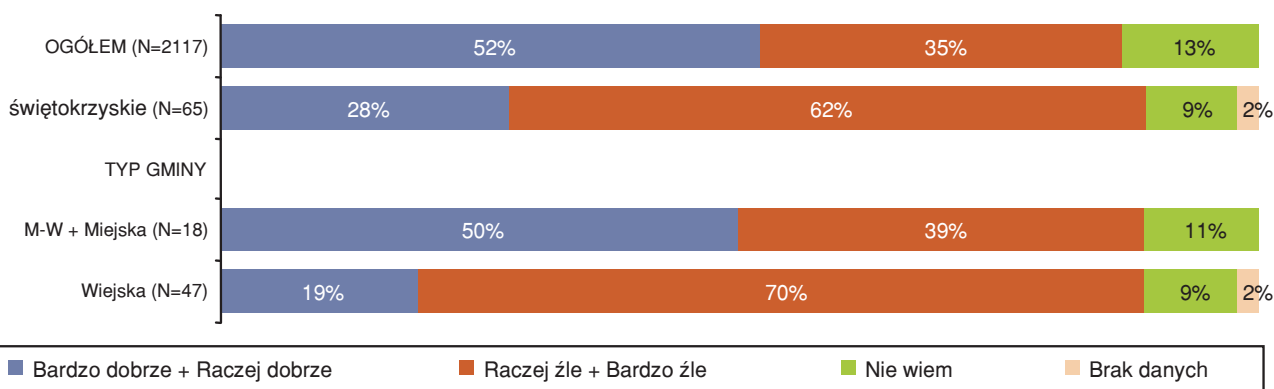
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Problemy osób niepełnosprawnych

Pomimo bardzo ograniczonej i fragmentarycznej wiedzy, przedstawiciele samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego, w przeciwieństwie do ogółu gmin, raczej pesymistycznie oceniają jakość życia osób niepełnosprawnych na terenie ich gminy. Nadal jednak obserwujemy drastyczne różnice pomiędzy opiniami samorządowców a ocenami niepełnosprawnych.

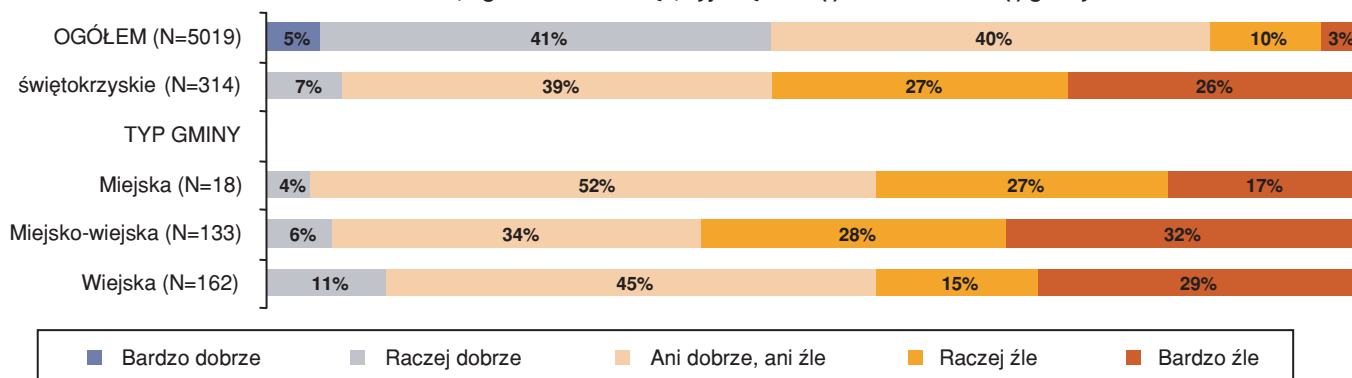
W przypadku niepełnosprawnych mieszkańców regionu świętokrzyskiego odsetki oceniających swą sytuację jako złą lub bardzo złą są dużo wyższe niż podobne szacunki wśród przedstawicieli samorządów gminnych. **Ponad połowa badanych (53%) w tym województwie oceniła swoją sytuację negatywnie.** Dla porównania, jedynie 13% niepełnosprawnych w skali kraju stwierdza, iż ich sytuacja jest zła lub bardzo zła. **Najgorsze oceny obserwujemy w przypadku gmin miejsko-wiejskich.** Relatywnie najlepiej (choć bez porównania gorzej, niż w skali całego kraju) żyje się mieszkańcom gmin wiejskich.

Jak, ogólnie rzecz biorąc, w Pana(i) opinii żyje się osobom niepełnosprawnym na terenie gminy?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Jak, ogólnie rzecz biorąc, żyje się Panu(i) na terenie Pana(i) gminy?

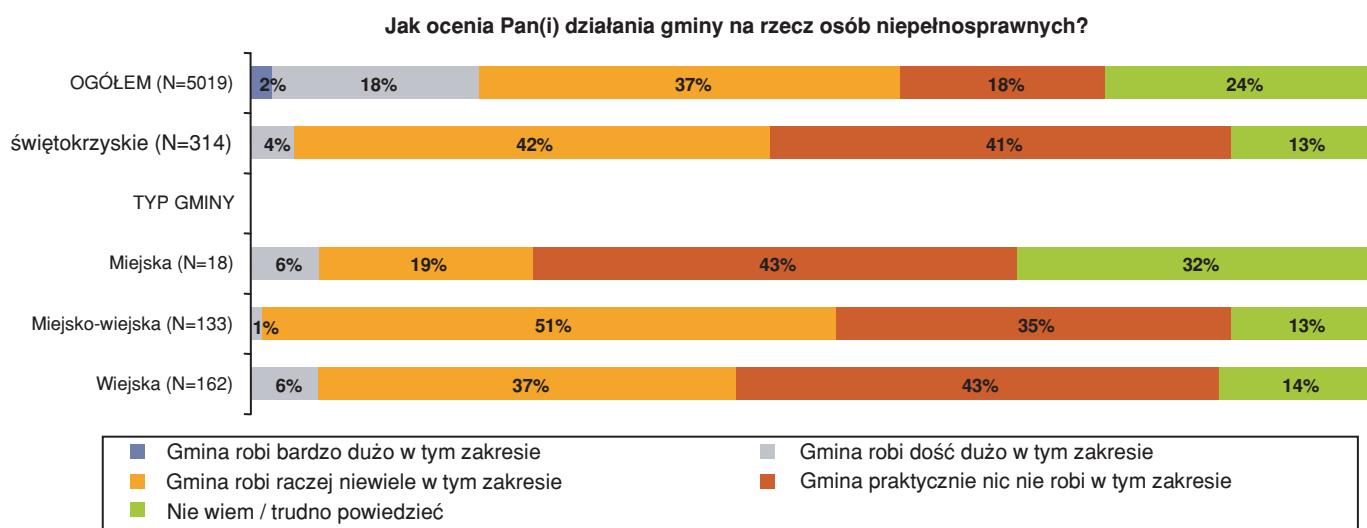

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Wśród niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego dominują postawy pesymistyczne wobec warunków życia na terenie gmin. Ponadto, bardzo negatywna jest ocena działań samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych w tym regionie.

Jedynie 4% niepełnosprawnych (w porównaniu z 20% w skali kraju) **stwierdziło, iż gminy dość dużo robią w tym zakresie. Ponad 80% niepełnosprawnych deklaruje, iż gminy pozostają bezczynne wobec problemów tej grupy mieszkańców.** Mamy zatem do czynienia z dużo gorszą oceną działań gmin w porównaniu do skali kraju.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

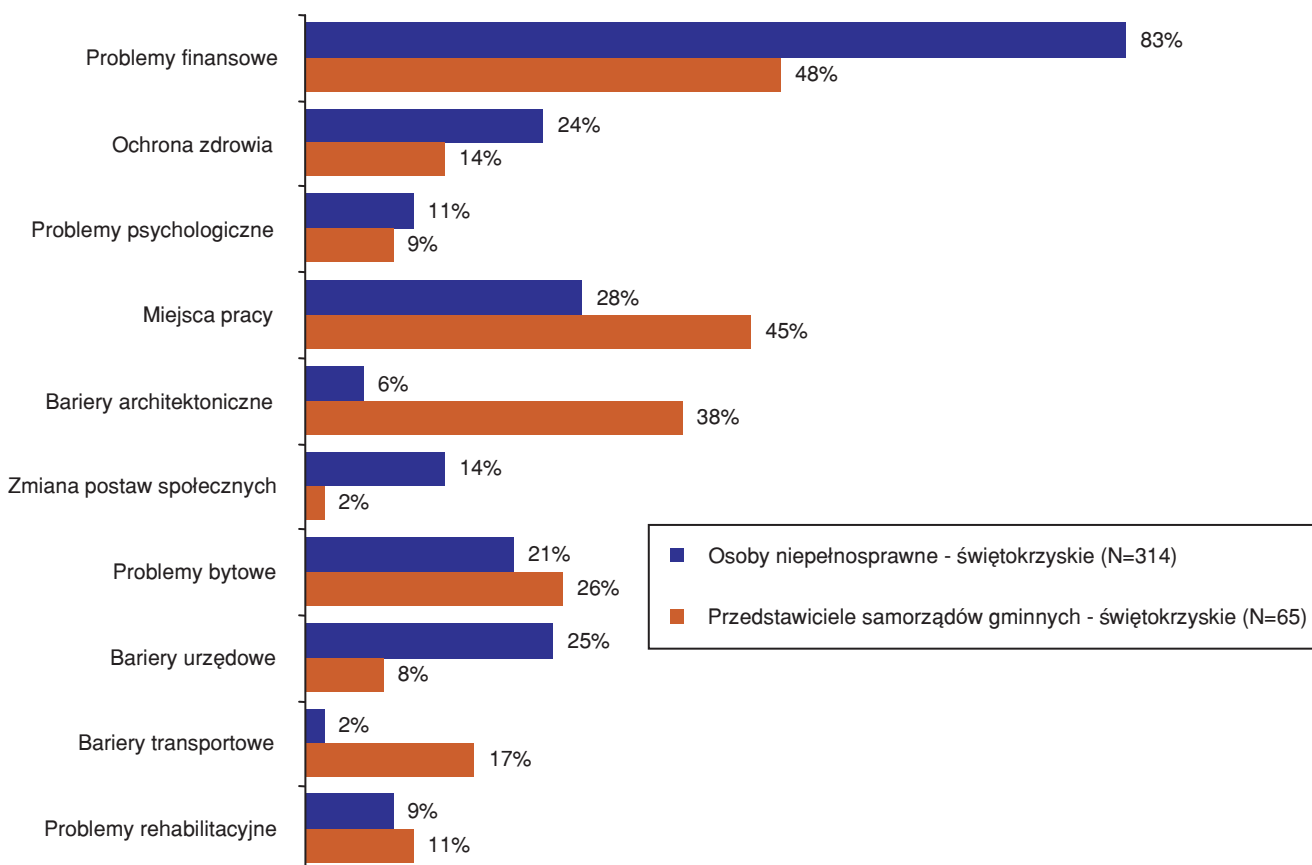
Problemy osób niepełnosprawnych

Dodatkowo samorządy gminne, niedysponujące żadnymi twardymi danymi, nie zawsze zdają sobie sprawę z potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych, często mają niepełne wyobrażenie na temat tego co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych.

Dla przedstawicieli samorządów gminnych problemy osób niepełnosprawnych skupiają się przede wszystkim wokół barier architektonicznych, transportowych oraz problemów z zatrudnieniem. Wyraźnie niedoszacowują zaś problemów finansowych, problemów związanych z ochroną zdrowia oraz problemów natury społecznej. W województwie świętokrzyskim 83% osób niepełnosprawnych skarży się na problemy finansowe, podczas, gdy na problemy te wskazuje jedynie 48% przedstawicieli samorządów gminnych. Z kolei bariery architektoniczne dokuczają jedynie 6% osób niepełnosprawnych, zaś problem ten wskazuje aż 38% gmin.

Z obrazu tego można wnioskować, że osoba niepełnosprawna to dla przedstawicieli samorządów gminnych przede wszystkim osoba niepełnosprawna fizycznie, mająca kłopoty z poruszaniem. Ten obraz skutkuje znacznym zawężeniem perspektywy.

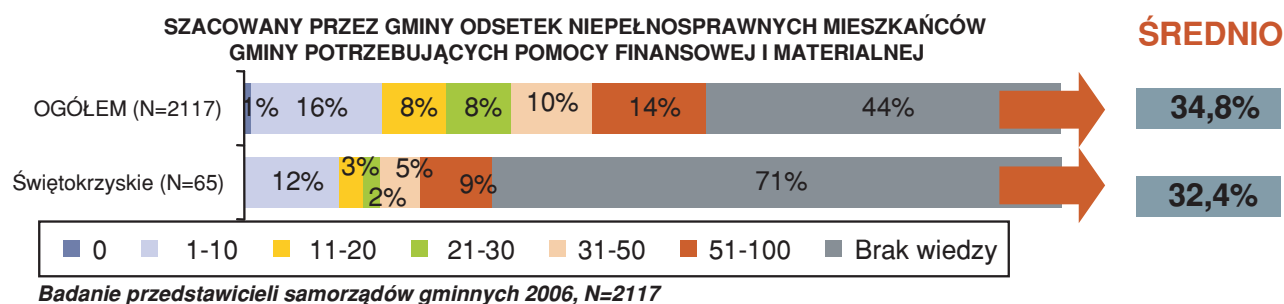
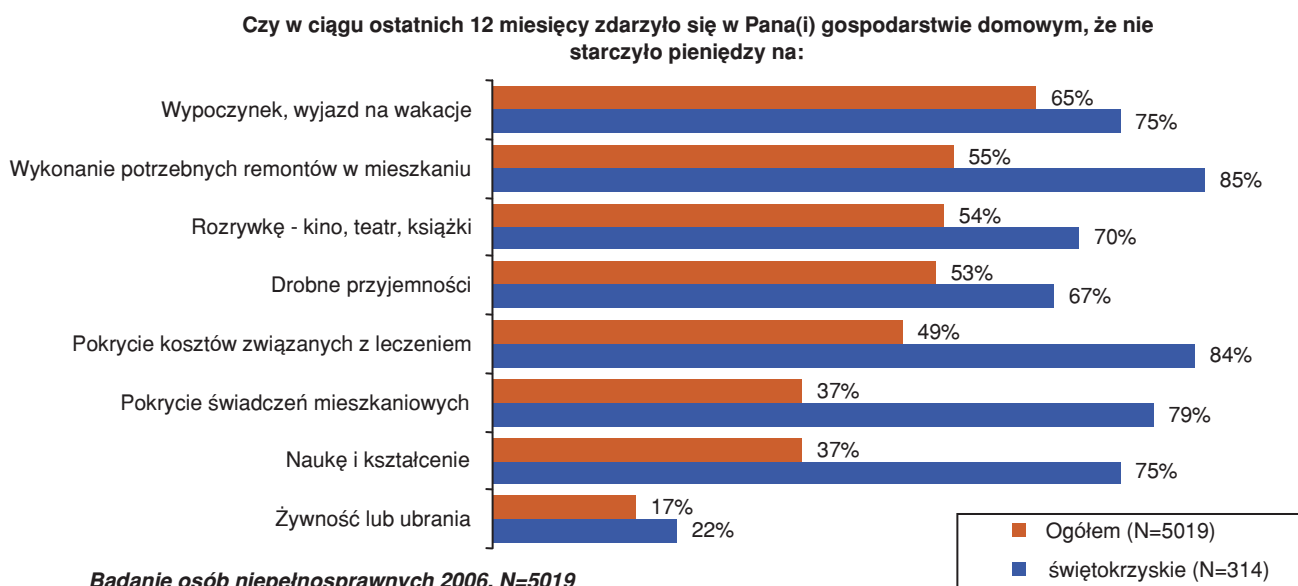
Najważniejsze problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne
- wskazania spontaniczne niepełnosprawnych oraz przedstawicieli samorządu gminnego

Problemy osób niepełnosprawnych

Jak pokazują wyniki badań, sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych jest w województwie świętokrzyskim dużo gorsza, niż w innych regionach kraju. Największą bolączką osób niepełnosprawnych w tym regionie są **problemy finansowe oraz problemy związane z zatrudnieniem**. Jeżeli pominiemy najbardziej podstawowe wydatki na żywności i ubrania to okazuje się, że w **ponad 67% gospodarstw domowych naszych respondentów w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie starczyło pieniędzy na pewne wydatki**. Szczególną uwagę należy zwrócić na **dramatycznie wysokie odsetki niepełnosprawnych wskazujących, iż zabrakło im pieniędzy na pokrycie kosztów leczenia lub świadczeń mieszkaniowych**. Także w przypadku najbardziej podstawowych artykułów, takich jak żywność i odzież, odsetek gospodarstw, w których nie starczyło na te zakupy pieniędzy jest wyższy, niż przeciętnie.

Wydaje się, że samorzady gminne nie doceniają w pełni wagi problemu finansowego wśród osób niepełnosprawnych. Szacują one odsetek niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej jedynie na 34,8%. W województwie świętokrzyskim szacunki te są – wbrew deklaracjom osób niepełnosprawnych – jeszcze niższe (32,4%).

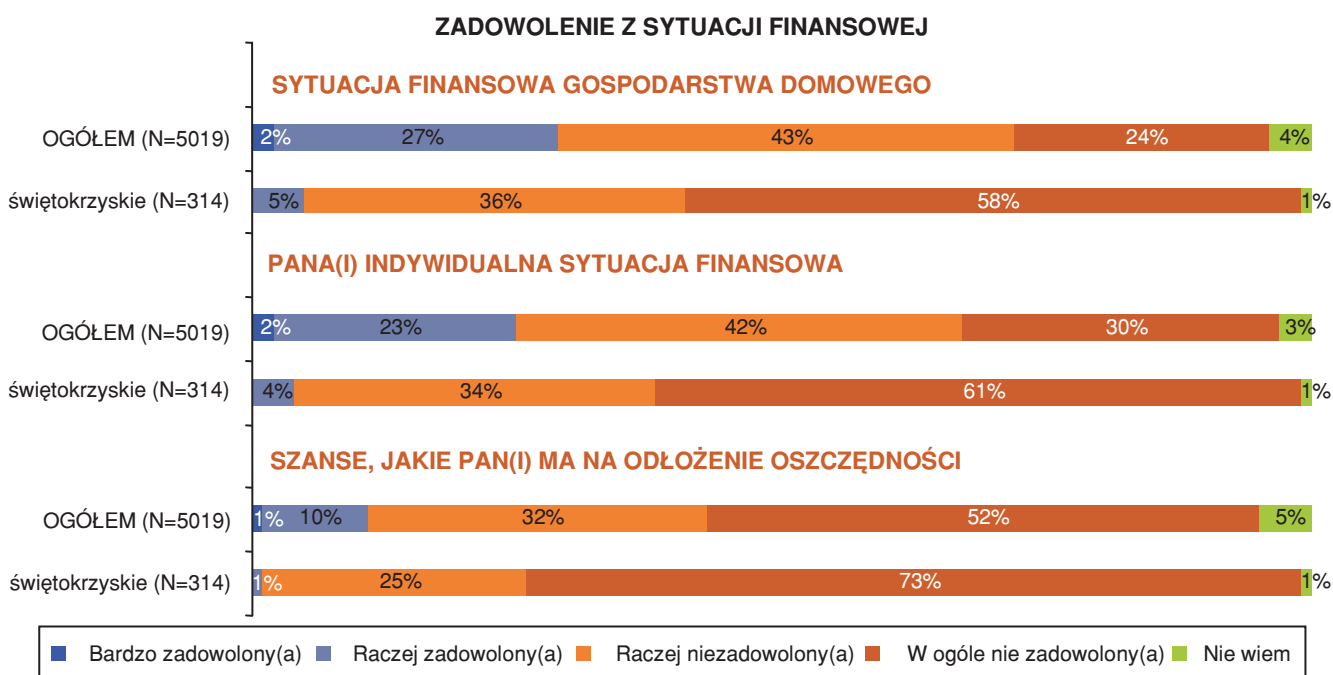

Problemy osób niepełnosprawnych

Brak lub niedostatek środków finansowych stanowią bez wątpienia główny problem, z którym borykają się osoby niepełnosprawne. Jego skalę doskonale obrazują poniższe wykresy. **Niemal wszyscy niepełnosprawni negatywnie ocenili własną sytuację finansową** – zarówno indywidualną (95%), jak i całego gospodarstwa domowego (94%). Województwo świętokrzyskie bardzo niechlubnie wyróżnia się pod tym względem na tle reszty kraju.

Szanse na odłożenie jakichkolwiek oszczędności są oceniane jeszcze niżej – w skali kraju negatywnie ocenia je 84% osób niepełnosprawnych, w województwie świętokrzyskim – 98%.

W każdym z 16 województw odsetek osób niezadowolonych znacznie przekracza połowę populacji. Z najlepszą sytuacją pod względem finansowym mamy do czynienia w północno-zachodniej i centralnej Polsce, z najgorszą zaś na północnym wschodzie, południowym zachodzie kraju oraz w województwie podkarpackim. Jednak nawet tam sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych nie jest tak zła, jak w przypadku deklaracji niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

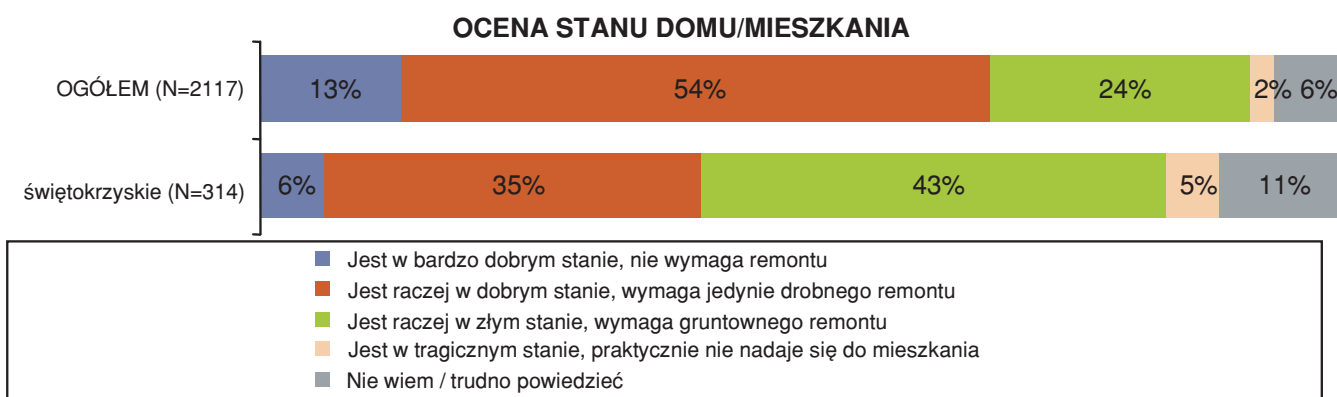
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

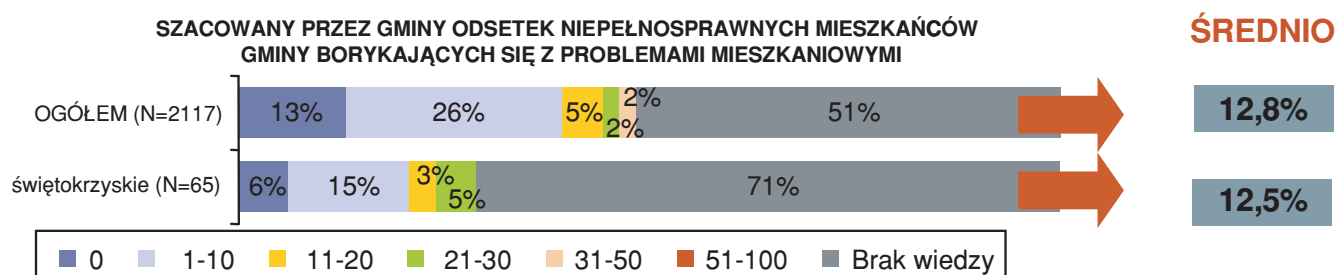
Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku oceny **obecnych warunków mieszkaniowych** przez osoby niepełnosprawne. Jak pokazują wyniki badań, samorządy gminne zdecydowanie zaniżają odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi. Prawidłowość ta dotyczy województwa świętokrzyskiego w nieco większym stopniu niż całego kraju – ze względu na szczególnie duże rozbieżności pomiędzy ocenami dokonywanymi przez przedstawicieli samorządów oraz osoby niepełnosprawne.

W województwie świętokrzyskim swoje warunki mieszkaniowe jako złe lub tragiczne określa 48% niepełnosprawnych, podczas gdy przedstawiciele samorządów gminnych szacują odsetek osób niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi na około 12,5%. W skali kraju odsetek ten wynosi 13%, natomiast przeciętna ocena warunków mieszkaniowych jest dużo lepsza, niż w regionie świętokrzyskim.

Zwróćmy też uwagę na ogromny odsetek świętokrzyskich gmin, które nie dysponują żadną wiedzą o problemach mieszkaniowych niepełnosprawnych mieszkańców.

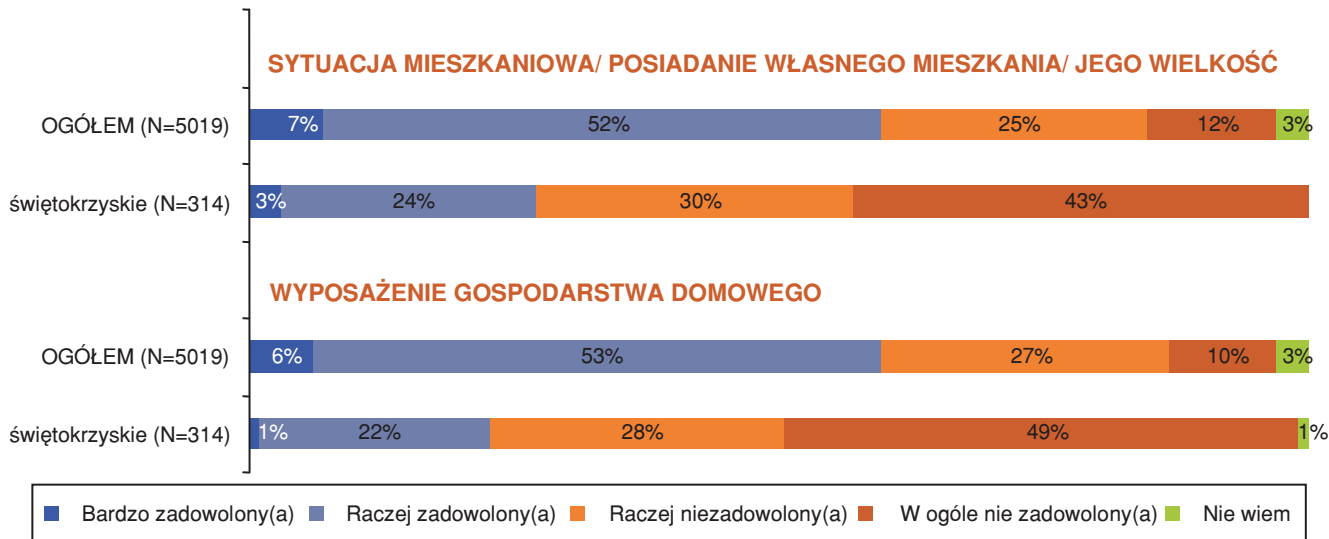
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

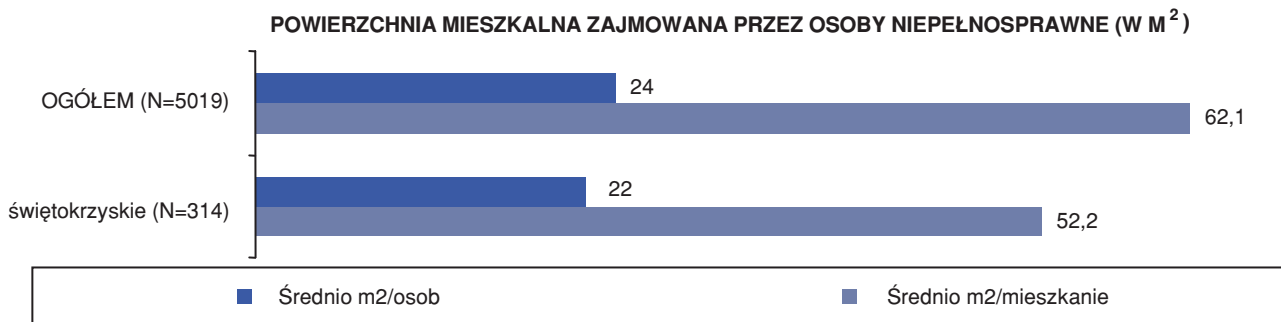
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Problemy osób niepełnosprawnych

ZADOWOLENIE Z SYTUACJI MIESZKANIOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

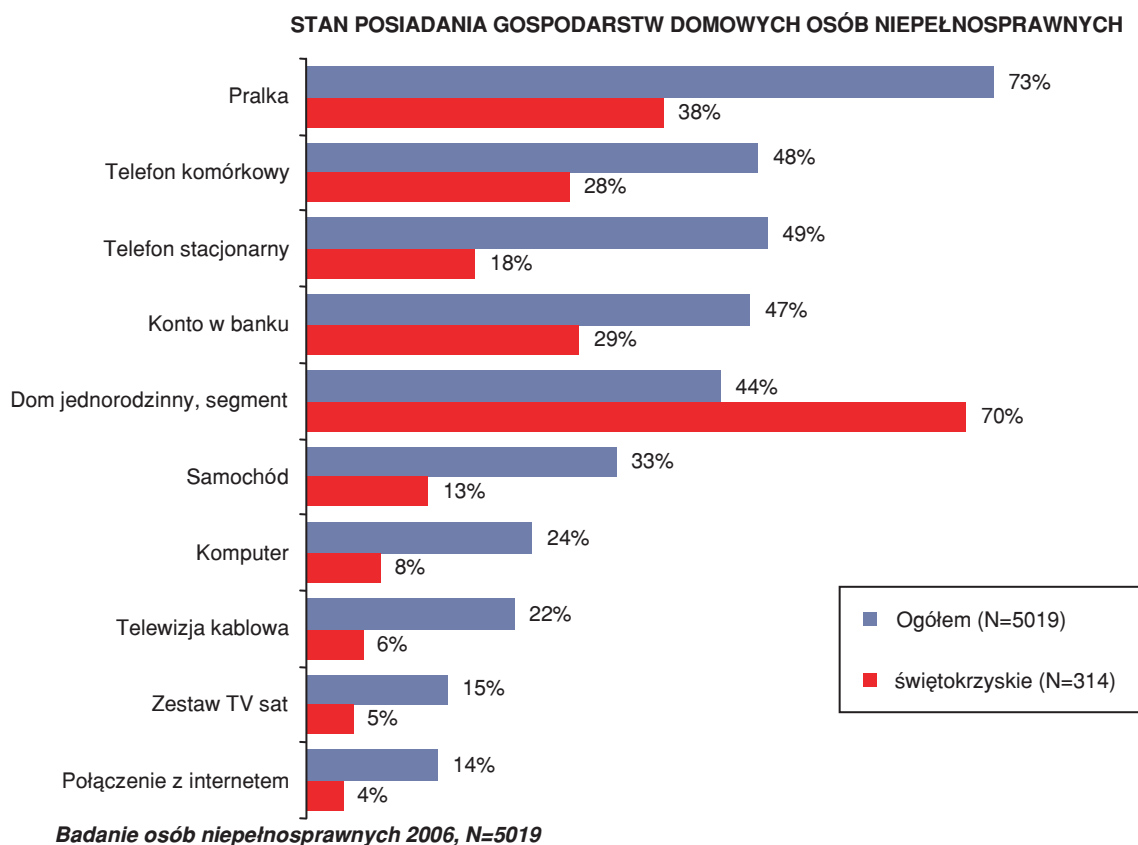
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych nie tylko zajmują mniejszą powierzchnię mieszkaniową w odniesieniu do ogółu Polaków, lecz również są zdecydowanie gorzej wyposażone w sprzęty RTV – AGD, a przede wszystkim w nowe technologie, ułatwiające codzienne funkcjonowanie (szczególnie osobom niepełnosprawnym). Jedynie co czwarte gospodarstwo domowe (24%) osób niepełnosprawnych ma dostęp do komputera, a niespełna co szóste (14%) do Internetu. Wśród ogółu Polaków odsetki te są dwukrotnie większe.

Dostęp do nowych technologii nie jest jednakowy na poziomie całego kraju. Możemy mówić o istotnych różnicach na poziomie województw, oraz ze względu na typ oraz wielkość gminy. **Województwo świętokrzyskie pod względem większości wskaźników wypada dużo gorzej niż przeciętnie.** Jedynie w 38% gospodarstw (w porównaniu z 73% ogółem) jest pralka. Telefon komórkowy i konta w banku posiada jedynie 28-29% gospodarstw. **Tylko 8% gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim posiada komputer, zaś 4% połączenie z Internetem.**

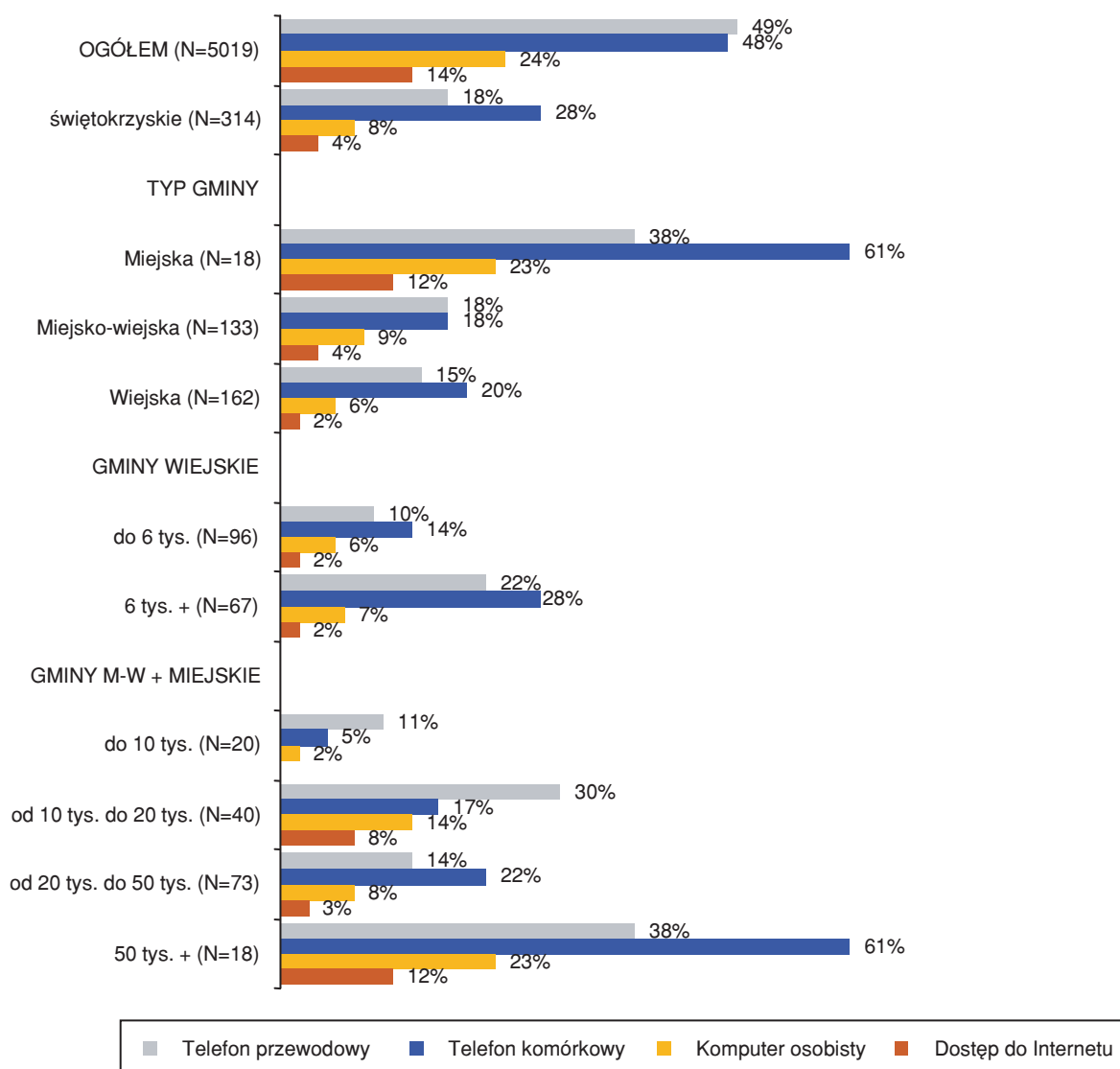
Jedynie w przypadku posiadania domu jednorodzinnego możemy mówić o dużo lepszej, niż przeciętnie sytuacji. Kwestią dyskusyjną pozostaje jednak ich stan techniczny i jakość.

Problemy osób niepełnosprawnych

Zarówno na poziomie całego kraju, jak również na poziomie województwa świętokrzyskiego obserwujemy istotne różnice w dostępie do nowych technologii między mieszkańcami gmin wiejskich oraz gmin miejskich. W tych ostatnich dostęp do komputera deklaruje prawie czterokrotnie większy odsetek badanych, niż na terenach wiejskich, zaś w przypadku dostępu do Internetu jest to relacja sześć do jednego. Najlepiej pod tym względem wypadają największe gminy miejskie i miejsko-wiejskie. W przypadku województwa świętokrzyskiego – podobnie jak w całym kraju – mamy do czynienia ze wzrostem dostępności nowoczesnych technologii wraz ze wzrostem wielkości gminy.

WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

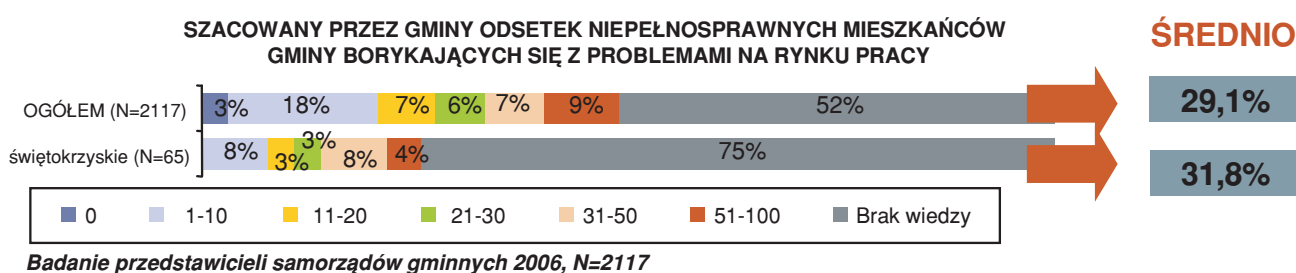
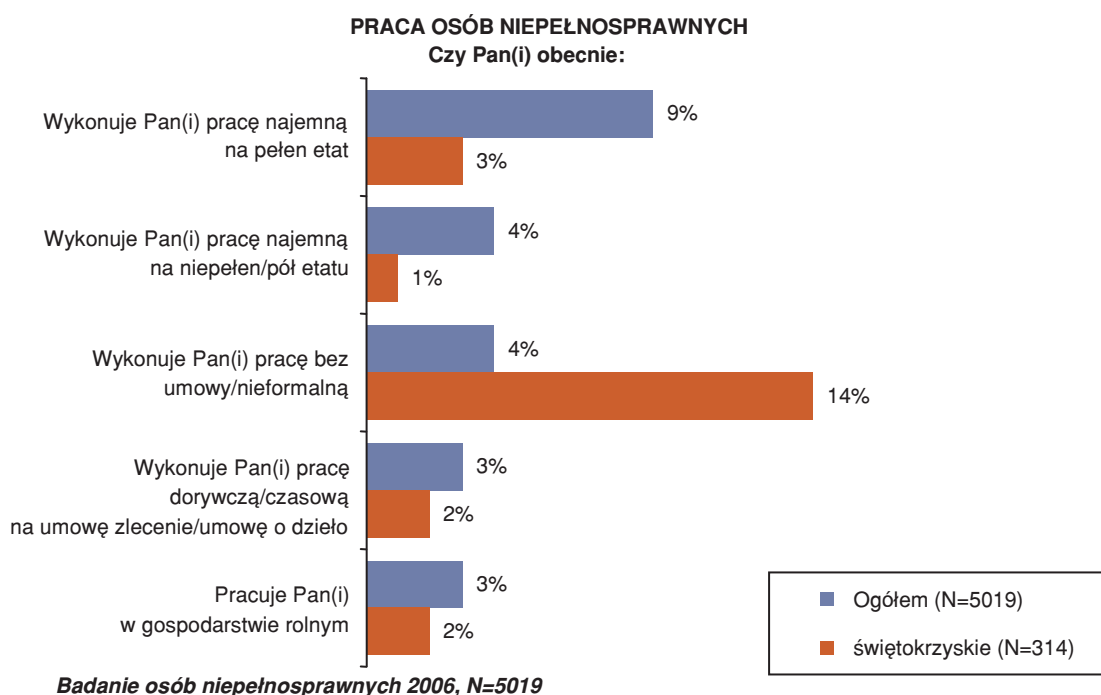

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Problemy osób niepełnosprawnych

Gminy nie do końca zdają sobie również sprawę z bardzo trudnego położenia osób niepełnosprawnych **na rynku pracy**. Co więcej, nie potrafią nawet oszacować stopy bezrobocia wśród tej grupy. Podczas gdy samorzady gminne szacowały, iż z problemami na rynku pracy boryka się jedynie 29% niepełnosprawnych, w chwili badania trzech na czterech niepełnosprawnych (77%) w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, a tylko niespełna co dziesiąty badany deklarował posiadanie pracy najemnej na pełen etat.

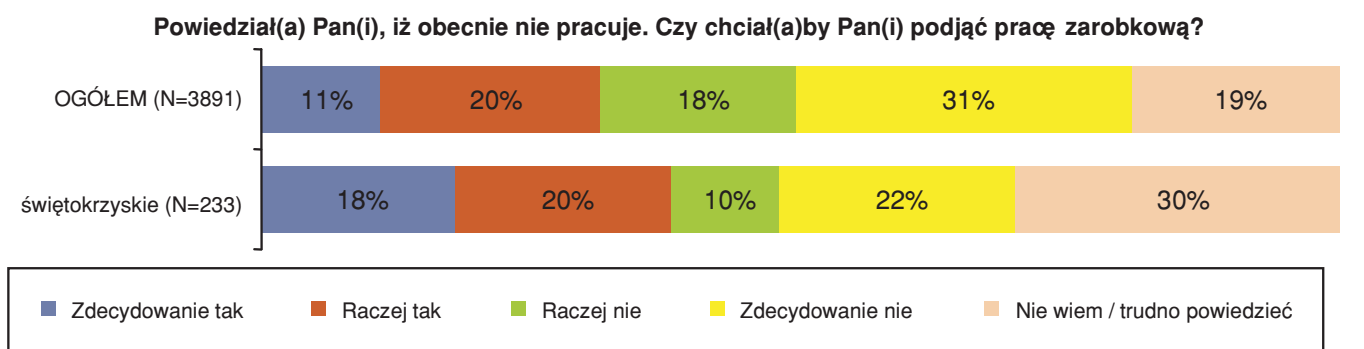
W województwie świętokrzyskim sytuacja pod względem zatrudnienia wygląda jeszcze gorzej. Choć odsetek osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy kształtował się w dniu badania na podobnym poziomie jak w całym kraju (74%), to pracę na pełen etat wykonywało jedynie 3% badanych. Największa wśród pracujących niepełnosprawnych jest grupa osób pracujących bez umowy, nieformalnie lub w szarej strefie. Tymczasem przedstawiciele świętokrzyskich gmin skalę problemu bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych szacują na niecałe 32%.

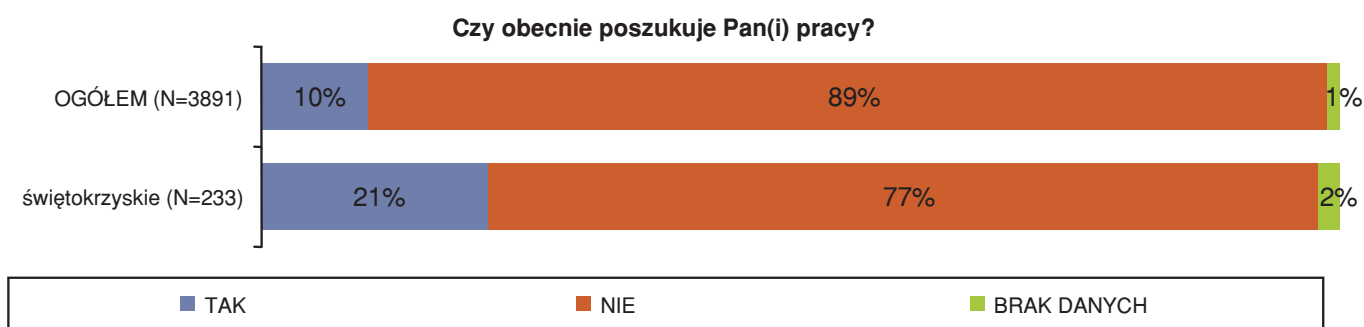
Problemy osób niepełnosprawnych

Skali tego problemu w żadnym wypadku nie powinien także umniejszać fakt, iż jedynie co trzeci niepracujący (31%) wyraża chęć podjęcia pracy zarobkowej, a tylko co dziesiąty (10%) aktywnie jej poszukuje. Wyniki te świadczą jedynie o bierności i bezradności niepełnosprawnych na rynku pracy, przekonanych (czy raczej wierzących) o swojej niezdolności i niekompetencji. Tym bardziej konieczne wydają się działania na rzecz aktywizacji tej grupy.

Sytuacja w województwie świętokrzyskim różni się pod tym względem od sytuacji w całym kraju. **Bezrobotni niepełnosprawni mieszkańcy województwa świętokrzyskiego wykazują dużo większe zainteresowanie możliwością podjęcia pracy w stosunku do ogółu badanych.** Wyższy odsetek spośród nich (woj. świętokrzyskie - 38%, ogółem - 31%) chciałby podjąć pracę. Ponadto dwukrotnie wyższy odsetek niepełnosprawnych w tym regionie obecnie poszukuje pracy (woj. świętokrzyskie - 21%, ogółem - 10%).

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

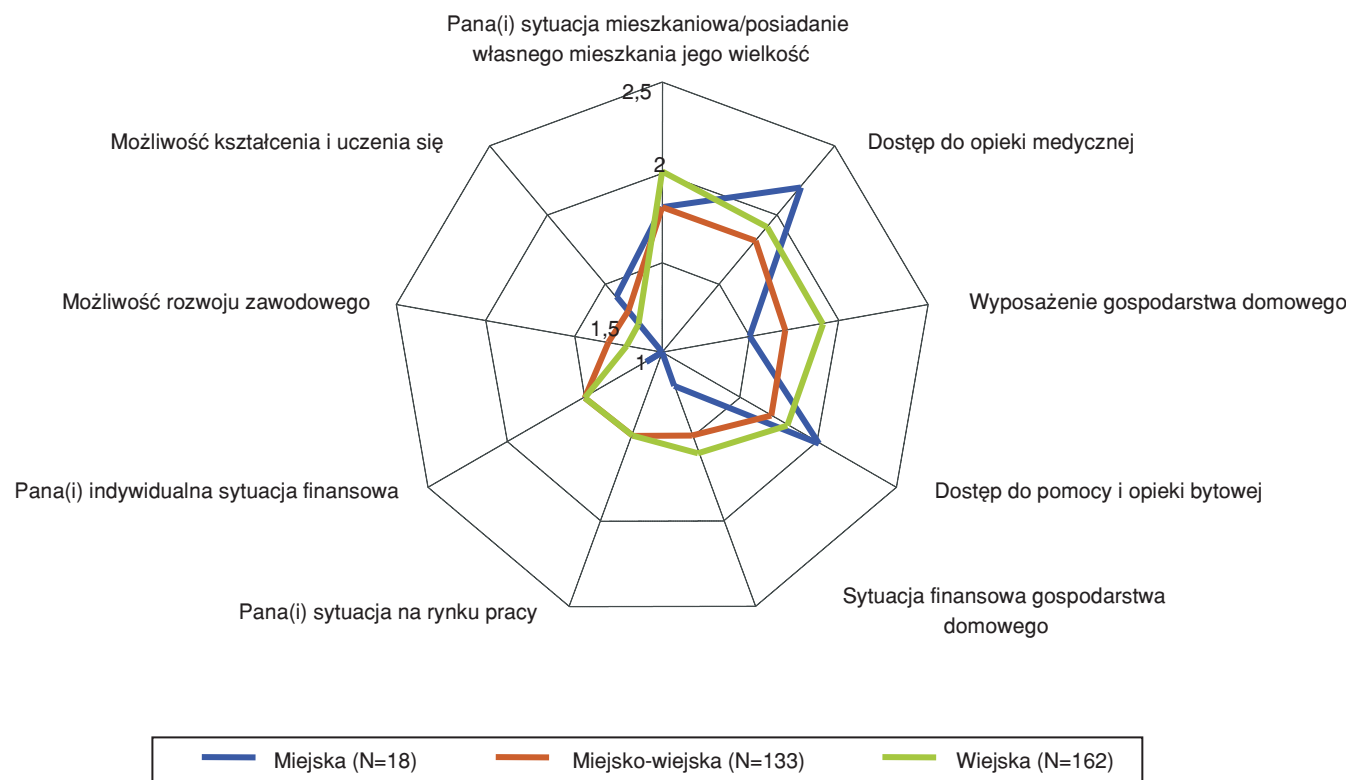
Problemy osób niepełnosprawnych

Zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa świętokrzyskiego jakość życia niepełnosprawnego i skala doświadczanych przez niego problemów w bezpośredni sposób wiążą się z typem i wielkością zamieszkiwanej przez niego gminy.

Co ciekawe, inaczej niż w innych regionach kraju, relatywnie największe zadowolenie przejawiają mieszkańcy gmin wiejskich. Poza dostępem do opieki medycznej, pomocy i opieki bytowej oraz możliwościami kształcenia i uczenia się mieszkańcy wsi wykazują się dużo większą satysfakcją z poszczególnych dziedzin życia. Podobne oceny wyrażali też mieszkańcy gmin miejsko-wiejskich.

Tymczasem w przypadku gmin miejskich mamy do czynienia z mniejszym poziomem satysfakcji, poza wspomnianymi wcześniej trzema obszarami. Szczególnie negatywnie mieszkańcy miast ocenili swoją indywidualną sytuację finansową i sytuację na rynku pracy.

OCENA ZADOWOLENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)

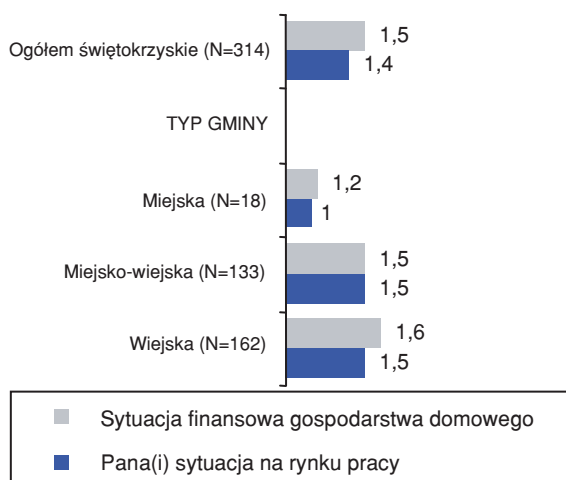
Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Problemy osób niepełnosprawnych

Jak widać na poniższych rysunkach, osoby niepełnosprawne w województwie świętokrzyskim nie są zadowolone ani ze swej sytuacji finansowej, ani również z sytuacji na rynku pracy. Również ocena własnej sytuacji mieszkaniowej nie napawa optymizmem – **niemal połowa niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego określa własne warunki mieszkaniowe jako złe bądź tragiczne**. W gminach miejskich sytuacja wygląda jeszcze gorzej.

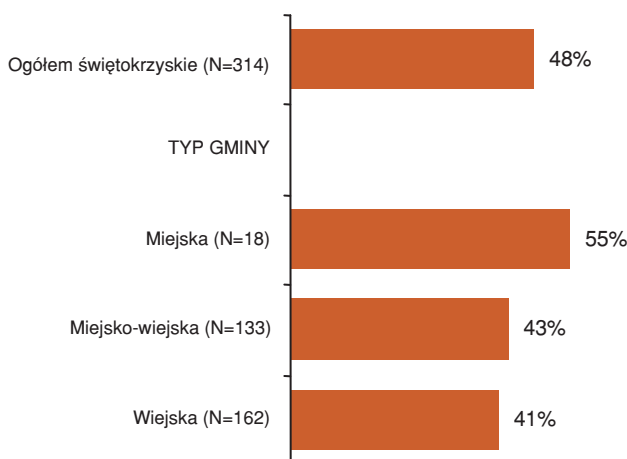
Wydaje się, że gminy wyraźnie niedoszacowują skali tych problemów. Niezależnie od typu gminy samorządy na podobnym poziomie szacują odsetek osób niepełnosprawnych borykających się z różnymi problemami. Jednocześnie ich szacunki pozostają w rozbieżności ze skalą problemów, jaką obserwujemy w deklaracjach osób niepełnosprawnych.

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

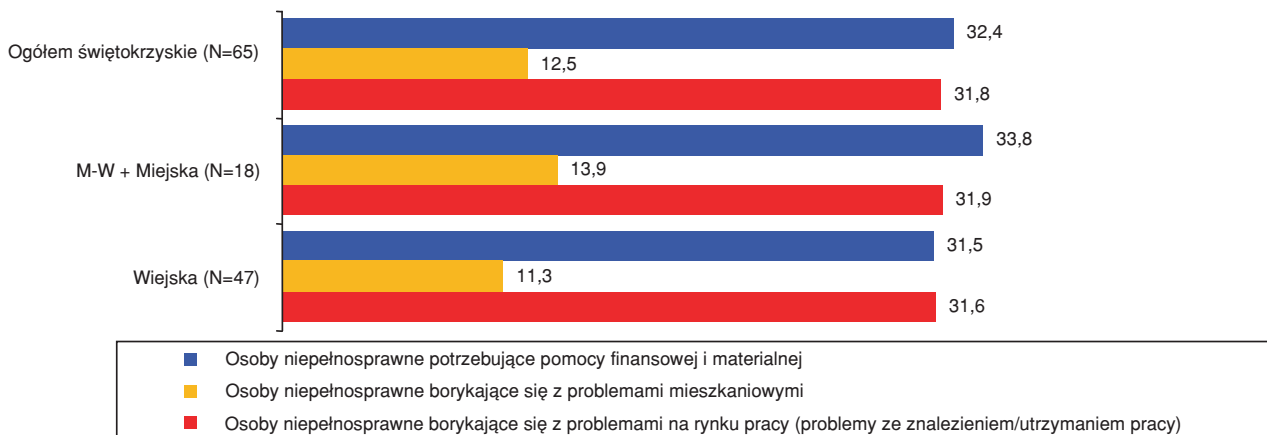
Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

OCENA STANU DOMU/MIESZKANIA JEST RACZEJ W ZŁYM STANIE + JEST W TRAGICZNYM STANIE

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Szacowany przez gminy odsetek niepełnosprawnych mieszkańców gminy borykających się z następującymi problemami - ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

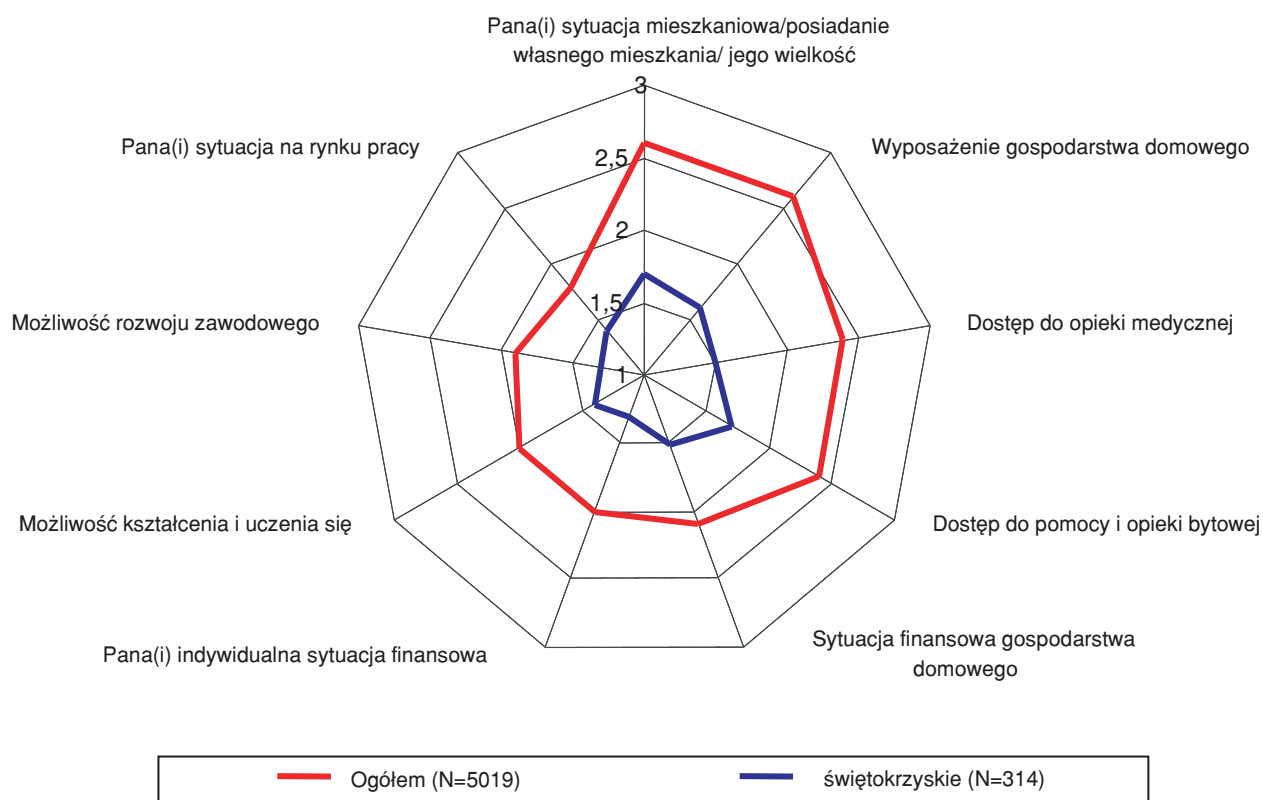
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Problemy osób niepełnosprawnych

Odnosząc satysfakcję z różnych dziedzin życia niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego do odpowiednich danych w skali całego kraju widać, że w przypadku wszystkich obszarów województwo świętokrzyskie wypada znacznie poniżej średniej. Nie ma żadnej dziedziny, w której niepełnosprawni mieszkańcy tego regionu wykazali się większym, niż przeciętnie zadowoleniem.

Należy też zwrócić szczególną uwagę na różnice w przypadku oceny własnej sytuacji mieszkaniowej, wyposażenia gospodarstwa oraz dostępu do opieki medycznej, gdzie rozbieżności są największe.

OCENA ZADOWOLENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

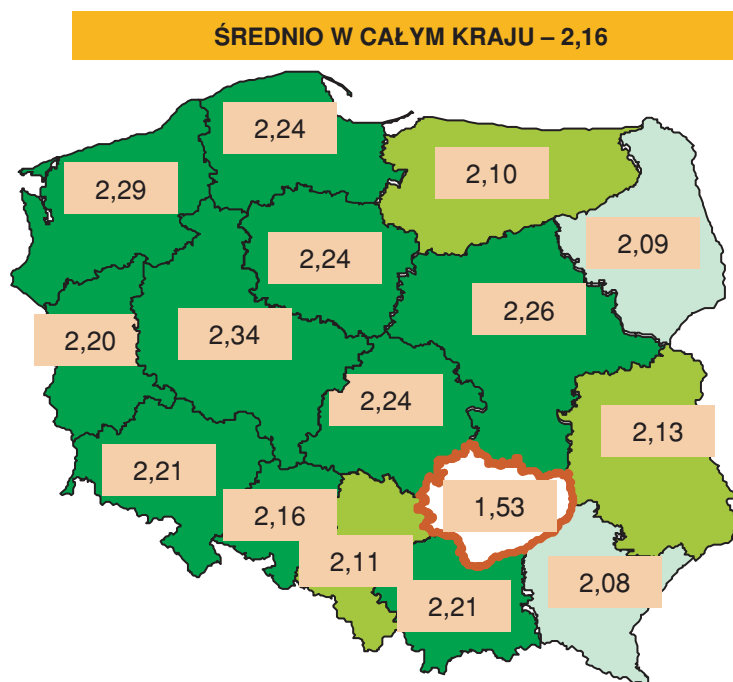
Problemy osób niepełnosprawnych

Biorąc pod uwagę osiem następujących wymiarów, stworzyliśmy ogólny wskaźnik **zadowolenia z jakości życia**. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną zadowolenia wskazywanego przez respondenta w każdym z ośmiu obszarów.

- Wyposażenie gospodarstwa domowego
- Dostęp do opieki medycznej
- Dostęp do pomocy i opieki bytowej
- Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego
- Możliwość kształcenia i uczenia się
- Pana(i) indywidualna sytuacja finansowa
- Możliwość rozwoju zawodowego
- Pana(i) sytuacja na rynku pracy

Poniższa mapa wskazuje na regionalne różnice w ocenie jakości życia w badanych przez nas ośmiu obszarach. Relatywnie największe zadowolenie deklarują niepełnosprawni mieszkańcy Polski północno-zachodniej oraz Polski centralnej. Jakość swojego życia najgorzej oceniają zaś mieszkańcy województw wschodnich oraz województwa świętokrzyskiego. **Region świętokrzyski** charakteryzuje się najniższym w całym kraju wskaźnikiem zadowolenia z jakości życia.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z JAKOŚCI ŻYCIA - ŚREDNIE W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

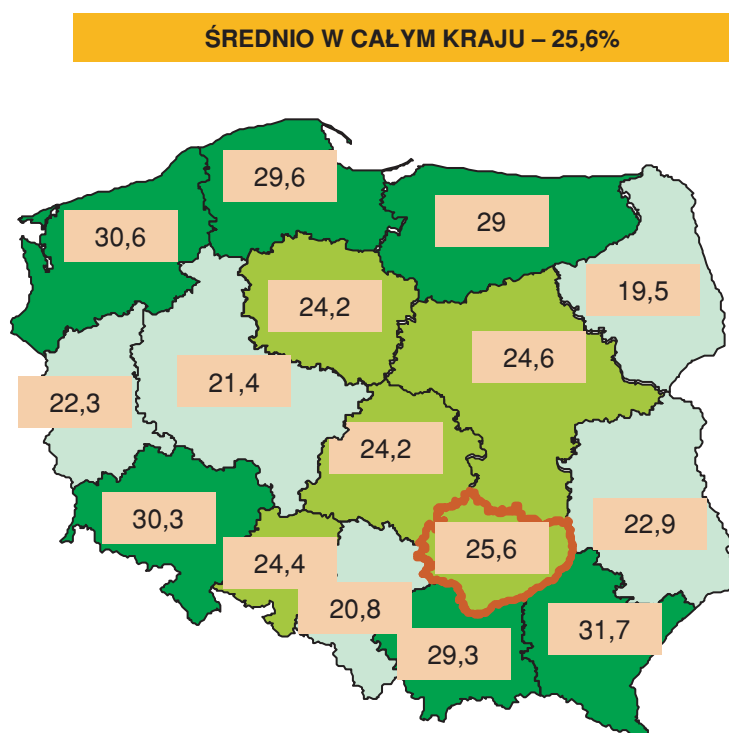
SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Obserwowane między województwami różnice w jakości życia osób niepełnosprawnych nie wszędzie przekładają się również na przekonania samorządów gminnych w tym zakresie. W szczególności dotyczy to województwa podlaskiego, lubuskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego. Podczas gdy mieszkańcy tych województw relatywnie najgorzej oceniają jakość swojego życia, samorządowcy relatywnie najniżej szacują odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy.

Ze złej sytuacji życiowej swoich mieszkańców dość dobrze zdają sobie sprawę gminy z województwa warmińsko-mazurskiego oraz podkarpackiego. W przypadku województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego oraz dolnośląskiego świadomość problemów osób niepełnosprawnych jest najwyższa i najwyższe jest też zadowolenie niepełnosprawnych.

SZACOWANY PRZEZ GMINY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH BORYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMAMI FINANSOWYMI, MIESZKANIOWYMI I PROBLEMAMI NA RYNKU PRACY

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W kontekście skali problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, dostępność i jakość oferowanego wsparcia, a zarazem system informowania o nim, wydają się zdecydowanie niewystarczające. Wnioski te dotyczą zarówno całej Polski, jak również województwa świętokrzyskiego. Wyniki badań wskazują na niedostosowanie obecnego systemu organizacji wsparcia osób niepełnosprawnych do ich potrzeb i możliwości.

- ❑ Po pierwsze, podkreślić należy, iż **osoby niepełnosprawne mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. W województwie świętokrzyskim świadomość ta jest jeszcze niższa niż w skali całego kraju i zasadniczo ogranicza się wyłącznie do samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych.**
- ❑ Po drugie, instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii tej grupy, jak i samorządów gminnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań. Samorzady gminne nie radzą sobie z ciężarem spływających na nie obowiązków. Choć same często chwalą się swoimi dokonaniem w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, to w oczach niepełnosprawnych jest to tylko kropla w morzu ich potrzeb.
- ❑ Wreszcie, **niedoceniona pozostaje rola organizacji pozarządowych.** Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorzady, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w skali całego kraju (przede wszystkim w gminach wiejskich i we wschodniej części) nadal działa ich niewiele. Ich aktywność w województwie świętokrzyskim należy do najmniejszych w całej Polsce.

Mówiąc o instytucjach pomocy, osoby niepełnosprawne w województwie świętokrzyskim swoją uwagę skupiają praktycznie wyłącznie na najbliższych im **Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz samorządach gminnych**, gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia – do tego stopnia, iż osoby niepełnosprawne często przypisują pomoc uzyskaną z innych źródeł miejskim i gminnym Ośrodkom Pomocy Społecznej.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie kojarzone są z pomocą dopiero w piątej kolejności, daleko w tyle za PFRON i ZUS oraz jednostkami gminy. PCPR'y swoja ofertę kierują również do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich, pozostając praktycznie poza zasięgiem mieszkańców gmin wiejskich.

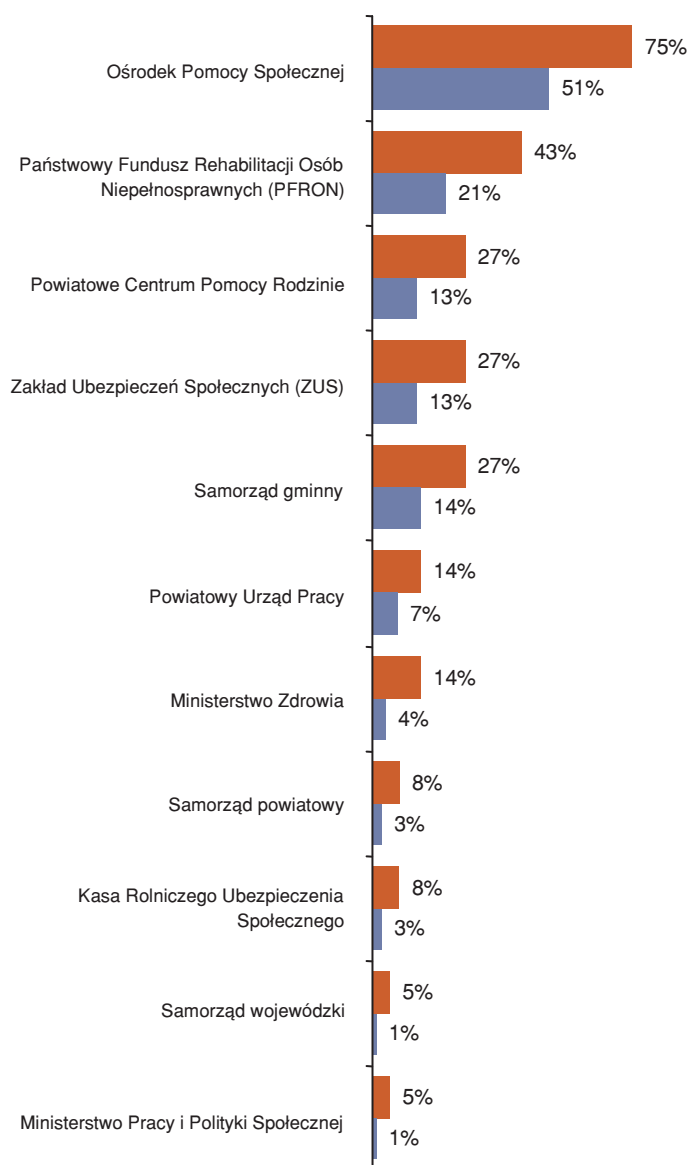
Instytucje centralne i wojewódzkie, poza Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz ZUS, pozostają praktycznie niedostępne dla osób niepełnosprawnych.

Jak pokazują wyniki badań, **podmioty niepubliczne** – organizacje pozarządowe, parafie, czy wreszcie osoby prywatne odgrywają nadal dość ograniczoną rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Nie dotyczy to jednak **rodzin osób niepełnosprawnych**, które wydają się niezastąpionym źródłem pomocy dla tej grupy.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Należy podkreślić, że w województwie świętokrzyskim Ośrodki Pomocy Społecznej są znane niemal każdemu niepełnosprawnemu. Ogromna większość z nich korzystała też z ich pomocy. Tymczasem, poza samorządem gminnym inne instytucje są w świadomości niepełnosprawnych praktycznie nieobecne.

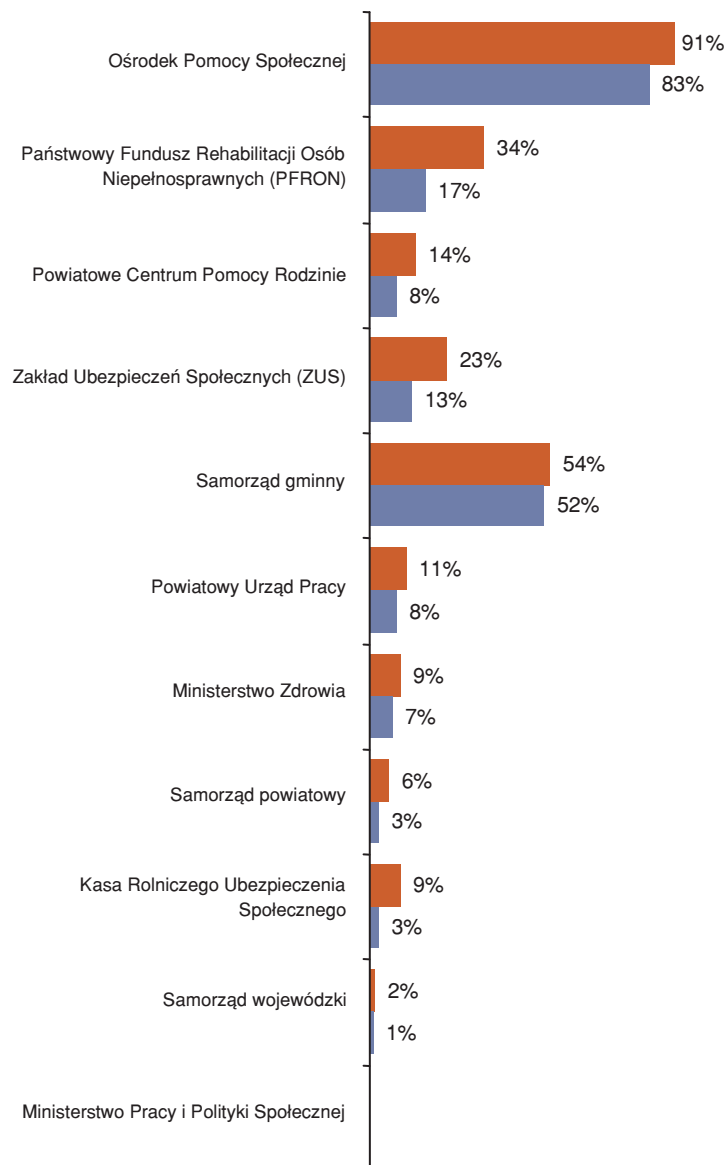
ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI WSKAZANIA SPONTANICZNE

■ ZNAJOMOŚĆ - Ogółem
■ KORZYSTANIE Z POMOCY - Ogółem

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI WSKAZANIA SPONTANICZNE

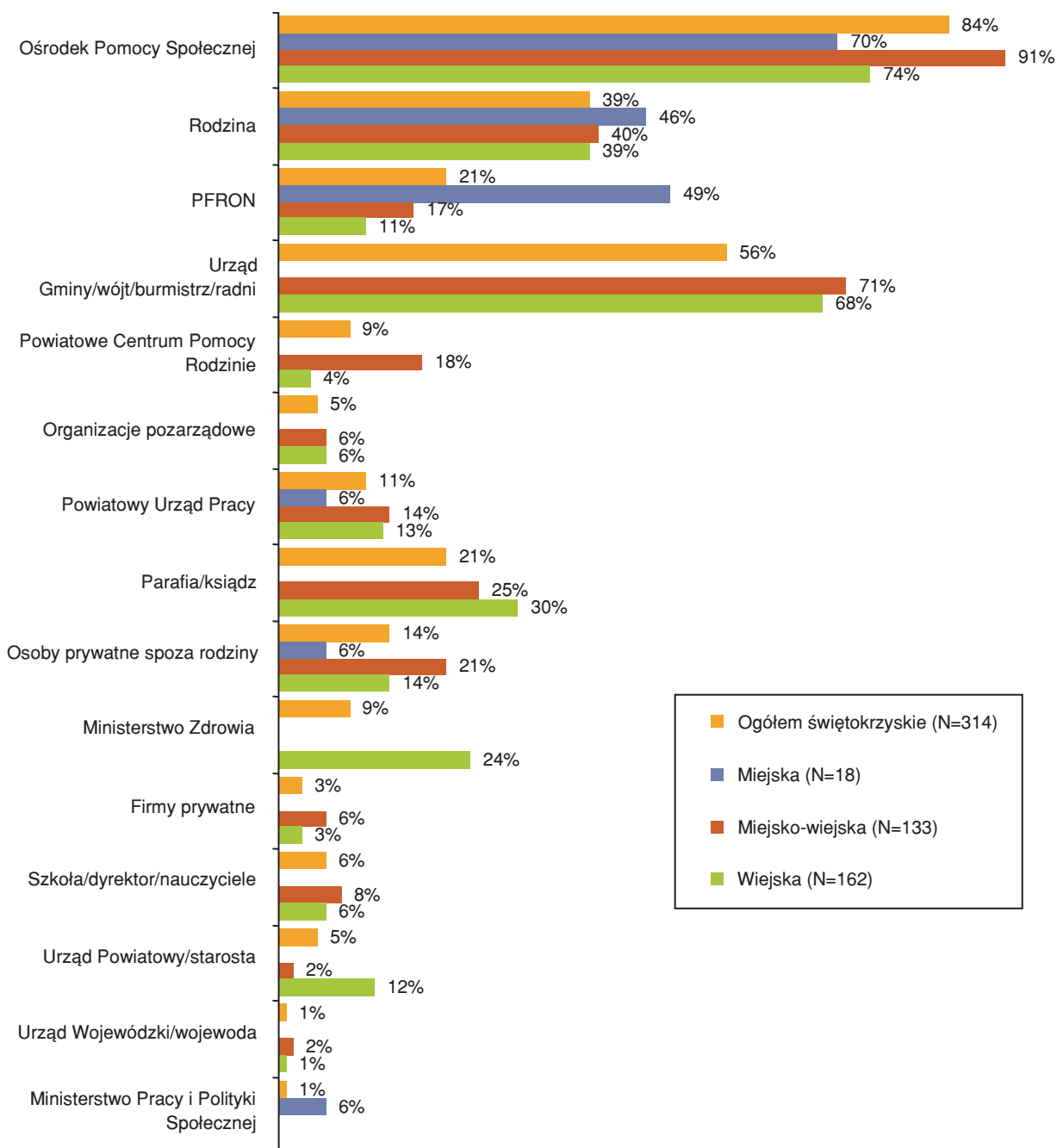
■ ZNAJOMOŚĆ - świętokrzyskie
■ KORZYSTANIE Z POMOCY - świętokrzyskie

Badanie osób niepełnosprawnych 2006.
Województwo świętokrzyskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Instytucje centralne są w zasadzie niedostępne dla mieszkańców gmin miejsko-wiejskich i wiejskich. Zdecydowana większość z nich korzysta z pomocy gmin. Tymczasem, w miastach niepełnosprawni częściej poszukują pomocy w PFRON.

KORZYSTANIE Z POMOCY INSTYTUCJI WSPARCIA W CIĄGU OSTATNICH TRZECH LAT ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

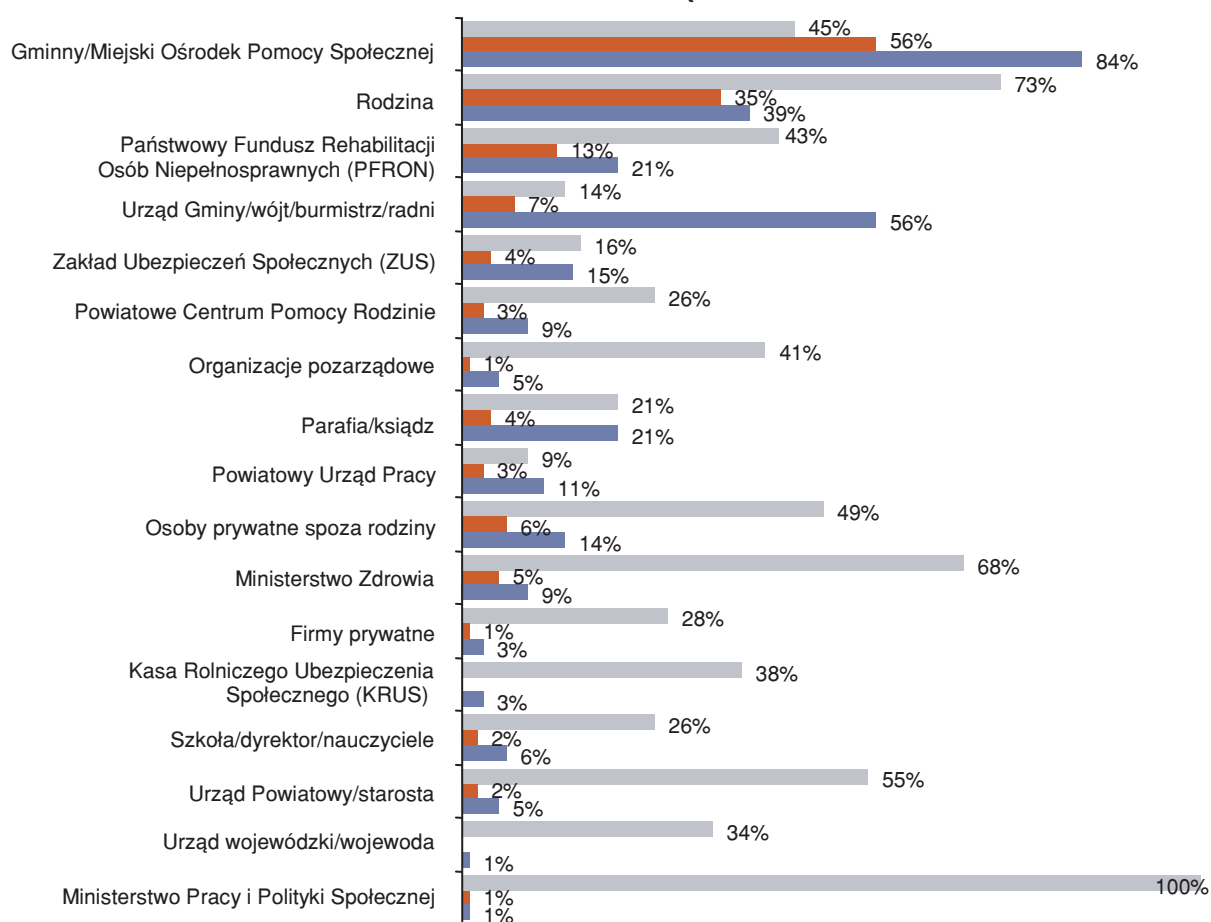
Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Obserwujemy też duże **rozbieżności pod względem oceny ilości i jakości** otrzymanej pomocy. Wyjątkiem jest tu oczywiście pomoc w ramach rodziny – jedno z najsilniejszych i najwyżej ocenianych źródeł pomocy. Ponadto, w województwie świętokrzyskim wysoko oceniana jest pomoc płynąca z centralnego szczebla – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i Ministerstwo Zdrowia.

Zauważmy też, że pomoc od gminy i jej jednostki organizacyjnej – OPS wcale nie jest w województwie świętokrzyskim oceniana pozytywnie. Wręcz przeciwnie, większość korzystających z niej osób nie ma o tej pomocy dobrego zdania. Jeszcze gorzej są oceniane instytucje powiatowe, w tym Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

ZESTAWIENIE KORZYSTANIA Z POMOCY INSTYTUCJI Z ODSETEKIEM DOBRZE OCENIAJĄCYCH DANĄ INSTYTUCJĘ (WŚRÓD OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z JEJ POMOCY) ORAZ ODSETEKIEM OSÓB UWAŻAJĄCYCH, IŻ DANĄ INSTYTUCJĄ NAJWIĘCEJ POMAGA

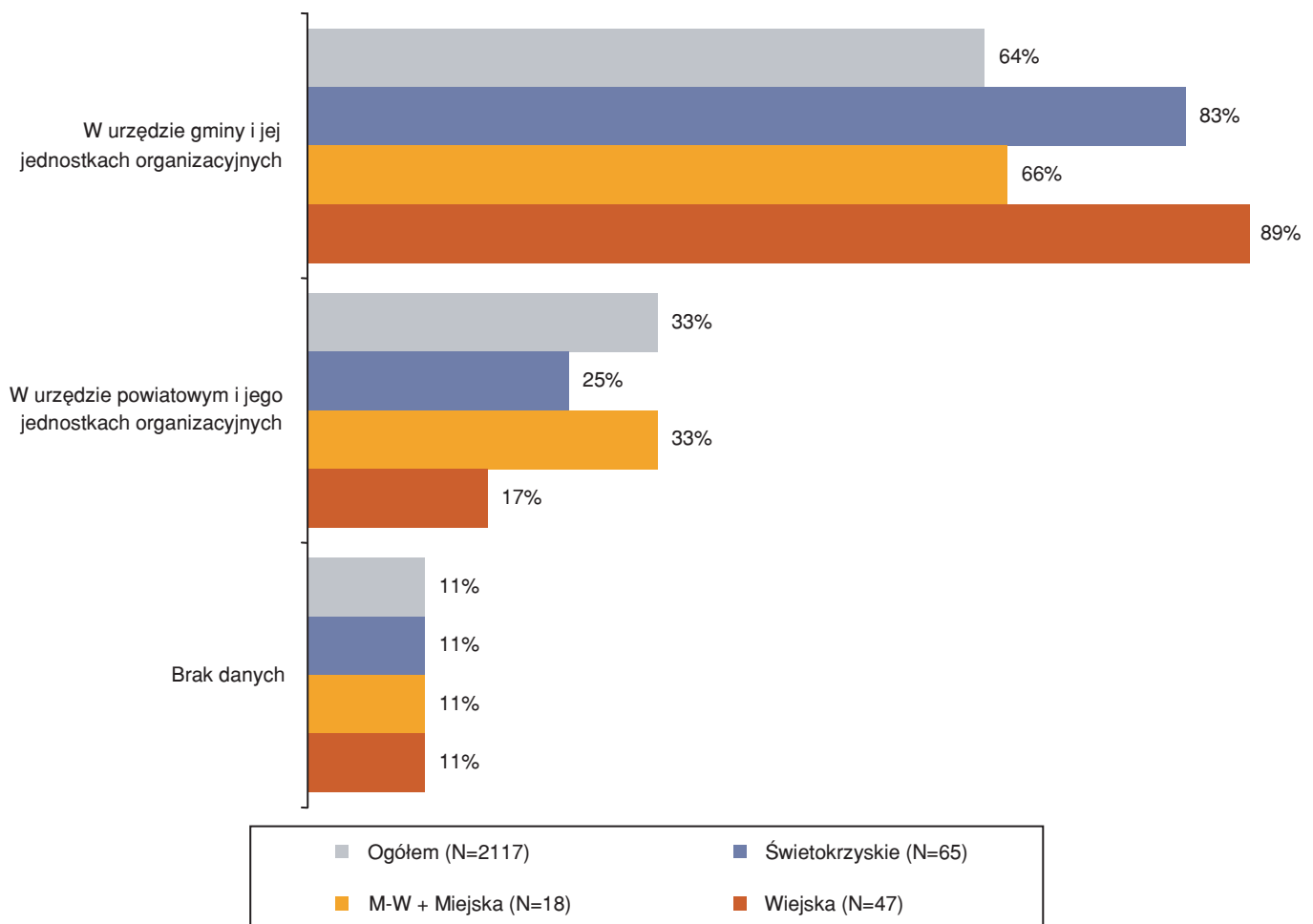
■ Odsetek pozytywnie oceniających źródło pomocy (bardzo + raczej dobrze) (N=osoby, które korzystały z pomocy tego źródła) - świętokrzyskie
 ■ Odsetek ocenianych, iż instytucja najczęściej pomaga (w pierwszej, drugiej i trzeciej kolejności) (N=ogółem, wszyscy badani) - świętokrzyskie
 ■ Odsetek korzystających z pomocy instytucji (N=ogółem, wszyscy badani) - kujawsko-pomorskie

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Samorządy gminne w województwie świętokrzyskim są świadome znaczenia, jakie pomoc z urzędu gminy i jej jednostek administracyjnych ma dla niepełnosprawnych. Aż 89% gmin wiejskich stwierdza, że osoby niepełnosprawne właśnie u nich w pierwszej kolejności poszukują wsparcia. W przypadku gmin miejskich i miejsko-wiejskich nieco większe znaczenie przypisywane jest urzędowi powiatowemu, choć nadal jest to tylko 33% - odsetek porównywalny ze skalą kraju.

**Gdzie zgłaszają się niepełnosprawni mieszkańcy Pana(i) gminy szukając pomocy i wsparcia?
Proszę zaznaczyć jaki procent niepełnosprawnych szuka pierwszego wsparcia w gminie,
a jaki w powiecie?**

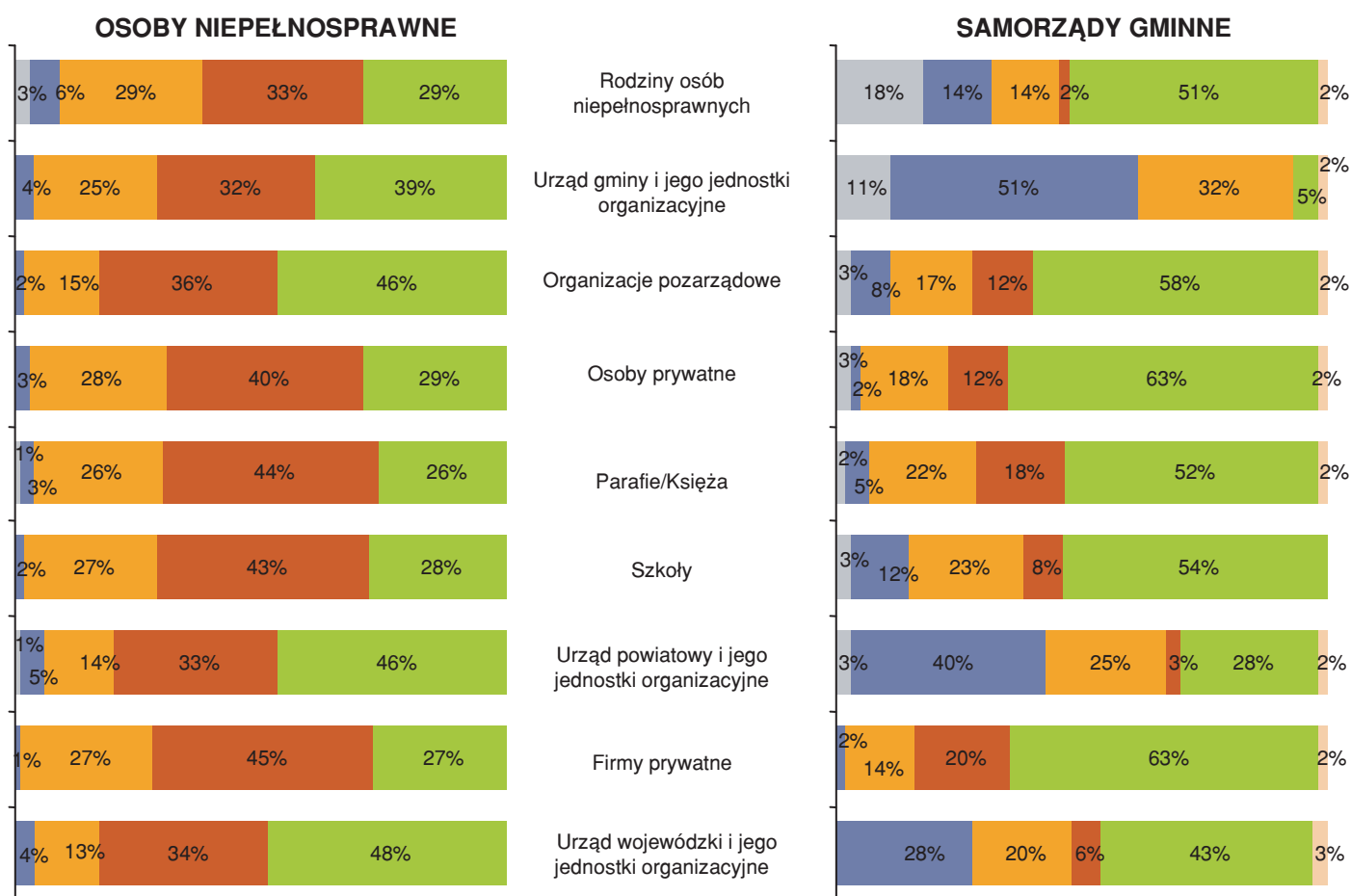
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Ze względu na niedokładność szacunków dostarczonych przez gminy odsetki niepełnosprawnych szukających pomocy w urzędach gminy oraz urzędach powiatów nie dają łącznie 100%. Nie posiadając żadnej wiedzy w tym zakresie nie mogliśmy arbitralnie przypisać liczb tak, aby sumowały się do pełnych 100%.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

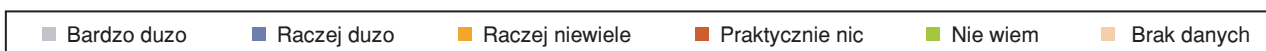
Choć samorządy gminne, zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa świętokrzyskiego, są bez wątpienia najważniejszym, nie licząc rodziny, źródłem wsparcia dla niepełnosprawnych, to na pewno nie są źródłem idealnym. Przedstawiciele samorządów gminnych wydają się być jednak innego zdania. Podczas gdy pozytywne oceny wystawia im jedynie 4% niepełnosprawnych, same nie wahają się chwalić swoimi sukcesami. Samorządy gminne oceniając swą pomoc stawiają ją wyżej od pomocy świadczonej przez rodzinę osoby niepełnosprawnej (która przez samych niepełnosprawnych także nie została oceniona najlepiej). Widać wyraźnie, że samorządy gminne w przypadku niemal wszystkich ocenianych źródeł mają skłonność do przeszacowywania pomocy jaką otrzymują osoby niepełnosprawne. Szczególnie duże rozbieżności widać w przypadku oceny roli jednostek powiatowych.

Kto na terenie Pana(i) gminy pomaga osobom niepełnosprawnym? Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006.
Województwo świętokrzyskie, N=314

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych
2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

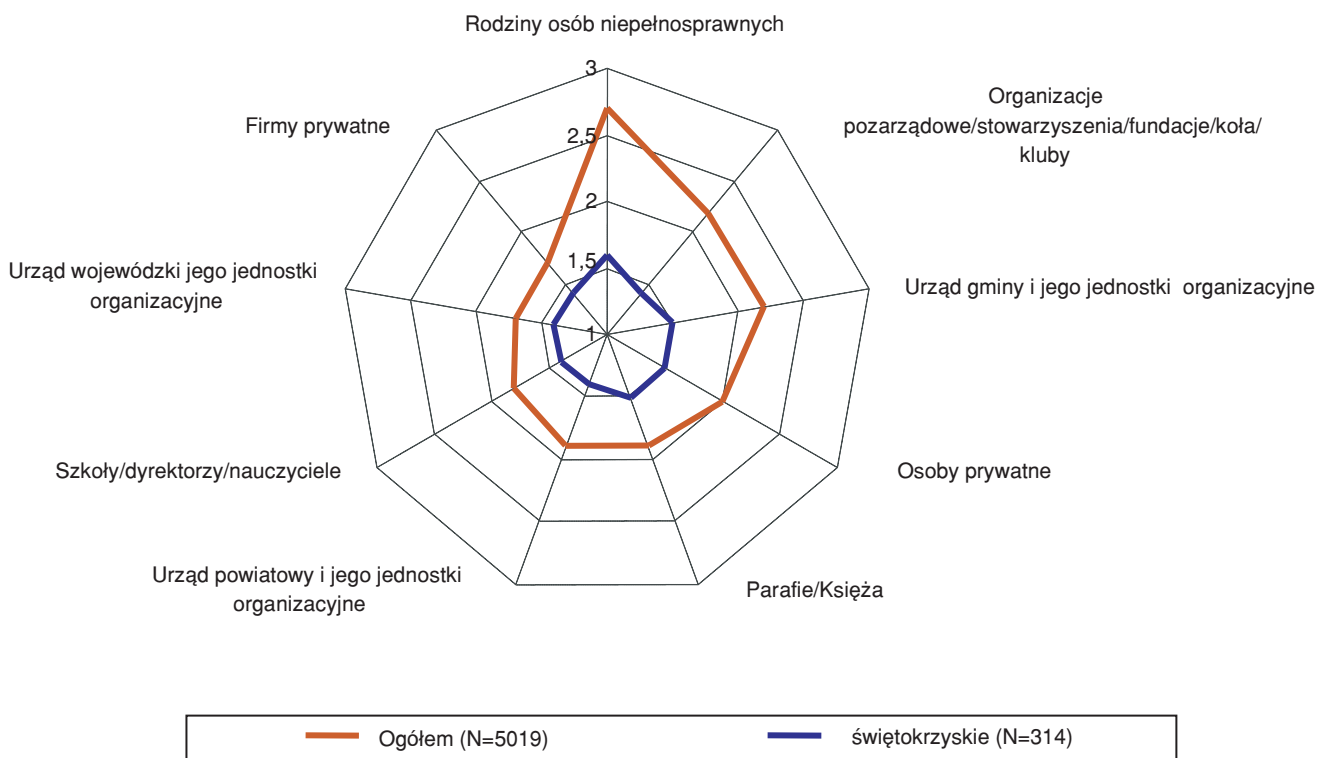
Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W województwie świętokrzyskim wszystkie instytucje uzyskały niezwykle negatywne oceny wśród osób niepełnosprawnych, niespotykane na taką skalę w innych regionach.

Największe rozbieżności obserwujemy w przypadku oceny pomocy uzyskiwanej od rodziny, organizacji pozarządowych, czy urzędów gminy. Instytucje te zostały najlepiej ocenione przez ogół niepełnosprawnych. Tymczasem, w województwie świętokrzyskim mamy do czynienia z dużym rozczarowaniem wsparciem otrzymywanym z tych źródeł.

Szczególnie dziwi brak pomocy ze strony rodziny – najważniejszego oparcia dla niepełnosprawnych w innych województwach. Rodzi się w związku z tym podejrzenie, że za niespotykane negatywną oceną warunków życia niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego stoi niezwykle silne poczucie osamotnienia. Osoby te nie mogą bowiem w swojej opinii liczyć na żadną pomoc – ani od najbliższych, ani od państwa.

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

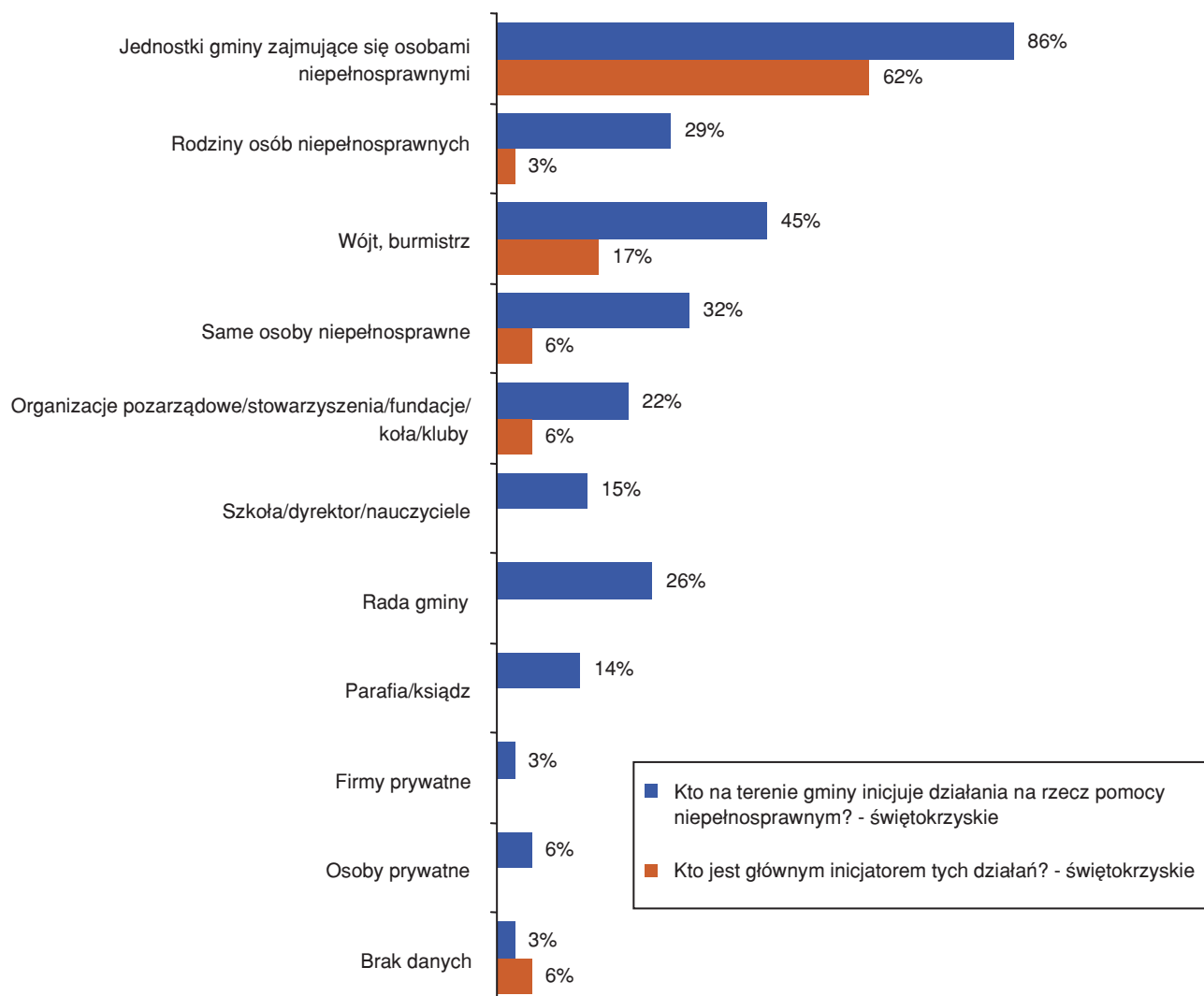

SKALA: 4=Bardzo dużo, 3=Raczej dużo, 2=Raczej niewiele, 1=Praktycznie nic
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W świetle opinii samych osób niepełnosprawnych zdecydowanie przesadzona wydaje się być przypisywana sobie przez samorzady gminne rola w inicjowaniu działań na rzecz tej grupy. W województwie świętokrzyskim tendencja jest jeszcze silniejsza, niż w skali kraju. 79% samorządów województwa świętokrzyskiego twierdzi, że są głównymi inicjatorami działań na rzecz osób niepełnosprawnych (w skali kraju odsetek ten wynosi 63%).

INICJATORZY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Należy zaznaczyć, że dostęp do instytucji i organizacji wsparcia jest silnie zróżnicowany ze względu na typ gminy. Województwo świętokrzyskie nie odbiega tutaj od całego kraju.

Obserwujemy ogromne dysproporcje pod tym względem między gminami miejskimi i wiejskimi a miejsko-wiejskimi. W najgorszej sytuacji są niepełnosprawni mieszkańcy gmin wiejskich, w szczególności tych największych, którzy nie mogą liczyć na najbardziej powszechną i najbliższą pomoc ze strony rodziny czy gminy i Ośrodków Pomocy Społecznej.

Inne źródła pomocy, w szczególności instytucje szczebla centralnego i powiatowego dostępne są raczej mieszkańcom gmin miejskich i miejsko-wiejskich.

Tabela 1. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat ze względu na typ i wielkość gminy.

	Ogółem świętokrzyskie (N=314)	TYP GMINY			GMINY WIEJSKIE		GM. M-W I MIEJSKIE			
		Miejska (N=18)	Miejsko-wiejska (N=133)	Wiejska (N=162)	do 6 tys. (N=96)	6 tys. + (N=67)	do 10 tys. (N=20)	od 10 tys. do 20 tys. (N=40)	od 20 tys. do 50 tys. (N=73)	50 tys. + (N=18)
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	84%	70%	91%	74%	91%	50%	95%	79%	96%	70%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	56%	0%	71%	68%	85%	42%	100%	63%	68%	0%
Rodzina	39%	46%	40%	39%	55%	16%	90%	10%	43%	46%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	21%	49%	17%	11%	10%	13%	14%	9%	22%	49%
Parafia/ksiądz	21%	0%	25%	30%	45%	9%	37%	0%	35%	0%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	15%	69%	2%	14%	10%	20%	0%	0%	4%	69%
Osoby prywatne spoza rodziny	14%	6%	21%	14%	20%	6%	44%	9%	21%	6%
Powiatowy Urząd Pracy	11%	6%	14%	13%	12%	14%	16%	9%	16%	6%
Ministerstwo Zdrowia	9%	0%	0%	24%	17%	35%	0%	0%	0%	0%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	9%	0%	18%	4%	5%	3%	2%	0%	33%	0%
Szkoła/dyrektor/nauczyciele	6%	0%	8%	6%	9%	2%	5%	0%	14%	0%
Urząd Powiatowy/starosta	5%	0%	2%	12%	14%	10%	0%	0%	3%	0%
Organizacje pozarządowe/ stowarzyszenia/fundacje/ koła/kluby	5%	0%	6%	6%	10%	0%	6%	4%	7%	0%
Firmy prywatne	3%	0%	6%	3%	4%	2%	12%	0%	8%	0%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	3%	0%	2%	6%	8%	4%	0%	0%	4%	0%
Urząd wojewódzki/wojewoda	1%	0%	2%	1%	0%	1%	0%	1%	3%	0%
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	1%	6%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	6%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Obserwujemy geograficzne zróżnicowanie liczby osób korzystających z pomocy poszczególnych instytucji/organizacji udzielających wsparcia niepełnosprawnym.

W województwie świętokrzyskim, podobnie jak w sąsiednim łódzkim, najważniejszymi (praktycznie jedynymi liczącymi się) źródłami pomocy osobom niepełnosprawnym pozostają rodzina, urzędy gmin i Ośrodki Pomocy Społecznej.

Tabela 2. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat ze względu na województwo.

	dolnośląskie (N=314)	kujawsko-pomorskie (N=315)	lubelskie (N=314)	lubuskie (N=314)	łódzkie (N=314)	małopolskie (N=314)	mazowieckie (N=314)	opolskie (N=314)	podkarpackie (N=314)	podlaskie (N=314)	pomorskie (N=314)	śląskie (N=314)	świętokrzyskie (N=314)	warmińsko-pomorskie (N=314)	wielkopolskie (N=314)	zachodniopomorskie (N=314)
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	62%	47%	51%	50%	60%	53%	53%	46%	35%	50%	47%	49%	84%	54%	52%	60%
Rodzina	24%	38%	28%	21%	40%	36%	71%	33%	25%	38%	44%	33%	39%	32%	35%	29%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	37%	13%	19%	19%	17%	33%	14%	29%	21%	25%	29%	14%	21%	15%	22%	29%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	14%	24%	24%	10%	23%	15%	18%	16%	23%	10%	11%	16%	56%	15%	12%	15%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	10%	5%	10%	19%	12%	20%	15%	22%	9%	21%	27%	21%	15%	9%	19%	19%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14%	21%	11%	11%	12%	17%	6%	24%	14%	17%	18%	17%	9%	8%	31%	11%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kluby	13%	9%	6%	8%	11%	22%	10%	16%	7%	7%	14%	11%	5%	4%	18%	8%
Powiatowy Urząd Pracy	20%	4%	5%	6%	8%	9%	10%	11%	7%	11%	8%	17%	11%	7%	9%	8%
Parafia/ksiądz	17%	6%	11%	3%	7%	13%	12%	17%	8%	5%	9%	5%	21%	3%	3%	5%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

5. Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

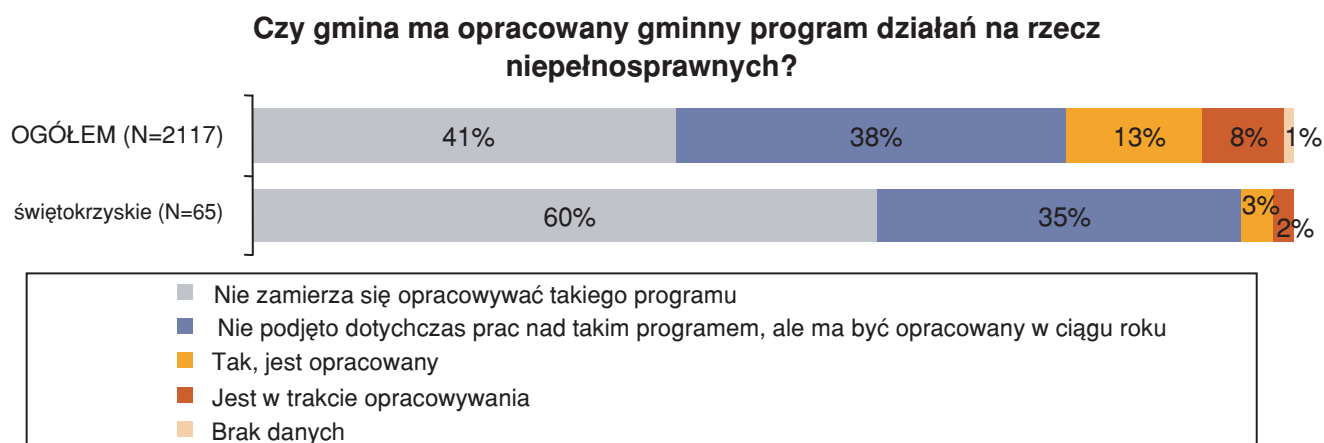
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jednym ze wskaźników, które pozwalają ocenić działalność samorządów gminnych w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych jest istnienie opracowanego gminnego programu działań na rzecz tej grupy.

W województwie świętokrzyskim jedynie 3% gmin ma opracowany lub jest w trakcie opracowywania gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Dla porównania w skali kraju takich gmin jest 21%.

35% samorządów deklaruje, że taki program ma być opracowany w ciągu najbliższego roku. Kwestią otwartą pozostaje to, czy rzeczywiście tak się stanie, czy też są to tylko pożądane społecznie deklaracje – na potrzeby badania.

Natomiast aż 60% gmin w województwie świętokrzyskim w ogóle nie zamierza opracowywać tego typu programów.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

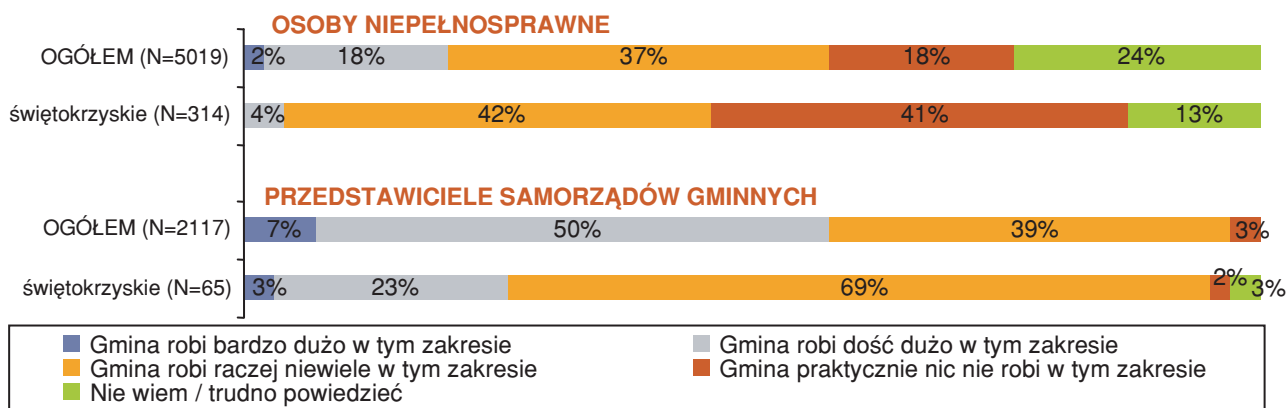
Opisane we wcześniejszej części syntezy rozbieżności w ocenie jakości pomocy świadczonej przez gminy osobom niepełnosprawnym stają się szczególnie widoczne przy bardziej wnikliwej analizie. **Osoby niepełnosprawne z dużo większą rezerwą wypowiadają się o działalności władz gminy na rzecz ich grupy, niż czynią to przedstawiciele samorządów gminnych.** Prawidłowość ta dotyczy w dużo większym stopniu województwa świętokrzyskiego, niż całego kraju. Warto jednak podkreślić, że przedstawiciele samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego są bardziej krytyczni w stosunku do własnej działalności niż ogół badanych.

Jedynie 4% niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego w pozytywnym świetle postrzega działania gminne na rzecz niepełnosprawnych, podczas gdy co czwarty przedstawiciel samorządów gminnych uważa, że gmina robi dużo w tym zakresie.

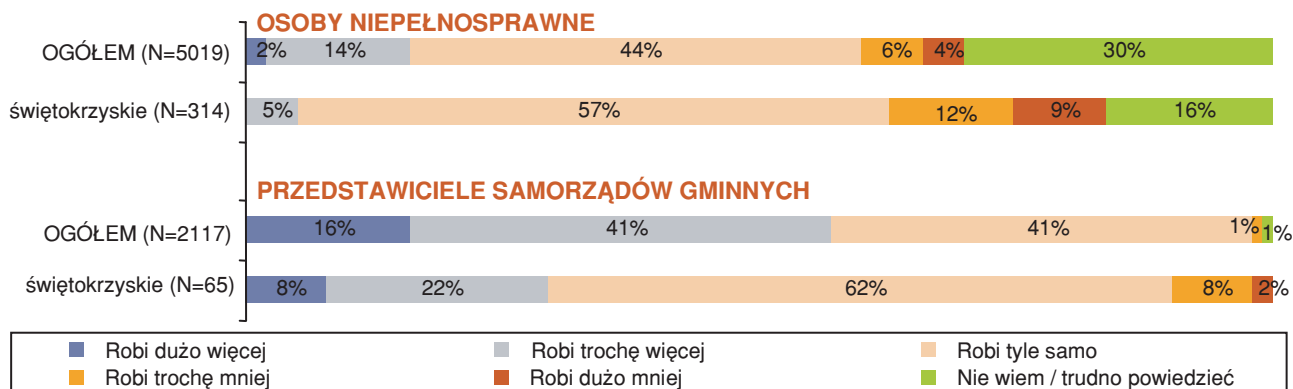
Ponadto, osoby niepełnosprawne bardzo rzadko dostrzegają pozytywne zmiany w kontekście działań podejmowanych na ich rzecz przez gminę. Jedynie 5% niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim deklaruje, że gmina robi więcej obecnie niż 3 lata temu. Pod tym względem przedstawiciele władz gminnych wyrażają zdecydowanie bardziej entuzjastyczne opinie.

Zauważmy także, iż **oceny działań gmin w województwie świętokrzyskim formułowane przez osoby niepełnosprawne i przedstawiciele samorządów gminnych są dużo gorsze, niż w skali kraju.**

Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

Jak z perspektywy trzech ostatnich lat ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

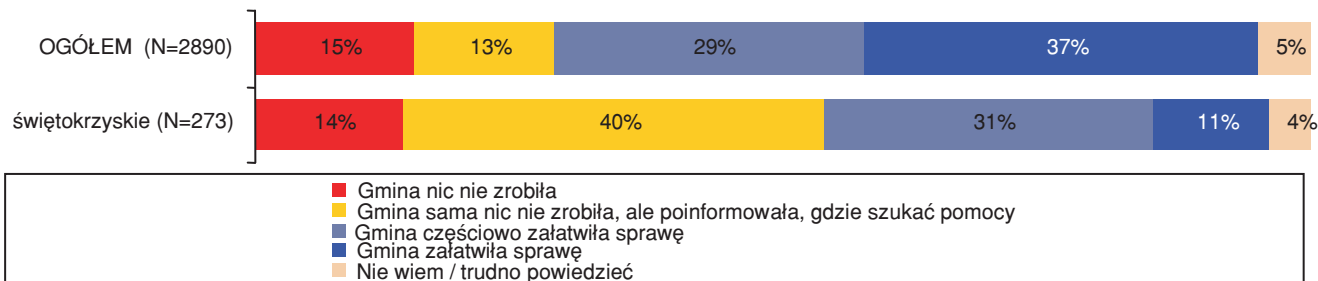

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Indywidualna satysfakcja niepełnosprawnych z pomocy uzyskanej w gminie (niezależnie od problemu), jest wyższa od ogólnej oceny wystawianej samorządom gminnym. Jednak i w tym przypadku województwo świętokrzyskie plasuje się znacznie poniżej średniej. **Jedynie 42% respondentów korzystających z pomocy jednostek organizacyjnych samorządu gminnego (w skali kraju 66%) deklaruje, iż w ich sprawie gmina coś zrobiła**, jeżeli nie w całości załatwiła sprawę, to przynajmniej w części. Gminy są w tym przypadku bardziej krytyczne twierdząc, iż udaje im się załatwić 38,8% spraw, z jakimi zgłaszają się do niej niepełnosprawni mieszkańcy. To niemal dwukrotnie mniej, niż w skali kraju.

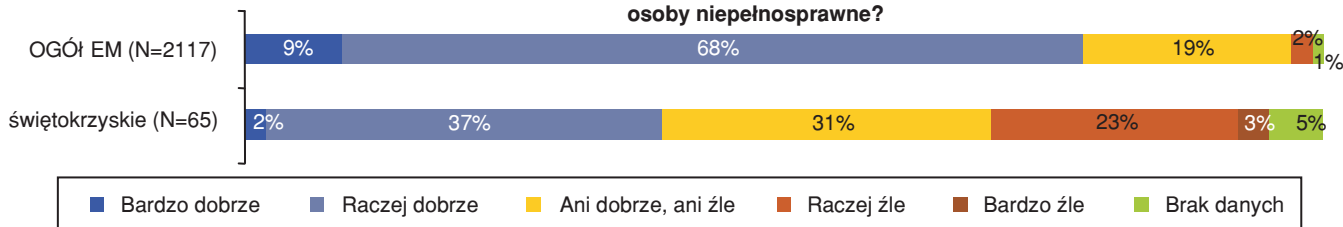
Warto zauważyć, że w województwie świętokrzyskim **ponad połowa niepełnosprawnych zgłaszających się do gminy o pomoc, pomocy takiej nie uzyskała** – gmina nie zrobiła nic lub wskazała tylko gdzie szukać pomocy. Jest to wynik dużo gorszy niż w skali całego kraju.

W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)? (niezależnie od problemu)

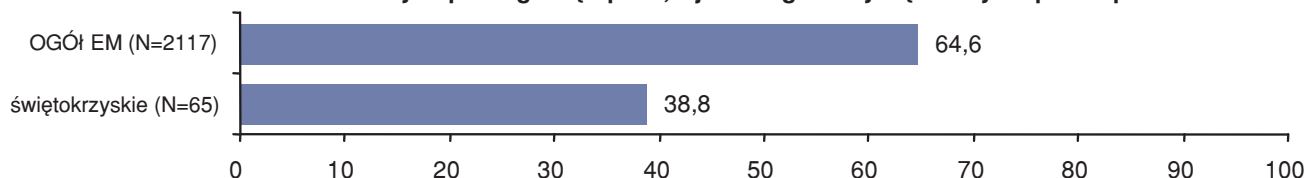
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=2890

Jak w Pana(i) opinii gmina radzi sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się osoby niepełnosprawne?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Średni odsetek załatwionych przez gminę spraw, z jakimi zgłaszały się osoby niepełnosprawne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Ocena sposobu załatwiania przez gminy poszczególnych spraw, w przypadku obu badanych grup, w województwie świętokrzyskim podobnie jak w skali całego kraju, pokazuje bezradność samorządów gminnych przede wszystkim wobec problemów związanych z rehabilitacją zawodową (o czym będzie mowa w następnym rozdziale) oraz z likwidowaniem barier architektonicznych. Mimo, iż gminy podejmują inicjatywy w tym obszarze, nie zawsze mogą sprostać partykularnym oczekiwaniom niepełnosprawnych, z powodu ograniczonych możliwości w tym zakresie.

Osoby niepełnosprawne skarżą się, iż istotnym problemem dla gminy jest również udzielanie pomocy edukacyjnej, bytowej, finansowej oraz pomocy w zakresie zdrowia. Same gminy zdecydowanie rzadziej wskazują, że tego rodzaju działania sprawiają im trudności.

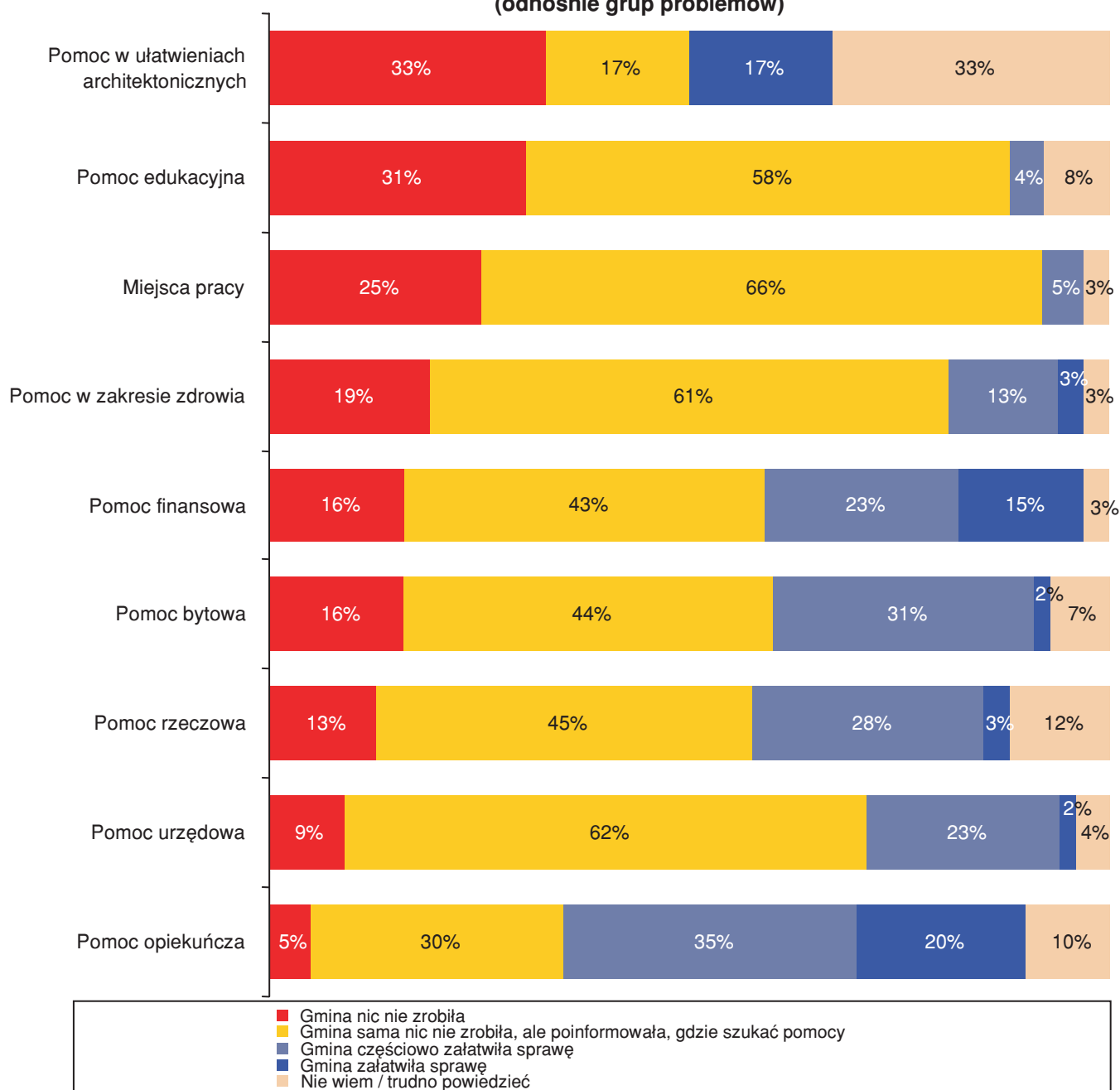
Władzom gminy z kolei problem sprawia przede wszystkim udzielanie pomocy w kwestii zatrudnienia osób niepełnosprawnych (62%).

Wyniki badań wskazują, iż gminy najlepiej radzą sobie z najbardziej powszechnymi problemami, ze sprawami, z którymi najczęściej zgłaszają się do nich niepełnosprawni. W dalszej części syntezy pokażemy, że są to też najczęściej podejmowane przez gminy działania – stąd też najlepsze przygotowanie i możliwości samorządów w tym zakresie.

W opinii niepełnosprawnych, gminy województwa świętokrzyskiego relatywnie najlepiej radzą sobie z pomocą w zakresie dziennej opieki. Potwierdzają to wyniki badania wśród przedstawicieli samorządów gminnych. Dodatkowo za mało kłopotliwą, uznają oni pomoc finansową, urzędową i rzeczową. W przypadku wymienionych rodzajów udzielanego niepełnosprawnym wsparcia, gminy dysponują największymi środkami oraz możliwościami, by móc je realizować.

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

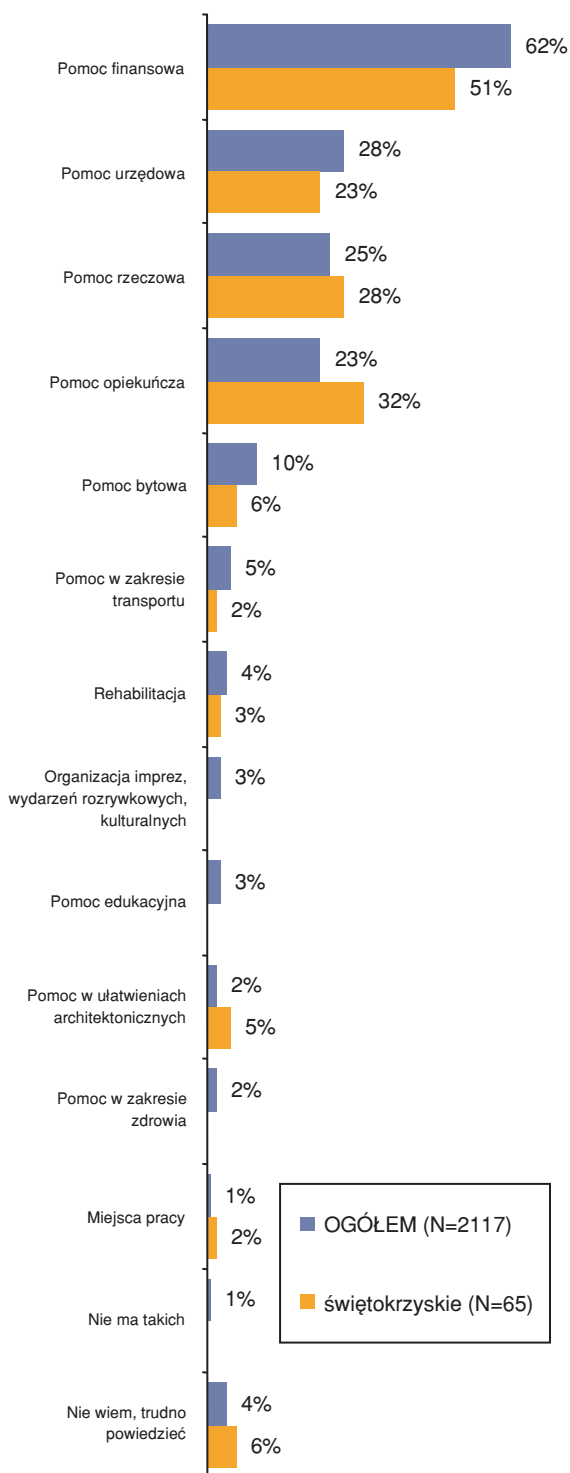
W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(odnośnie grup problemów)

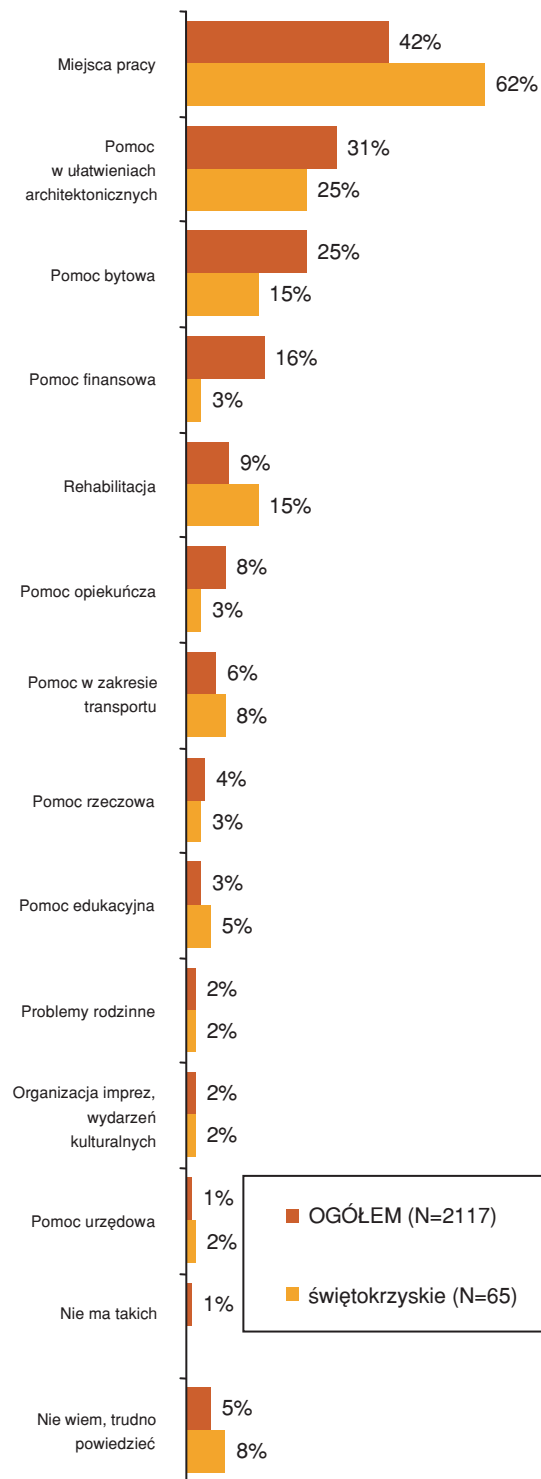
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo świętokrzyskie. Procentowanie odnośnie problemów. N=703 problemów

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najłatwiejsze do załatwienia dla gminy? - wskazania spontaniczne

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najtrudniejsze do załatwienia dla gminy? - wskazania spontaniczne

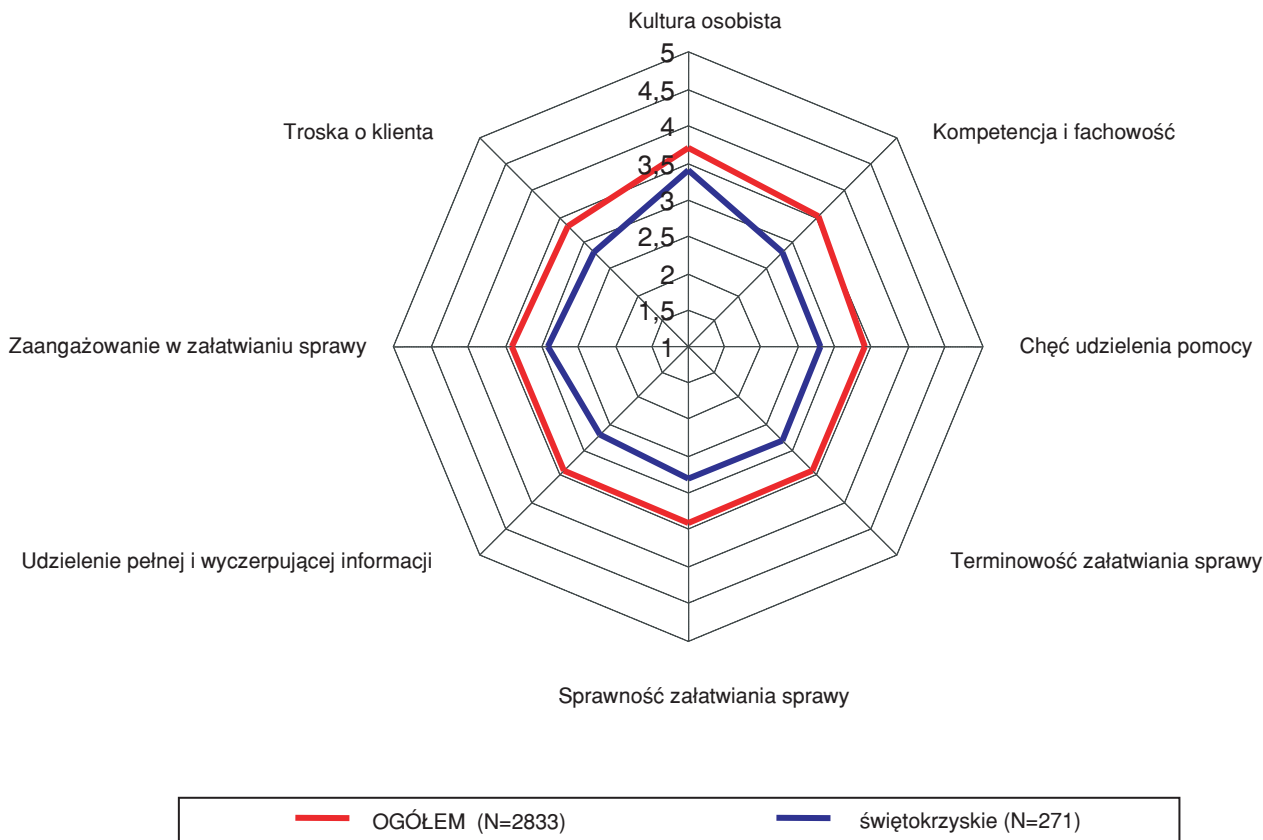

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

W województwie świętokrzyskim wobec negatywnej oceny sposobu załatwiania spraw przez samorządy gminne, mamy do czynienia z gorszą, niż w skali kraju oceną poziomu obsługi w urzędach gminy. **W zasadzie w każdym z ocenianych aspektów obsługi gminy z województwa świętokrzyskiego uzyskały noty niższe, niż w skali kraju.** Najgorzej w porównaniu do ogółu wypadła ocena pod względem udzielania pełnej i wyczerpującej informacji, a także kompetencji i fachowości urzędników. Relatywnie najlepiej oceniono kulturę osobistą pracowników urzędów gmin, choć i tak ocena ta jest niższa, niż w przypadku ogółu osób niepełnosprawnych.

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) poziom obsługi w urzędzie gminy i jej jednostkach pod względem następujących aspektów:

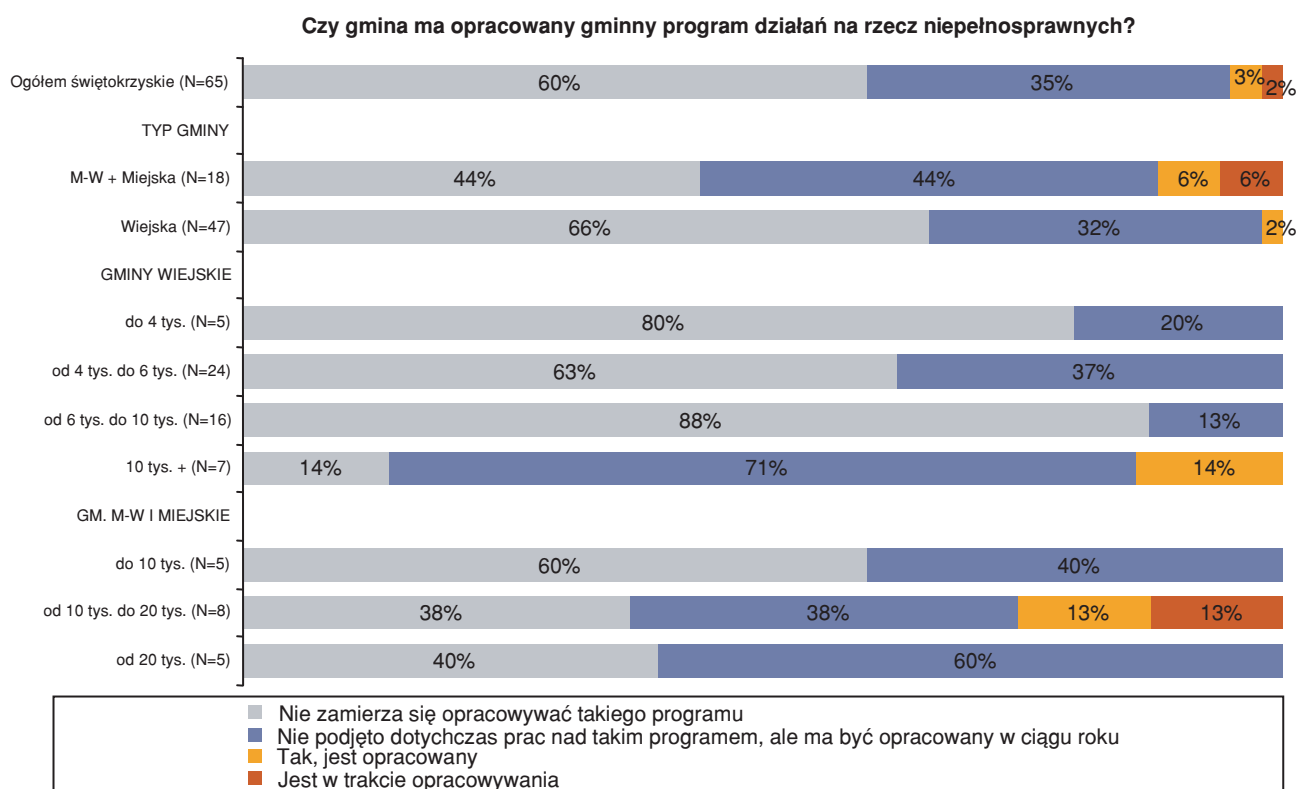

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=2833

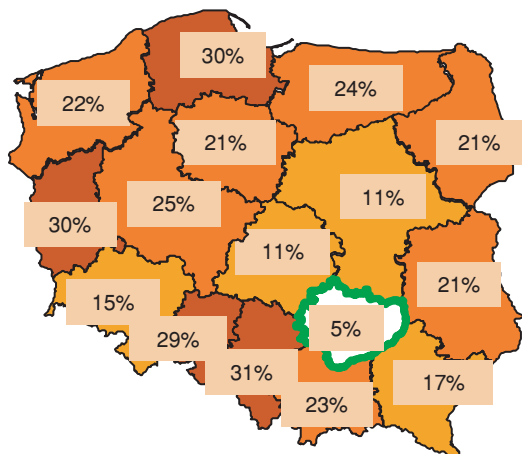
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Posiadanie gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim (podobnie jak w całym kraju) związane jest przede wszystkim z typem i wielkością gminy. Zdecydowanie najczęściej program taki mają opracowany największe gminy miejskie i miejsko-wiejskie, a więc gminy z najwyższymi wydatkami i największą liczbą osób niepełnosprawnych.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Odsetek gmin posiadających gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych (opracowany + w opracowaniu)

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych relatywnie częściej posiadają gminy z zachodniej części kraju niż ze wschodniej. Województwo świętokrzyskie wypada pod tym względem najgorzej w całym kraju.

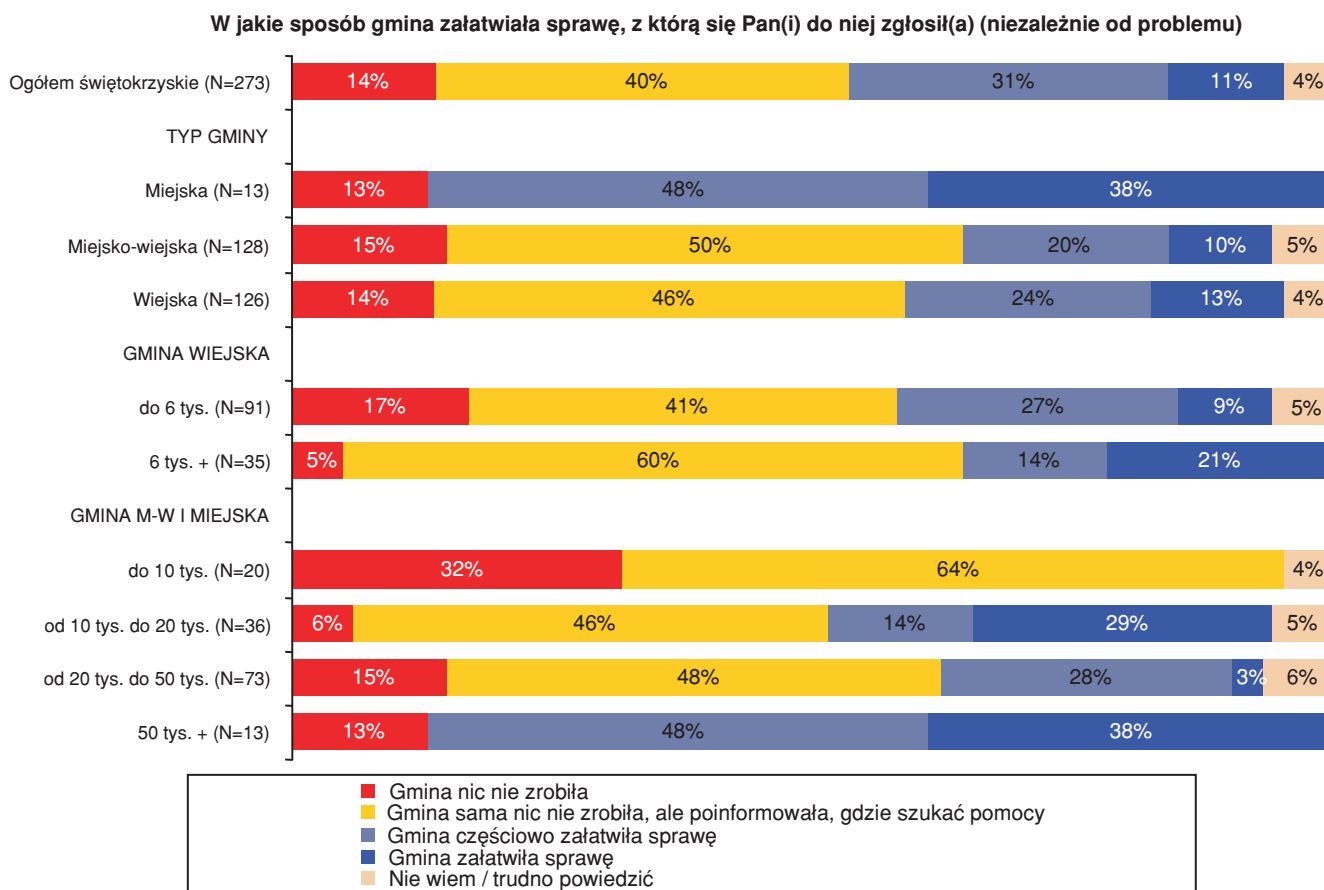
W regionie tym w porównaniu z najlepszymi województwami aż sześciokrotnie mniej gmin ma opracowany program działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Z deklaracji osób niepełnosprawnych wynika, że w województwie świętokrzyskim największą liczbę spraw we własnym zakresie załatwiają największe gminy miejskie (86%). Relatywnie najgorzej radzą sobie najmniejsze gminy miejsko-wiejskie, w których wedle deklaracji osób niepełnosprawnych nie została załatwiona żadna sprawa. Ponadto, blisko co trzeci niepełnosprawny został odesłany z przysłowiowym „kwitkiem”.

Tymczasem, deklaracje przedstawicieli samorządów gminnych są zupełnie inne. Aż 60% najmniejszych gmin miejsko-wiejskich jest zadowolonych ze sposobu załatwiania spraw, z którymi zgłaszają się osoby niepełnosprawne. Podobną ocenę formułują przedstawiciele największych gmin miejskich i miejsko-wiejskich. W przypadku największych gmin wiejskich mamy do czynienia z jeszcze większym optymizmem – wszystkie te gminy zadeklarowały, iż raczej dobrze radzą sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się niepełnosprawni petenci.

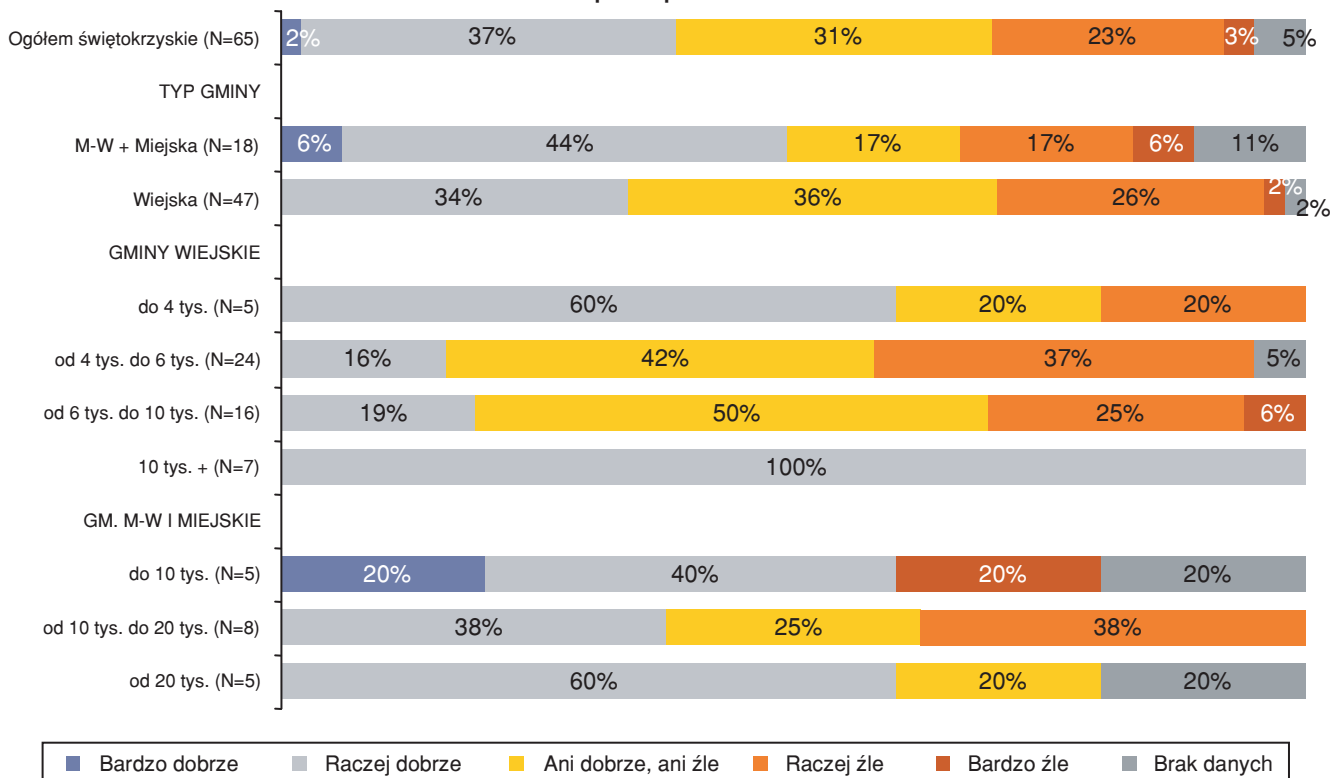
Tymczasem w gminach wiejskich udaje się pozytywnie załatwić mniej spraw, niż w gminach miejskich i miejsko-wiejskich.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=273

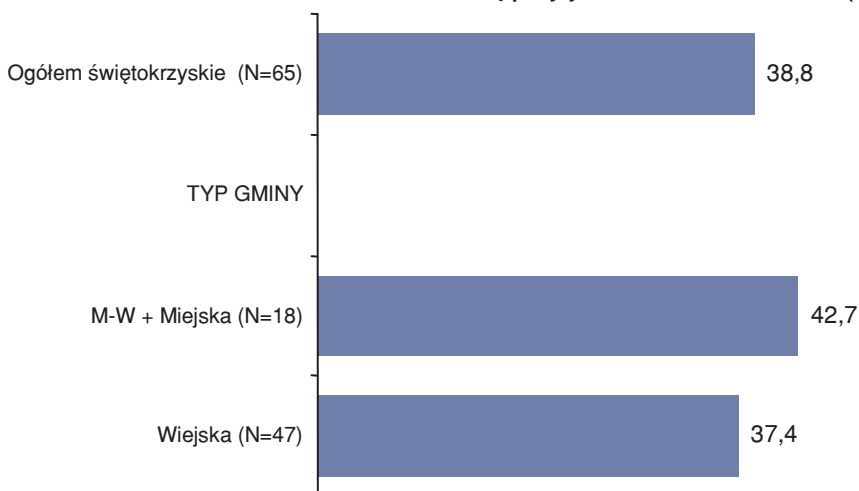
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jak w Pana(i) opinii gmina radzi sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się osoby niepełnosprawne?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Jaki średnio odsetek spraw i problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne, udaje się pozytywnie załatwić? - ŚREDNIE (%)

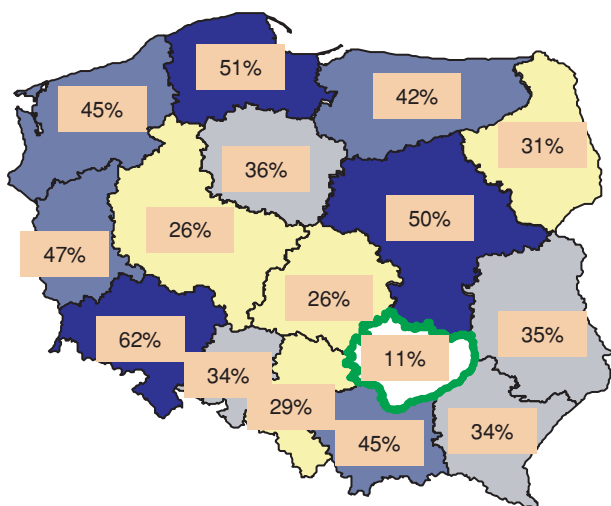

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

W województwie świętokrzyskim istnieje stosunkowo duży rozdzźwięk pomiędzy opiniami przedstawicieli samorządów gminnych na temat skuteczności pomocy udzielanej przez gminę osobom niepełnosprawnym, a opiniami samych zainteresowanych.

Odsetek niepełnosprawnych deklarujących, iż gmina „załatwiła sprawę”

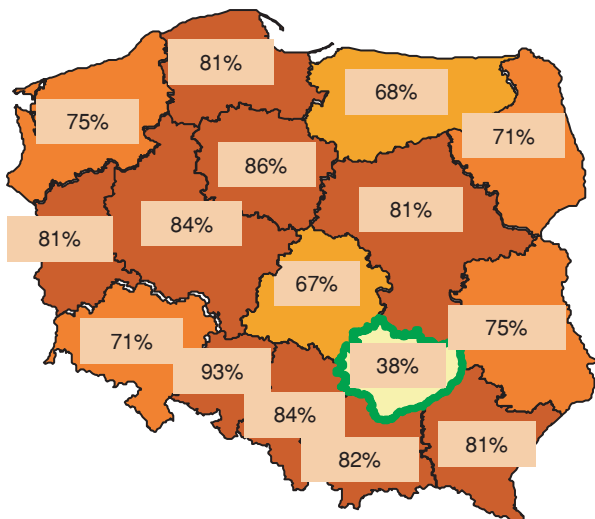

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Analizując opinie osób niepełnosprawnych na temat skuteczności działań gminy w odniesieniu do ich problemów widać wyraźnie, że gminy z województwa świętokrzyskiego mają na tym polu najslabsze wyniki.

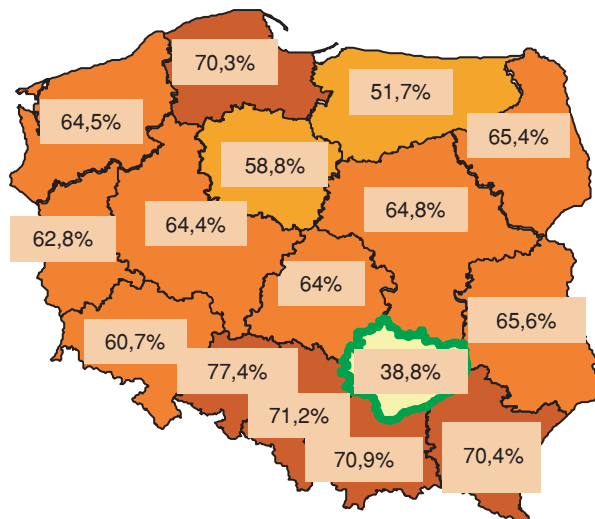
Również pod względem oceny sformułowanej przez przedstawicieli samorządów gminnych region ten znajduje się na ostatniej pozycji, będąc „białą plamą” na mapie oceny efektywności działań gmin.

Odsetek deklarujących, iż gmina „radzi sobie z załatwianiem spraw” osób niepełnosprawnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Średni odsetek załatwionych spraw i problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

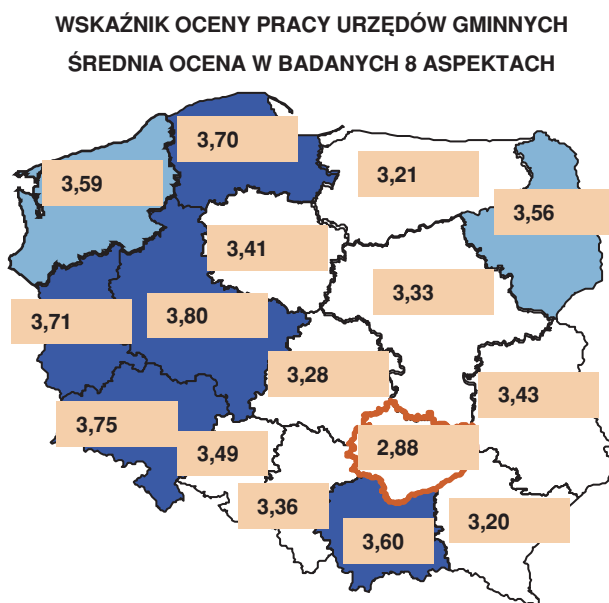
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Biorąc pod uwagę 8 następujących aspektów satysfakcji z jakości obsługi i pracy urzędników w urzędach gminnych, stworzyliśmy **wskaźnik oceny pracy urzędów gminnych**.

- Kultura osobista
- Kompetencja i fachowość
- Chęć udzielenia pomocy
- Terminowość załatwiania sprawy
- Sprawność załatwiania sprawy
- Udzielenie pełnej i wyczerpującej informacji
- Zaangażowanie w załatwianiu sprawy
- Troska o klienta

Nie obserwujemy istotnych różnic w poziomie zadowolenia ze względu na typ i wielkość gminy. Widoczne są natomiast pewne zróżnicowania regionalne. Relatywnie większą satysfakcję z funkcjonowania urzędów gminnych wyrażają mieszkańcy województw Polski północno-zachodniej. Najmniej zadowoleni są zaś mieszkańcy Polski centralnej i wschodniej.

Należy podkreślić, że **województwo świętokrzyskie pod względem wskaźnika oceny pracy urzędów gminnych wypada najgorzej spośród wszystkich regionów**. Jako jedyne uzyskało wartość wskaźnika poniżej środka skali.

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Podsumowując tę część wyników badań dla osób niepełnosprawnych, jak i dla samorządów gminnych stworzyliśmy sumaryczny wskaźnik **ZADOWOLENIA Z GMINY**. W tym pierwszym przypadku pokazuje on, jak osoby niepełnosprawne postrzegają gminę, w drugim zaś, jak gmina postrzega samą siebie. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną odsetka odpowiedzi pozytywnych w dwóch badanych aspektach:

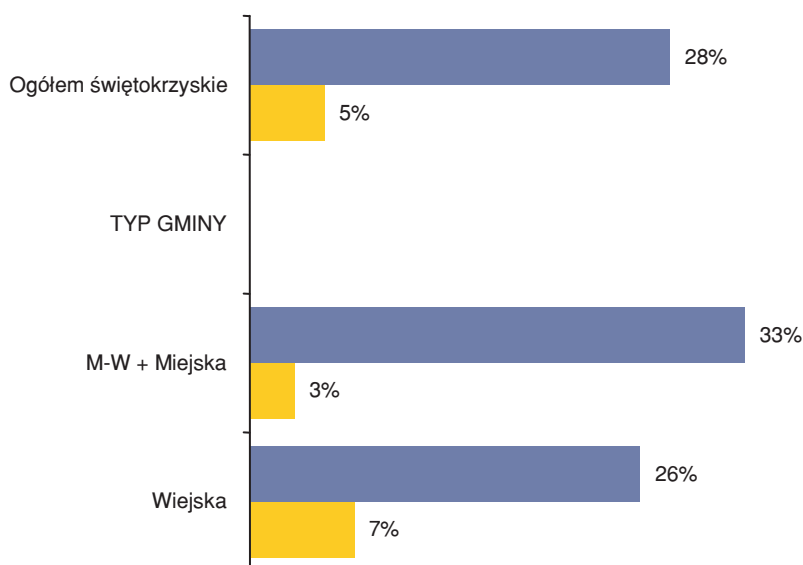
- ❑ Oceny działań władz samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi bardzo dużo + gmina robi dość dużo)
- ❑ Oceny z perspektywy czasu działań samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi dużo więcej + robi trochę więcej)

W województwie świętokrzyskim zadowolenie osób niepełnosprawnych z działalności gmin najmniejsze jest w gminach miejskich i miejsko-wiejskich, choć w gminach wiejskich pozostaje na nieznacznie wyższym poziomie.

Nieco inaczej widzą działalność gmin ich przedstawiciele. Lepsze oceny wystawiły sobie gorzej oceniane przez niepełnosprawnych gminy miejskie i miejsko-wiejskie.

Zwróćmy też uwagę na ogromne rozbieżności w wartościach wskaźników dla osób niepełnosprawnych i przedstawicieli gmin. Na poziomie całego województwa jest to blisko sześciokrotna różnica.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z GMINY

■ ŚWIĘTOKRZYSKIE Przedstawiciele samorządów gminnych (N=65)
■ ŚWIĘTOKRZYSKIE Osoby niepełnosprawne (N=314)

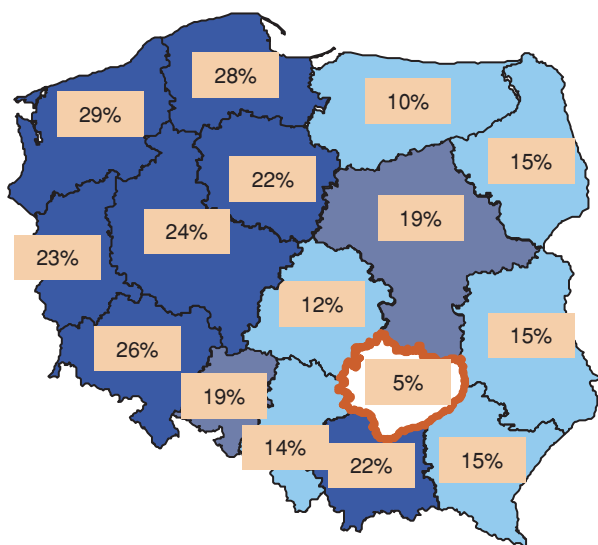
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Zadowolenie osób niepełnosprawnych z działalności gmin rozkłada się w sposób systematyczny (poniekąd zgodny z ekonomicznymi podziałami kraju) – dzieli Polskę na dwie części. Relatywnie bardziej zadowolony zachód kraju i bardziej pokrzywdzony wschód. Większość samorządów gminnych, mówiąc o swojej aktywności dobrze wpasowuje się w tę konwencję, choć należy zwrócić uwagę na pewne wyjątki. Niewspółmiernie dobre oceny, w stosunku do opinii samych osób niepełnosprawnych wystawiają sobie gminy z województwa warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego oraz śląskiego.

Województwo świętokrzyskie pod względem obydwu wskaźników wypada najslabiej w całym kraju.

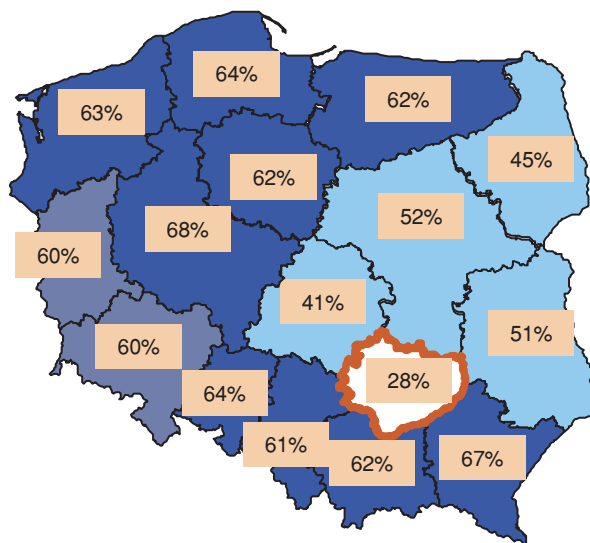
Wskaźnik zadowolenia z gminy

Osoby niepełnosprawne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 18%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 57%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

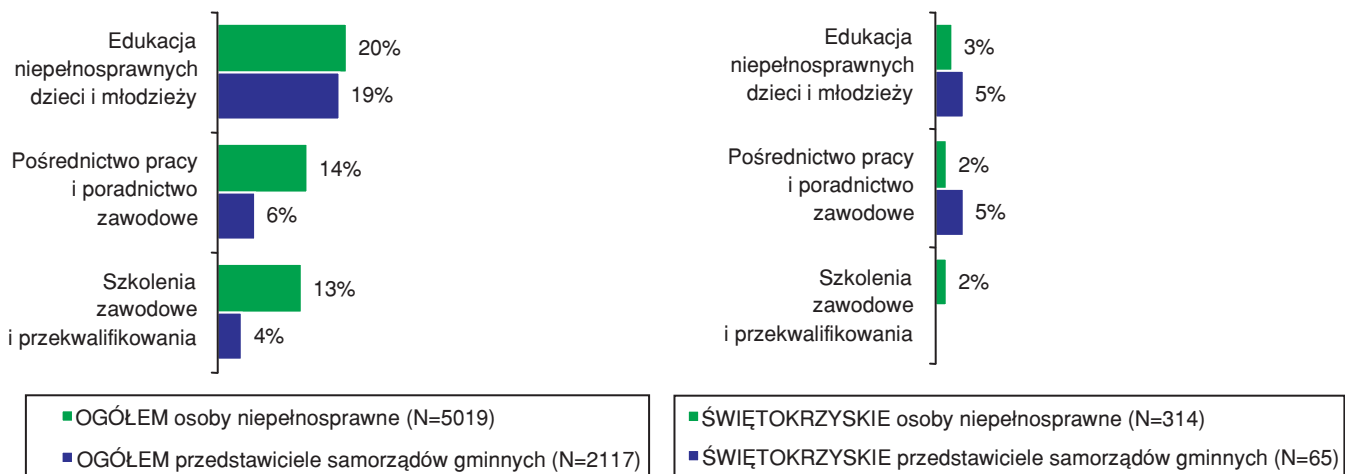
6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W całym kraju obserwujemy bardzo małe zaangażowanie gmin w działania na rzecz aktywizacji i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. W województwie świętokrzyskim mamy do czynienia z niemal całkowitym brakiem zaangażowania gmin w tego typu działania. Ponadto, w przeciwieństwie do innych województw, osoby niepełnosprawne w tym regionie przekonane są o mniejszej aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej, niż rzeczywistość ma to miejsce.

Gminy w województwie świętokrzyskim podejmują działania w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych dużo rzadziej, niż przeciętnie. **Jedynie 5% gmin (w porównaniu z 19% w skali kraju) wspiera (finansuje lub dofinansowuje) edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.** Kwestią otwartą jest jednak, na ile gminy wskazywały tu wyłącznie działania skierowane do osób niepełnosprawnych, a na ile ogólne zadania w zakresie edukacji (np. remont szkoły). **Również 5% gmin (wśród wszystkich gmin w Polsce 6%) organizuje pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.** Natomiast żadna gmina w województwie świętokrzyskim nie angażowała się w działania związane ze szkoleniami zawodowymi i kursami przekwalifikującymi.

Czy gmina podejmuje/ finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych? (WSKAZANIA WSPOMAGANE)

W konsekwencji niemal całkowitego braku aktywności świętokrzyskich gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej 54% niepełnosprawnych miało problem ze wskazaniem działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia w tej grupie. Pozostali badani (46%) wyrażali przekonanie, iż w ich gminach takich działań w ogóle nie było.

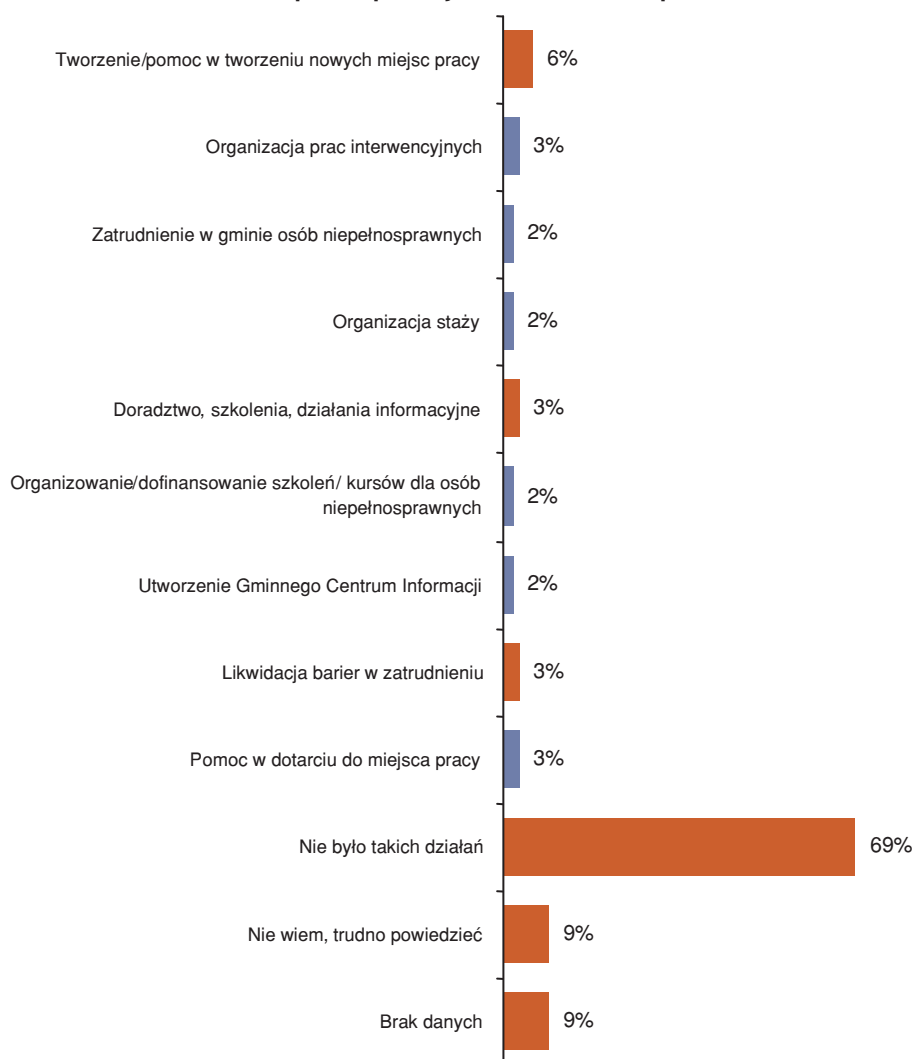
Również 69% przedstawicieli samorządów gminnych stwierdza, iż nie podejmowało tego typu działań. Ponadto 9% gmin nie umiało wskazać przykładów takich działań, zaś w przypadku 9% nie mamy w tym zakresie żadnych danych – gminy te najprawdopodobniej w znakomitej większości po prostu nie podjęły działań.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W związku z mniejszą, niż w skali kraju, aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej w województwie świętokrzyskim jedynie 13% gmin może pochwalić się jakimikolwiek działaniami lub inicjatywami na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych.

Tylko pojedyncze świętokrzyskie samorządy gminne angażowały się w działania dotyczące tworzenia lub pomocy w tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, doradztwo, szkolenia czy działania informacyjne, a także działania związane z likwidacją barier w zatrudnieniu.

Przykłady działań lub inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych? - wskazania spontaniczne

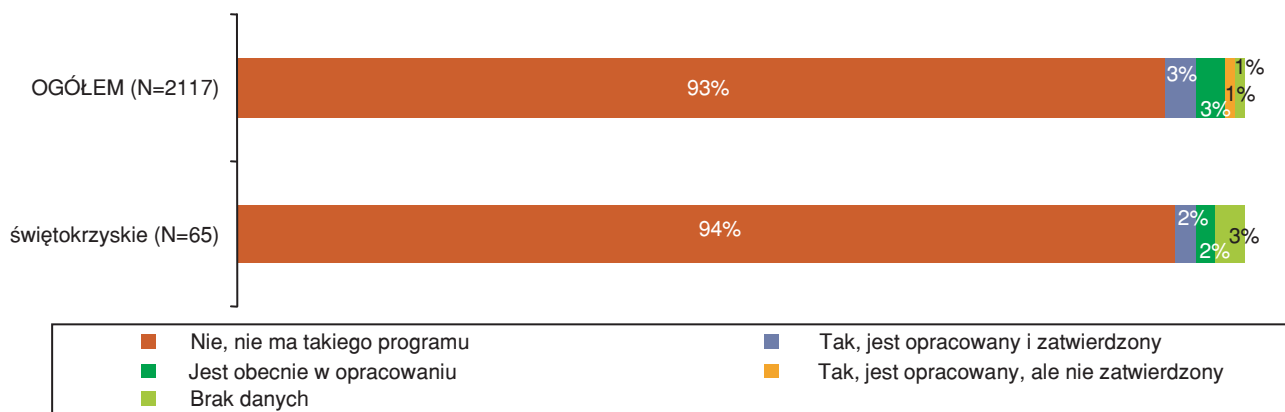

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W porównaniu z aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej jeszcze mniejsze jest zaangażowanie gmin w tworzenie instytucjonalnych ram w postaci programów lub strategii zmniejszenia bezrobocia wśród niepełnosprawnych. W województwie świętokrzyskim tego typu programy (opracowane lub w trakcie opracowania) posiada jedynie 4% gmin. Jest to wynik dużo gorszy, niż w skali kraju.

Czy gmina opracowała program walki z bezrobociem wśród osób niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

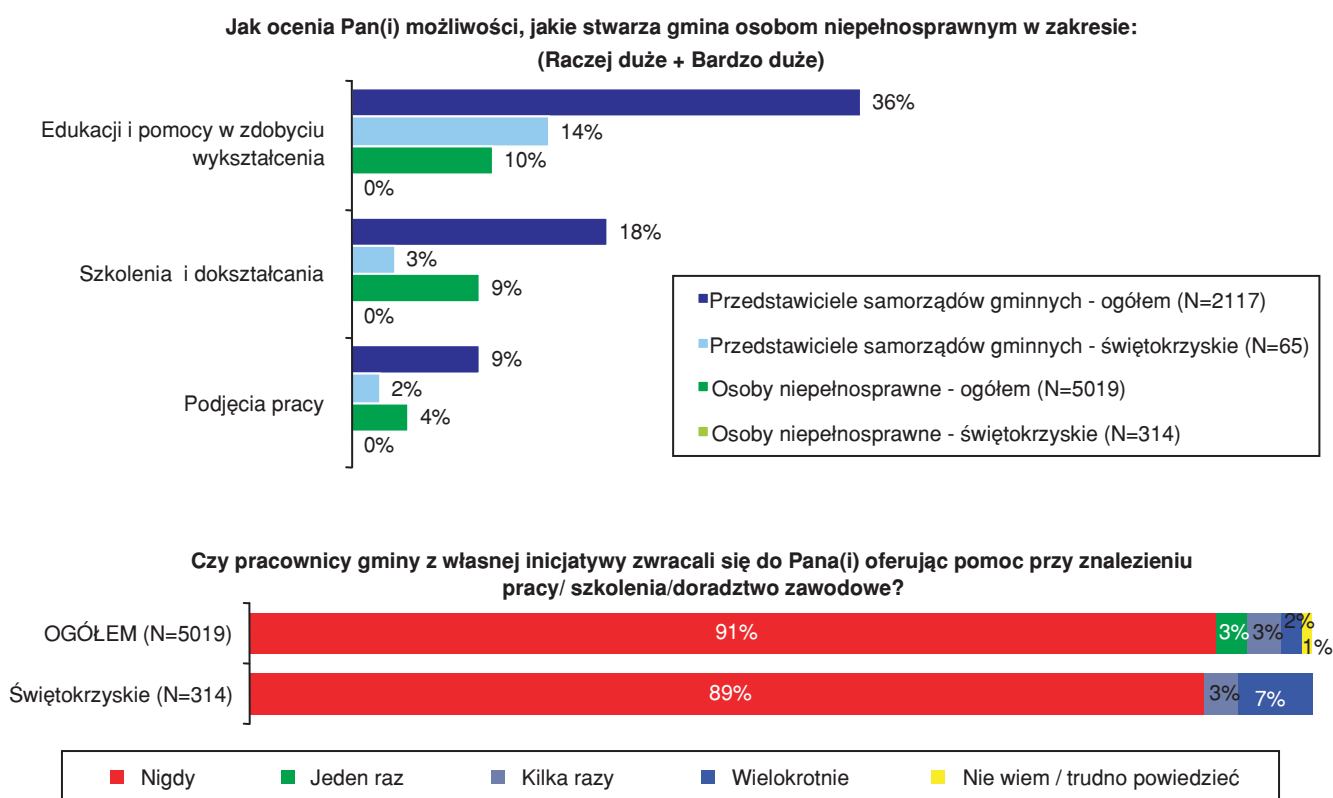
W województwie świętokrzyskim plany gmin związane z finansowaniem lub dofinansowaniem działań związanych z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych w 2006 roku są zbliżone do skali działań finansowanych lub dofinansowywanych w roku 2005.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W stosunku do oczekiwań osób niepełnosprawnych aktywność gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej jest w województwie świętokrzyskim zdecydowanie za mała, zaś w przypadku większości działań na tym polu można mówić o całkowitym jej braku. Przypomnijmy, że niepełnosprawni z tego regionu wyrażają dużo większe, niż w skali kraju zainteresowanie podjęciem pracy. **Wszyscy badani niepełnosprawni z województwa świętokrzyskiego i znaczny odsetek samorządów gminnych negatywnie ocenia działalność gmin na rzecz możliwości podjęcia pracy i podnoszenia kwalifikacji.**

Zauważmy, że przedstawiciele świętokrzyskich samorządów są świadomi swej małej aktywności. Oceny możliwości, jakie stwarzają gminy w zakresie rehabilitacji zawodowej dokonywane przez ich przedstawicieli są dużo mniej pozytywne, niż w skali kraju.

O niezaprzeczalnym braku zaangażowania świętokrzyskich gmin w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych świadczy również fakt, że bardzo mało niepełnosprawnych doświadczyło zainteresowania i spotkało się z inicjatywą pracowników gmin w tym zakresie. 89% niepełnosprawnych twierdzi, iż nikt nigdy nie zwracał się do nich oferując pomoc przy znalezieniu pracy, szkoleń lub doradztwa zawodowego.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Trudno jest określić, czy przy uzyskaniu zewnętrznego wsparcia związanego z realizacją zadań na rzecz aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych świętokrzyski urząd gminy chętniej podejmowałyby tego typu działania. Obecny niemal całkowity brak aktywności i doświadczeń w tym zakresie znacznie utrudniłby bowiem efektywną realizację takich zadań.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

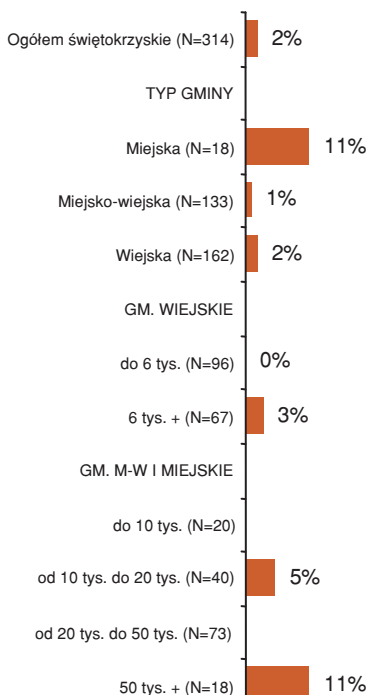
Wobec niemal całkowitego braku aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim obserwujemy małe zróżnicowanie zaangażowania samorządów w zależności od typu i wielkości gminy. Podobnie nie obserwujemy prawidłowości charakterystycznych dla poziomu kraju co do zależności pomiędzy podejmowaniem działań a wielkością gminy. Jedyne widoczne różnice ograniczają się do obecności lub całkowitego braku działań w zakresie rehabilitacji zawodowej.

W województwie świętokrzyskim na pierwszy rzut oka zaangażowanie gmin wiejskich oraz miejskich i miejsko-wiejskich w działania na rzecz rehabilitacji zawodowej jest bardzo zbliżone. Jednak jeśli przyjrzymy się danym w rozbiciu na wielkość gminy to okazuje się, że w tego typu działania zaangażuje się jedynie kilka największych gmin wiejskich oraz kilka najmniejszych i średnich gmin miejskich i miejsko-wiejskich.

Zauważmy też, że aktywność gmin jest praktycznie niezauważana przez niepełnosprawnych. Z kolei w przypadku największych gmin miejsko-wiejskich i miejskich niepełnosprawni dostrzegają aktywność, która wedle deklaracji gmin nie ma miejsca.

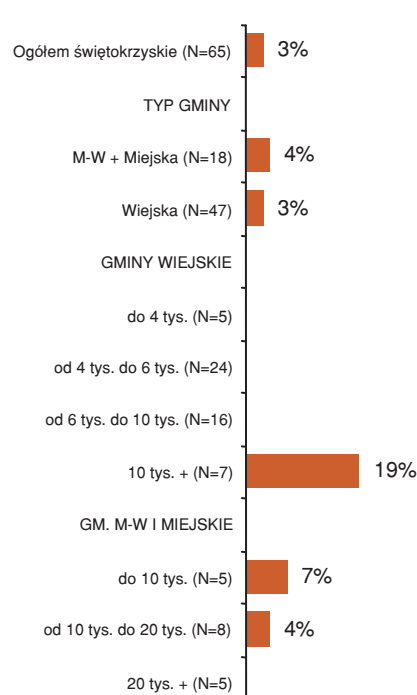
A zatem w województwie świętokrzyskim, inaczej niż w niektórych regionach kraju, nie mamy do czynienia z sytuacją, w której relatywnie lepiej radzą sobie gminy miejskie, lub gminy największe. Przy tak małej aktywności w zakresie rehabilitacji zawodowej możemy stwierdzić, iż żaden typ gminy nie radzi sobie dużo lepiej, zaś większość samorządów z regionu od problemów tego typu po prostu ucieka.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006.
Województwo świętokrzyskie, N=314

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006.
Województwo świętokrzyskie, N=65

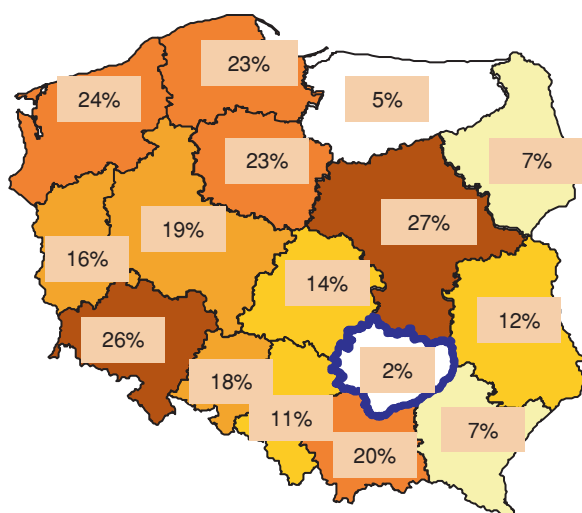
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Województwo świętokrzyskie należy do regionów, w których zaangażowanie gmin w działania na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych jest najmniejsze w kraju. Wraz z województwami warmińsko-mazurskim, mazowieckim, lubelskim, podlaskim oraz łódzkim tworzy „białą plamę” zaangażowania w środkowo-wschodniej części Polski.

Należy jednak podkreślić, iż aktywność gmin pod względem rehabilitacji zawodowej również w innych województwach jest raczej mała. Zatem, choć województwo świętokrzyskie wypada ogólnie najslabiej pod tym względem, to brak zaangażowania gmin w aktywizację zawodową niepełnosprawnych nie jest typowy wyłącznie dla tego regionu, czy wschodniej części kraju, a jedynie jest tam bardziej widoczny, niż w innych województwach.

Jednocześnie w porównaniu z innymi województwami niepełnosprawni z województwa świętokrzyskiego trafnie oceniają skalę aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej, jako bardzo małą.

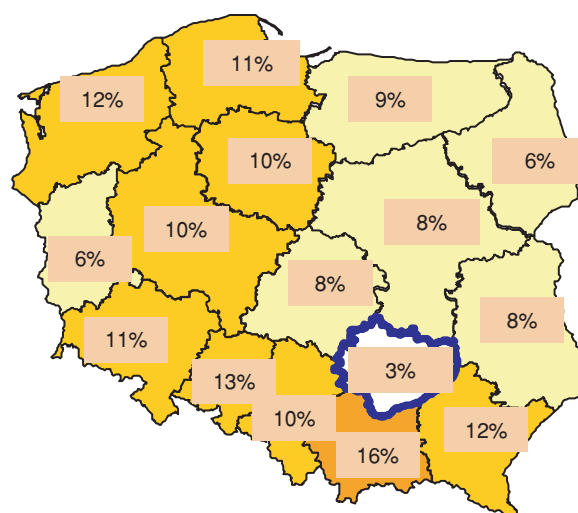
PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 16%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 10%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Samorządy gminne w województwie świętokrzyskim przejawiają nieco większą aktywność w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rehabilitacji społecznej, niż miało to miejsce w przypadku działań dotyczących rehabilitacji zawodowej. Z drugiej jednak strony należy podkreślić, że skala działań realizowanych przez gminy w zakresie rehabilitacji społecznej jest w regionie świętokrzyskim dużo niższa, niż w skali kraju. Nie dorównuje ona także oczekiwaniom formułowanym przez osoby niepełnosprawne.

Wsparcie udzielane przez samorządy gminne w województwie świętokrzyskim ma niemal wyłącznie charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nie adresowanej specyficznemu do niepełnosprawnych. Gminy obejmują opieką i pomocą jedynie małą część tej grupy – osoby kwalifikujące się najczęściej do pomocy społecznej lub socjalnej. Nie wychodzą także z inicjatywą, nie kontaktują się z osobami potrzebującymi pomocy ale czekają, aż zainteresowani sami się po nią zgłoszą. Tutaj należy zatem upatrywać źródła negatywnych ocen zainteresowania i zaangażowania samorządów gminnych formułowanych przez niepełnosprawnych mieszkańców gmin.

Należy zwrócić uwagę, iż zarówno w województwie świętokrzyskim, jak i w innych regionach, zasadnicza, największa część pomocy udzielanej przez gminy osobom niepełnosprawnym, czyli podstawowe wsparcie pieniężne, materialne i bytowe, nie jest adresowana specyficznemu do nich. Pod względem obsługi klienta i źródła finansowania pomoc ta powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). Te najprostsze działania nie wymagają od gmin zaangażowania, dobrej organizacji czy specjalnych kompetencji. I chociaż niewątpliwie osoby niepełnosprawne kwalifikują się do udzielenia im tego typu pomocy, odbywa się to kosztem innych osób – niekoniecznie niepełnosprawnych, które w podobnej sytuacji bytowej lub materialnej również uzyskałyby wsparcie. Warto dodać, iż na te najbardziej powszechne, podstawowe działania, z których jednocześnie korzysta najwięcej osób, przeznaczonych jest najwięcej pieniędzy.

Warto także zaznaczyć, iż skala tej pomocy w województwie świętokrzyskim jest wyraźnie niższa, niż przeciętnie. Nadal jednak – podobnie jak w innych województwach – niepełnosprawni są przekonani o większej aktywności samorządów, niż ta deklarowana przez gminy.

Poza najczęstszą pomocą finansową, materialną i opiekuńczą, której skala jest w województwie świętokrzyskim ponad dwukrotnie niższa, niż ogółem, gminy w zasadzie nie podejmują innych działań. Sporadycznie podejmowane przez co najwyżej 4 gminy są działania związane z likwidacją barier architektonicznych, organizacją turnusów rehabilitacyjnych i warsztatów terapii zajęciowej. Inne działania podejmowane są przez pojedyncze gminy lub wcale.

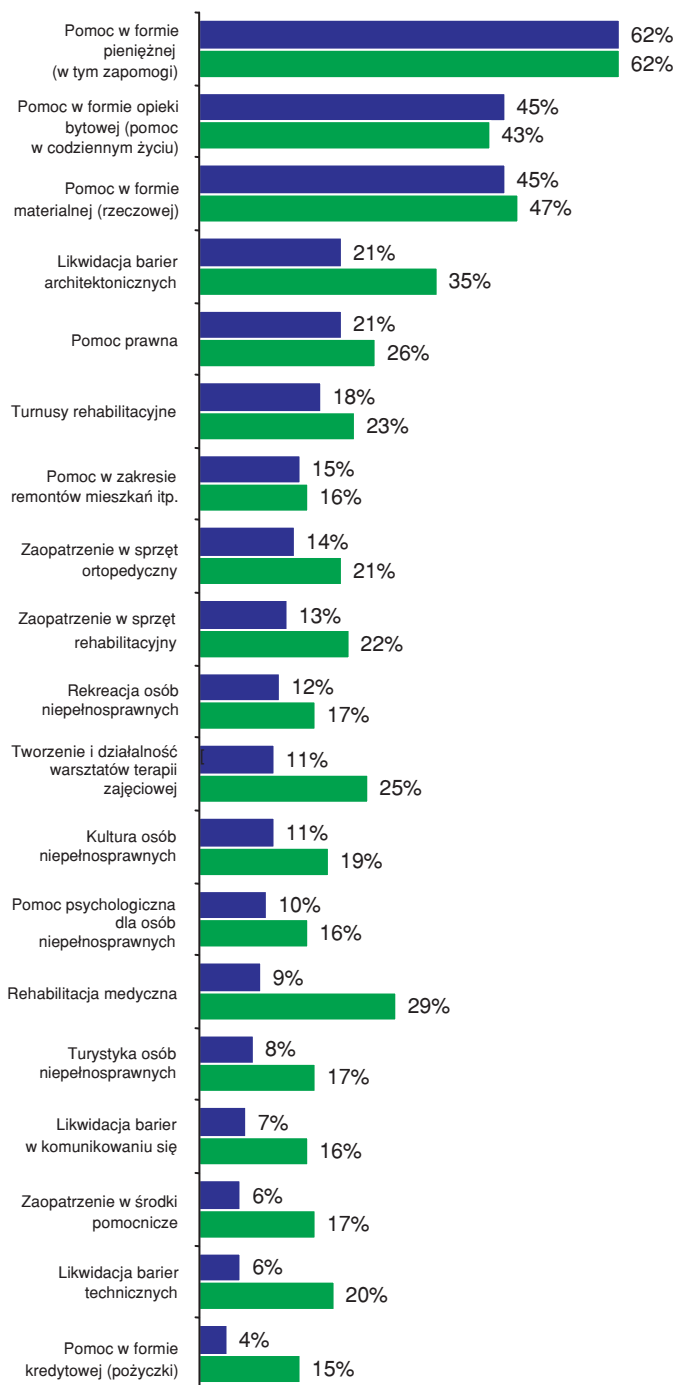
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Można podejrzewać, że **gdyby samorzady gminne otrzymały dodatkowe środki finansowe i wsparcie w realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej, poprawiłaby się nie tylko pomoc osobom niepełnosprawnym, ale także pozostałym mieszkańcom gminy w trudnej sytuacji materialnej lub bytowej.** Część środków, które obecnie gminy przeznaczają na pomoc niepełnosprawnym – nie tylko na zapomogi, ale też na dofinansowanie leczenia czy sprzętu – mogłaby bowiem być przeznaczona dla innych osób. Natomiast gminy mogłyby w większym zakresie dotrzeć do osób niepełnosprawnych z pomocą adresowaną specyficznie do tej grupy.

Z drugiej jednak strony w przypadku województwa świętokrzyskiego powstaje uzasadnione podejrzenie, że gminy mogłyby nie udźwignąć ciężaru nowych obowiązków w związku z obecnym niemal całkowitym brakiem doświadczeń i brakiem motywacji do podjęcia działań w zakresie rehabilitacji społecznej.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Czy gmina podejmuje/ finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych? (WSKAZANIA WSPOMAGANE)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych (N=2117)
■ Osoby niepełnosprawne (N=5019)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych - świętokrzyskie (N=65)
■ Osoby niepełnosprawne - świętokrzyskie (N=314)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

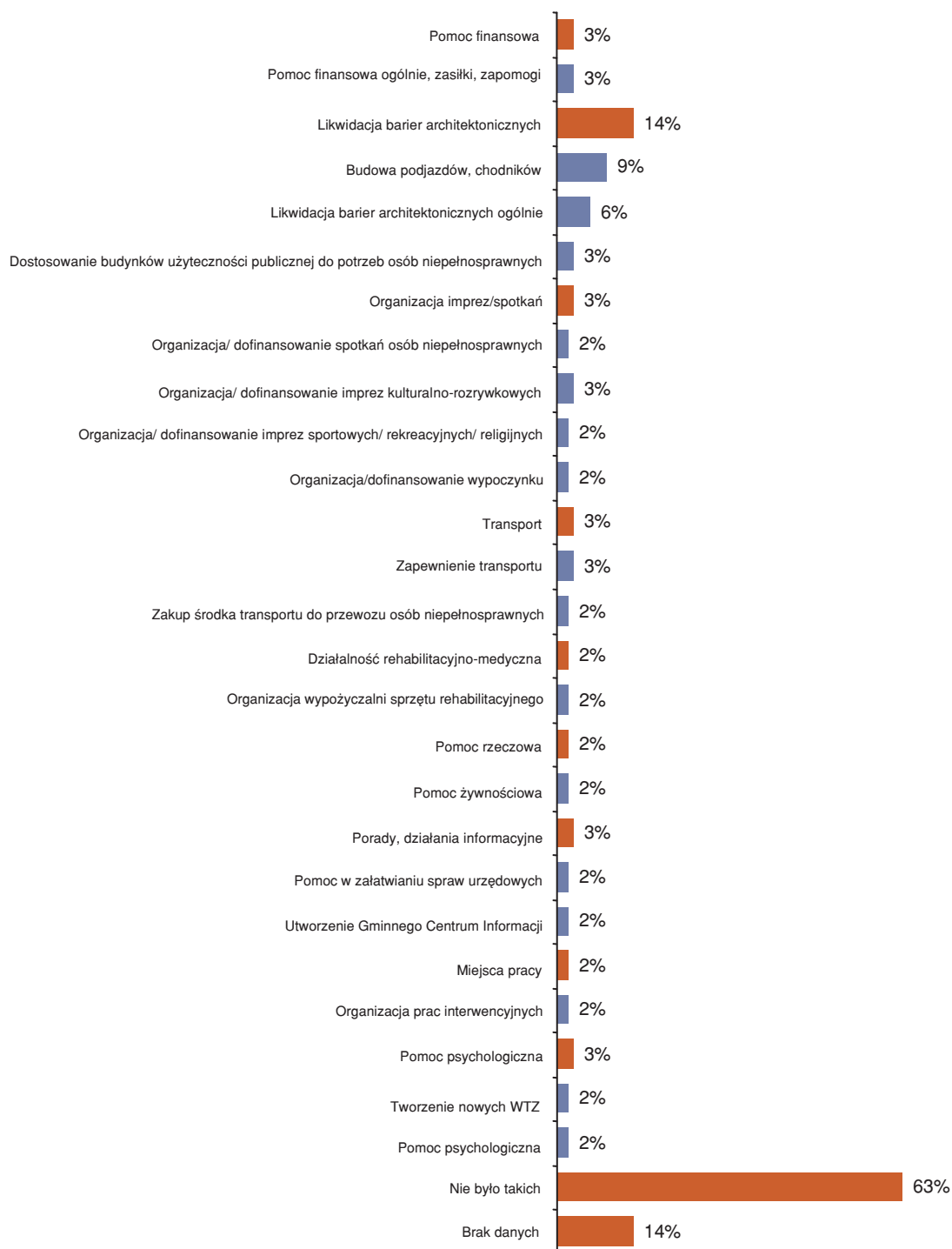
O niezwykle małym zaangażowaniu samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego w działalność na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie świadczą także spontanicznie wymieniane przez samorzady przykłady inicjatyw zrealizowanych na rzecz tej grupy w 2005 i 2006 roku. **Niemal dwa na trzy świętokrzyskie samorzady (63%), ponad trzykrotnie więcej niż w skali kraju (20%), deklarowały, iż w ogóle nie podejmowały tego typu inicjatyw. W przypadku kolejnych 14% mamy do czynienia z brakiem danych, co najprawdopodobniej oznacza, iż również w tym przypadku żadnych inicjatyw w tym zakresie nie było. Oznacza to, że niemal 80% samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego w ogóle nie angażuje się z własnej inicjatywy w działania na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, spychając w ten sposób problem uzyskania pomocy na osoby niepełnosprawne.** Zapewne jeszcze bardziej pogłębia to poczucie osamotnienia niepełnosprawnych mieszkańców województwa świętokrzyskiego wobec ich problemów, o czym była już mowa wcześniej.

Wśród pozostałych 23% gmin (w skali województwa świętokrzyskiego daje 15 jednostek samorządowych) istnieje bardzo duże zróżnicowanie podejmowanych inicjatyw. Większość z nich podejmowana jest przez jedną lub dwie gminy. Ponad połowa spośród aktywnych gmin zaangażowała się w działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych.

Wobec braku aktywności gmin w zakresie podejmowania inicjatyw na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych nie dziwi fakt, że działalność samorządów pozostała w województwie świętokrzyskim niezauważona przez niepełnosprawnych. 35% spośród nich stwierdziło, że nie zetknęli się z żadnymi inicjatywami gmin w tym zakresie, zaś 38% nie umiało wskazać żadnych tego typu działań. Wśród pozostałych respondentów najczęściej wskazywano działania związane z terapią (11%), pomocą rzeczową (10%) oraz likwidacją barier architektonicznych (9%).

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

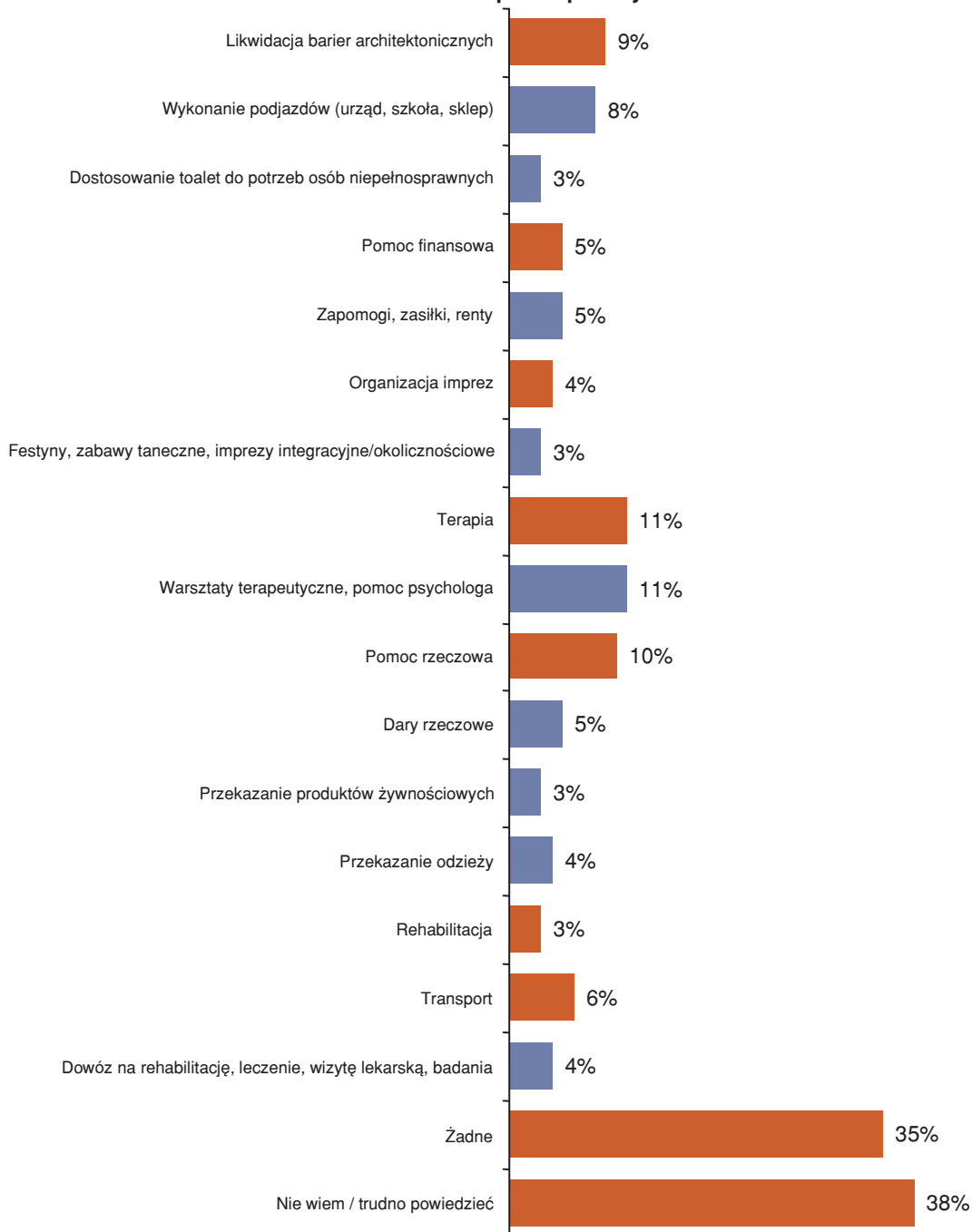
Przykłady działań i inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie - wskazania spontaniczne samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Proszę podać przykłady działań, czy inicjatyw zrealizowanych w Pana(i) gminie na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych - wskazania spontaniczne osób niepełnosprawnych

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

W województwie świętokrzyskim, podobnie jak w innych regionach kraju, **obserwujemy duże rozbieżności pomiędzy deklaracjami gmin i osób niepełnosprawnych w kwestii kontaktu z urzędnikami gminy.**

Podczas gdy ogromna większość **przedstawicieli samorządów gminnych (87%) wskazuje, iż pracownicy socjalni kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi przynajmniej raz w miesiącu** (w 32% świętokrzyskich gmin kontakt następuje przynajmniej raz w tygodniu), **większość niepełnosprawnych (69%) stwierdza, iż żaden pracownik gminy nie odwiedził ich pytając o sytuację i potrzeby.** Ponadto co najmniej 87% tej grupy **deklaruje, iż pracownicy gminy nigdy nie zwracali się do nich z własnej inicjatywy** pytając o jakość życia i potrzeby, oferując pomoc finansową, bytową czy materialną.

Powyższą rozbieżność spotykamy także w innych województwach.

Należy także zaznaczyć, że **wedle deklaracji świętokrzyskich gmin częstotliwość odwiedzin pracowników socjalnych u niepełnosprawnych jest w tym regionie nieco wyższa, niż na poziomie kraju.**

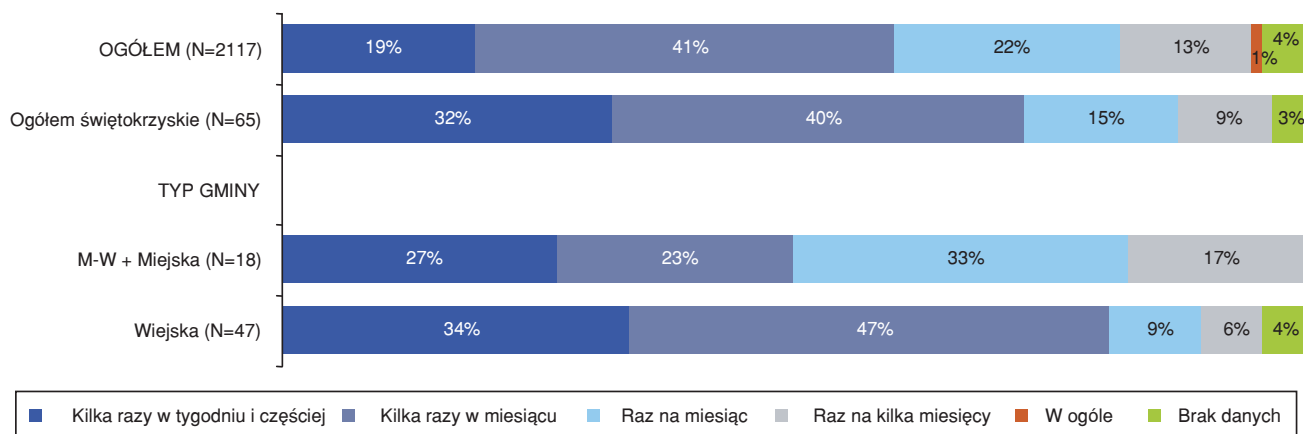
Wydaje się też, że **na częstotliwość odwiedzin u niepełnosprawnych ma wpływ typ gminy.** Wśród gmin wiejskich obserwujemy dużo wyższy odsetek takich, w których pracownicy socjalni, według deklaracji gmin, kontaktują się z niepełnosprawnymi przynajmniej raz w tygodniu, a także przynajmniej kilka razy w miesiącu. Tymczasem według deklaracji niepełnosprawnych mieszkańców wsi odsetek osób, których nigdy nie odwiedził pracownik gminy, jest dużo wyższy niż w przypadku mieszkańców gmin miejsko-wiejskich i wiejskich. To raczej mieszkańcy gmin miejskich częściej deklarują, iż pracownicy gminy odwiedzali ich w domach.

Opisane powyżej prawidłowości bez wątpienia pokazują, że to na osobach niepełnosprawnych spoczywa główny wysiłek i inicjatywa w uzyskaniu pomocy od urzędu gminy. Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie, większość zaś czeka, aż potrzebujące pomocy osoby same się do nich zwrócą. W przypadku osób niepełnosprawnych starania takie mogą być bardzo utrudnione. Stosunkowo częste odwiedziny u osób niepełnosprawnych, jakie wedle deklaracji mają miejsce, mogą dotyczyć tylko niektórych niepełnosprawnych mieszkańców. Większość ze swoimi problemami pozostaje sama i być może nawet nie wie, gdzie mogłaby poszukiwać pomocy.

Wyniki badania sugerują, iż omawianymi wcześniej działaniami gmin objęta jest jedynie mała część grupy osób niepełnosprawnych, czego nie oddają trafnie pytania kwestionariusza – pytaliśmy bowiem o sam fakt pomocy, a nie o skalę tej pomocy.

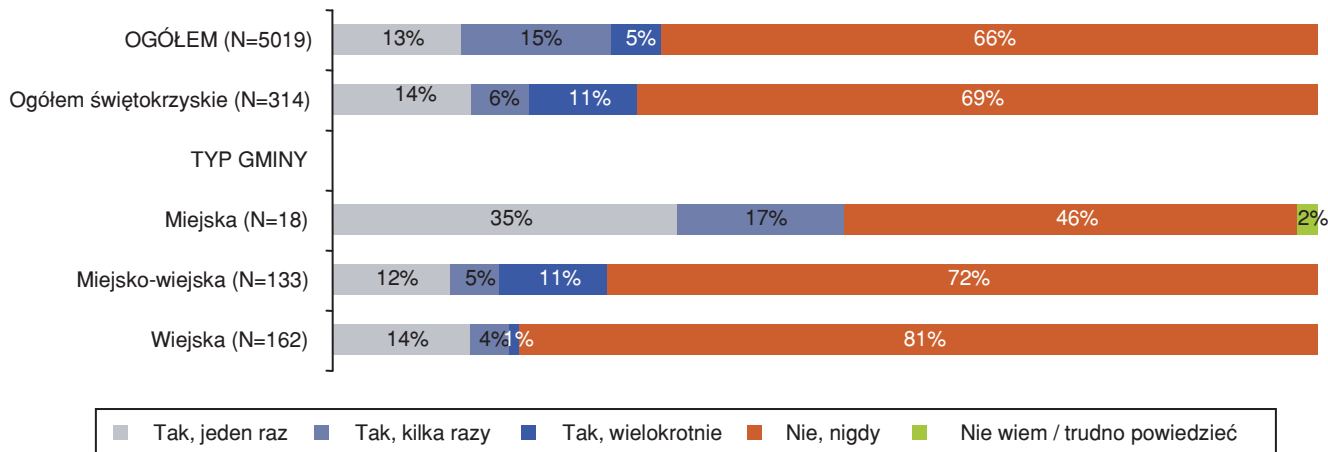
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak często pracownicy socjalni gminy kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi?

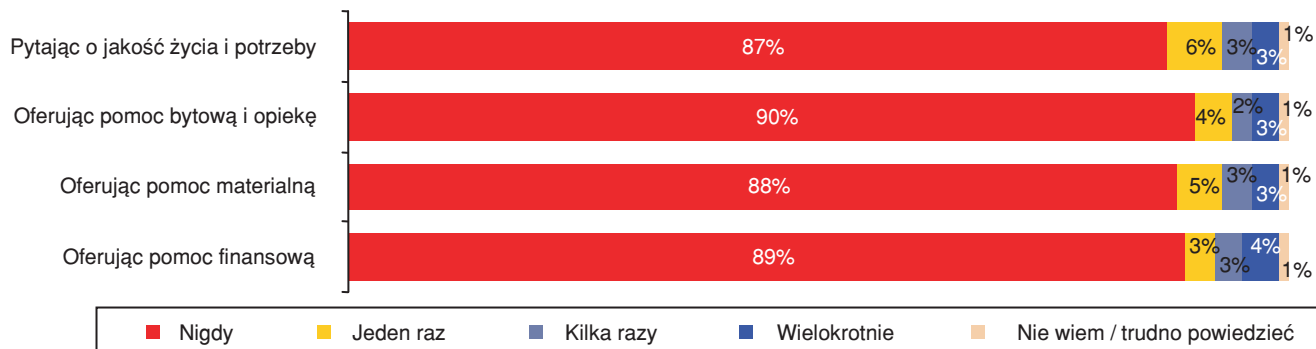
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

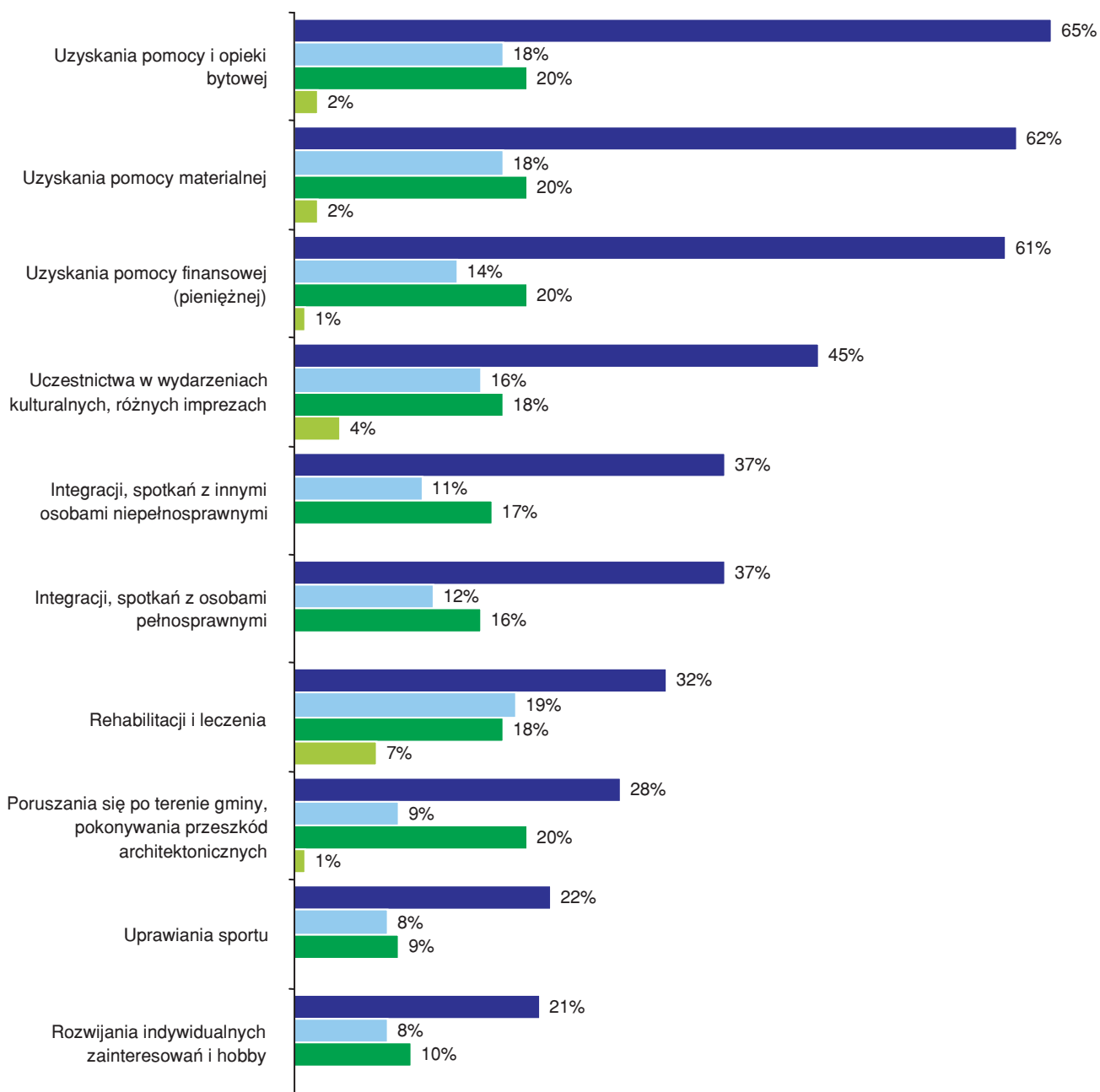
Zwróćmy uwagę na ogromne rozbieżności ocen dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych formułowanych przez przedstawicieli tej grupy oraz samorządy gminne. Województwo świętokrzyskie zasadniczo nie odbiega pod tym względem od ogółu kraju, choć w tym regionie zarówno niepełnosprawni jak i przedstawiciele gmin zdecydowanie gorzej, niż przeciętnie oceniają możliwości, jakie stwarzają gminy w zakresie rehabilitacji społecznej.

Niemal wszystkie osoby niepełnosprawne negatywnie oceniają działalność gmin dotyczącą **rehabilitacji społecznej**. Relatywnie najwięcej – bo „aż” 7% pozytywnych ocen osób niepełnosprawnych obserwujemy w przypadku możliwości rehabilitacji i leczenia. Żadnych ocen pozytywnych nie było w przypadku działań związanych z integracją społeczną, uprawianiem sportu czy rozwijaniem indywidualnych zainteresowań.

Przedstawiciele samorządów gminnych zdają sobie sprawę z małych możliwości, jakie gminy w województwie świętokrzyskim stwarzają osobom niepełnosprawnym. Formułowane przez nich oceny są dużo mniej optymistyczne, niż oceny przedstawicieli gmin w innych regionach. **Nadal jednak obserwujemy duży rozdźwięk pomiędzy ocenami wystawianymi przez niepełnosprawnych i przedstawicieli gmin.** Pozytywne oceny w przypadku wszystkich działań wystawia bowiem 10-20% przedstawicieli gmin. Relatywnie najlepiej ocenili oni możliwości, jakie gminy stwarzają w zakresie uzyskania pomocy i opieki bytowej, pomocy materialnej i finansowej, a także możliwości poruszania się po terenie gminy. Tymczasem jedynie 2%-3% niepełnosprawnych pozytywnie wyraża się o tych możliwościach.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie:
(Raczej duże + Bardzo duże)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych - ogółem (N=2117)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych - świętokrzyskie (N=65)

■ Osoby niepełnosprawne - ogółem (N=5019)

■ Osoby niepełnosprawne - świętokrzyskie (N=314)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

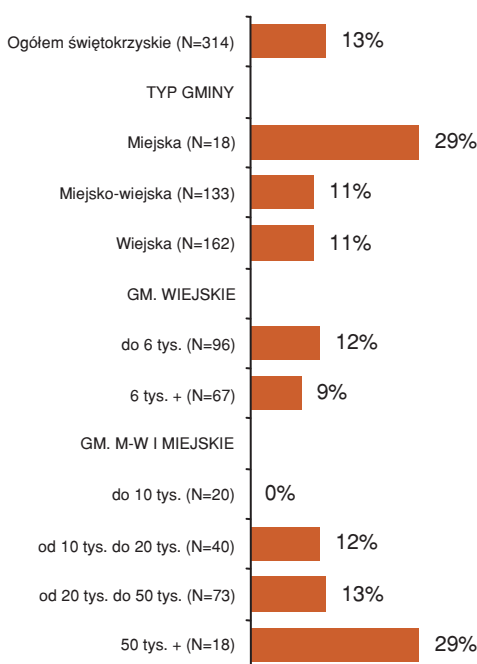
W województwie świętokrzyskim nie obserwujemy bardzo dużych rozbieżności pomiędzy gminami różnego typu w zakresie działalności podejmowanej na rzecz osób niepełnosprawnych, która to prawidłowość pojawiła się na poziomie kraju. Nadal jednak widoczne są różnice w aktywności gmin zróżnicowanych pod względem wielkości.

Przeciętny odsetek gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich podejmujących różnego typu działania w zakresie rehabilitacji społecznej są zbliżone (6-7%). Nie można zatem mówić o dużym zróżnicowaniu w tym zakresie.

Odsetek gmin angażujących się w zadania dotyczące rehabilitacji społecznej rośnie wraz z wielkością gminy w przypadku gmin wiejskich. W przypadku największych gmin wiejskich jest on najwyższy wśród wszystkich kategorii typów i wielkości. Wśród gmin miejsko-wiejskich i miejskich z największą aktywnością mamy do czynienia w przypadku gmin najmniejszych i średnich, z najmniejszą w przypadku gmin największych.

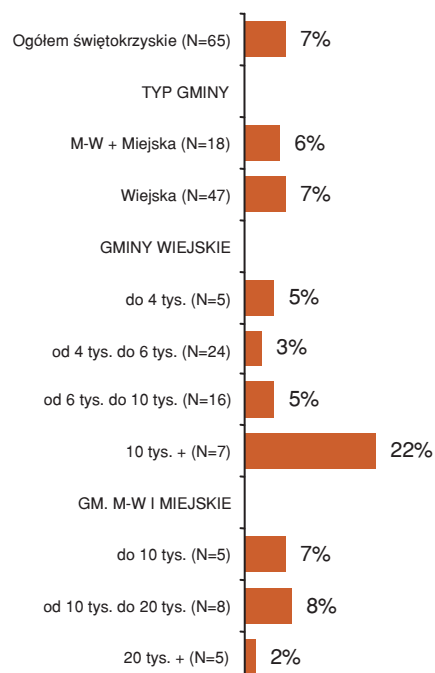
Osoby niepełnosprawne, szczególnie w przypadku największych gmin miejskich, znacznie prześcagają skalę podejmowanych przez gminy działań w zakresie rehabilitacji społecznej.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=314

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

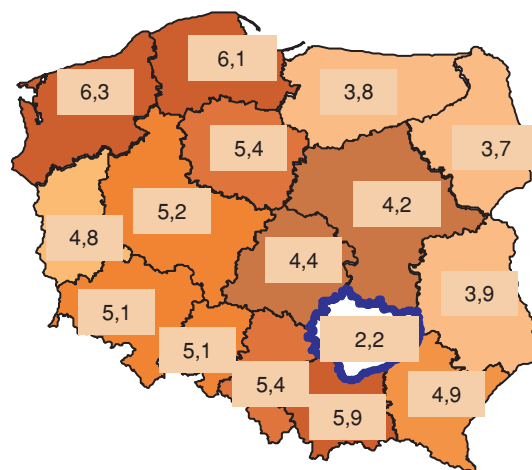
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Województwo świętokrzyskie wpisuje się w widoczny na mapach zróżnicowań podział terytorialny na Polskę zachodnią i wschodnią. Na wschodzie kraju aktywność gmin w zakresie rehabilitacji społecznej jest wyraźnie niższa, niż w zachodniej części. Zwróćmy też uwagę, iż województwo świętokrzyskie wypada najgorzej w skali całego kraju.

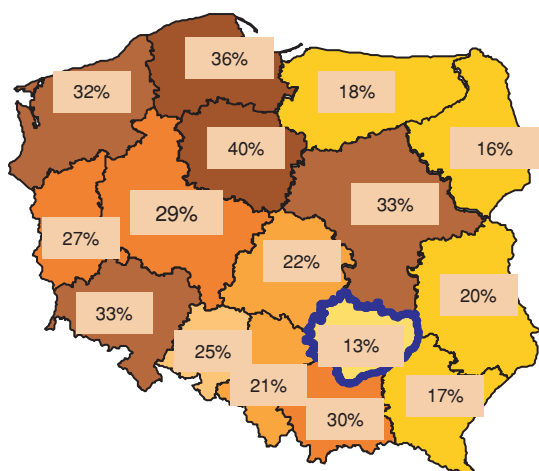
Zauważmy, że niepełnosprawni z województwa świętokrzyskiego, podobnie jak respondenci z innych województw, mieli tendencję do przeszacowywania aktywności gmin w zakresie rehabilitacji społecznej. Rozbieżności w przypadku tego regionu nie są wprawdzie tak drastyczne, jak w przypadku województw ze środkowej Polski, ale prawidłowość również tutaj się pojawia.

ŚREDNIA LICZBA PODEJMOWANYCH PRZEZ GMIN DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

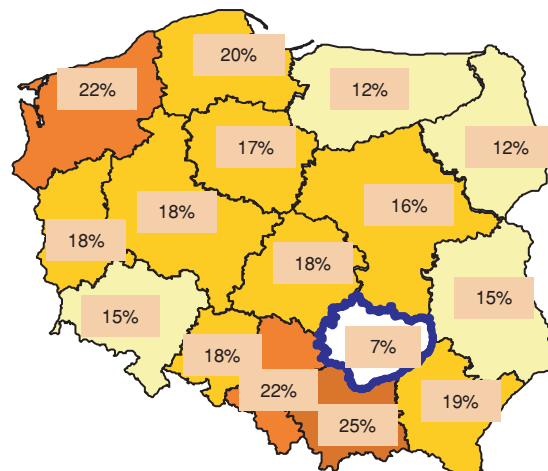
PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

ŚREDNIO 26%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

ŚREDNIO 17%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim doświadczeniem, potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych.

W województwie świętokrzyskim obserwujemy dużo większe, niż w skali kraju, braki w tym zakresie. Jednocześnie obserwujemy podobne, jak w innych województwach, zależności pomiędzy przygotowaniem samorządów do świadczenia pomocy a typem i wielkością gminy.

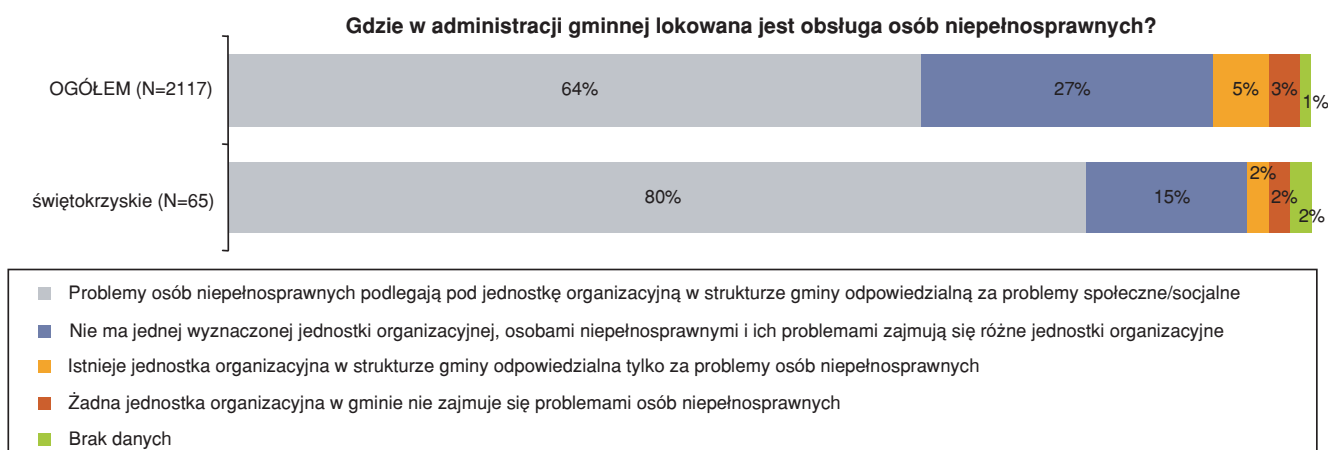
Samorzady gminne w większości nie są dobrze przygotowane do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym.

- W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.
- Samorzady gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.
- Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Nie wszystkie gminy uwzględniają w budżetach środki na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielną pozycję. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.
- Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➡ **W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.**

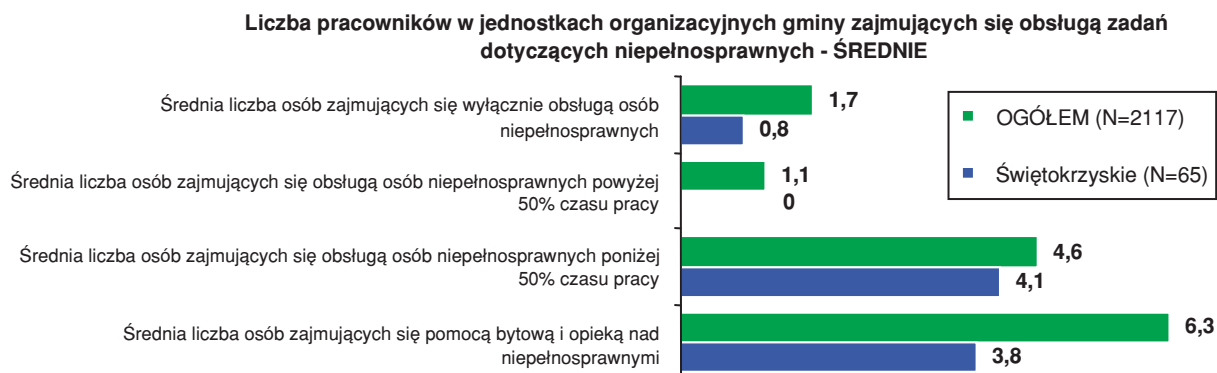
W województwie świętokrzyskim do zadań związanych z obsługą osób niepełnosprawnych najczęściej wyznaczane są jednostki odpowiedzialne za pomoc socjalną (80%). Ma to miejsce dużo częściej, niż w skali kraju. W 15% urzędów gmin niepełnosprawnymi zajmują się pracownicy różnych komórek organizacyjnych. Jedynie 2% gmin ma wyznaczone jednostki odpowiedzialne tylko za pomoc osobom niepełnosprawnym. Takie rozdrobienie kompetencji zapewne utrudnia udzielanie kompleksowej pomocy osobom niepełnosprawnym i w pewnym sensie spycha ich problemy na dalszy plan.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

➡ **Samorządy gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.**

Gminy w województwie świętokrzyskim dysponują dwukrotnie mniejszą, niż przeciętnie liczbą pełnoetatowych pracowników do obsługi osób niepełnosprawnych – średnio mniej, niż jeden etat na gminę. Także liczba osób zajmujących się obsługą niepełnosprawnych poniżej 50% czasu pracy oraz pracowników zajmujących się pomocą bytową i opieką nad niepełnosprawnymi jest niższa, niż w skali kraju.

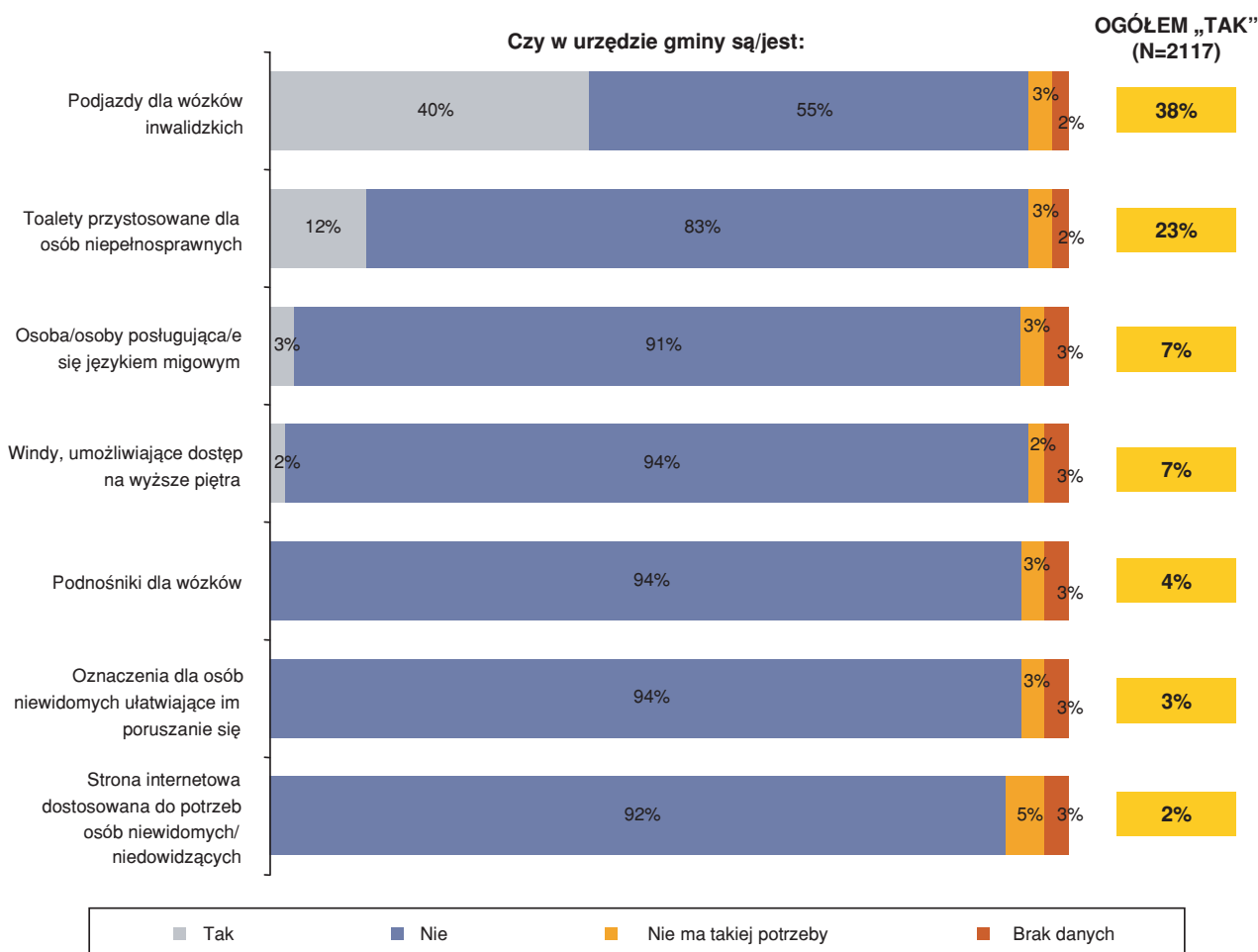
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☞ Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Województwo świętokrzyskie wypada pod tym względem znacznie gorzej, niż inne regiony. Większość urzędów gmin nie posiada podstawowych usprawnień dla niepełnosprawnych petentów. Co więcej, poza podjazdami dla wózków inwalidzkich w przypadku każdego z pozostałych udogodnień odsetek gmin, które deklarują ich posiadanie jest nieco mniejszy, niż w skali kraju.

Jedynie w przypadku podjazdów dla wózków mamy do czynienia z sytuacją nieznacznie lepszą, niż w skali kraju – tego typu usprawnienia posiada 40% gmin. Tylko 12% gmin (w porównaniu z 23% ogółem) posiada toalety przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do rzadkości należą osoby posługujące się językiem migowym oraz windy. Natomiast podnośniki dla wózków, oznaczenia dla niewidomych i dostosowane do ich potrzeb strony internetowe są po prostu nieobecne.

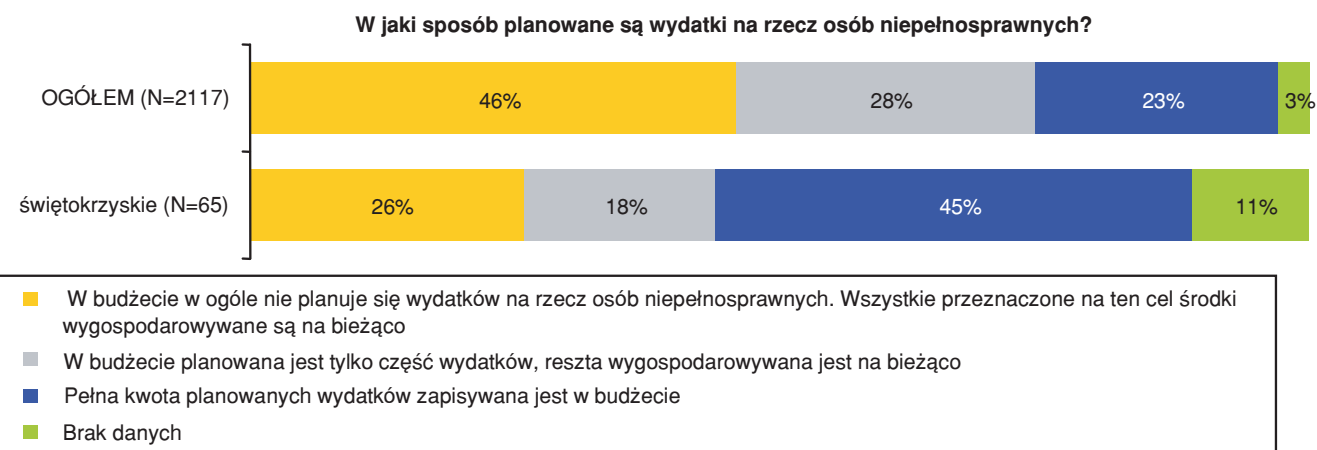
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117. Województwo świętokrzyskie, N=65

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☞ Brak jest w większości gmin szczegółowego planowania wydatków czy zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

W województwie świętokrzyskim w niemal połowie gmin pełna kwota planowanych wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych zapisywana jest w budżecie. Nadal jednak w co czwartej gminie (26%) w ogóle nie planuje się wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych w budżecie, ale wygospodarowuje środki w miarę potrzeb, zaś w kolejnych 18% w budżetach planuje się jedynie część wydatków.

Z drugiej jednak strony, województwo świętokrzyskie pod tym względem wypada zdecydowanie lepiej w stosunku do innych regionów kraju. Pod znakiem zapytania staje jednak wysokość zapisywanych w budżetach środków i ostateczne ich wykorzystanie. Jak bowiem wynika z wcześniejszych deklaracji gmin, działalność dotycząca niepełnosprawnych stanowi w zasadzie margines działalności samorządów. Ponadto zdecydowana większość gmin z województwa świętokrzyskiego w ogóle nie dostarczyła danych na temat wysokości wydatków na cele związane z pomocą niepełnosprawnym.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Jak wspomniano w rozdziale poświęconym aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych zdecydowana większość gmin nie posiada opracowanego gminnego programu walki z bezrobociem wśród tej grupy osób. W województwie świętokrzyskim sytuacja jest gorsza, niż w skali kraju, bowiem tylko 4% deklaruje iż opracowała lub jest w trakcie opracowywania tego typu programu. Co dwudziesta świętokrzyska gmina (5%) ma opracowany (lub jest w trakcie opracowywania) gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, co jest odsetkiem dużo niższym, niż w skali kraju.

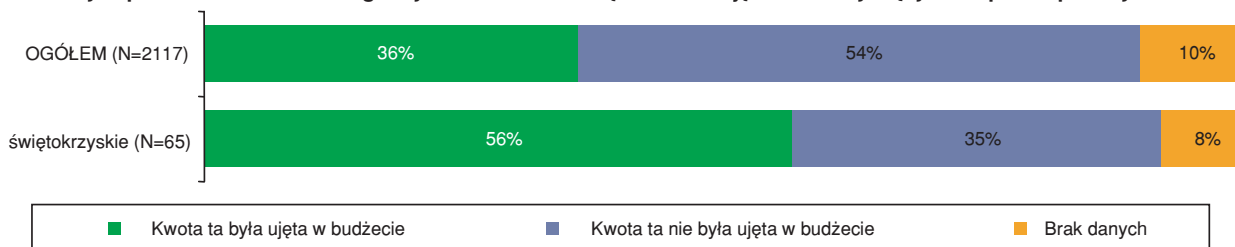
Brak szczegółowego planowania wydatków i działań dotyczących osób niepełnosprawnych zapewne w znacznym stopniu utrudnia realizację jakichkolwiek zadań w tym zakresie, a w przypadku podejmowanych działań nie sprzyja ich efektywności.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

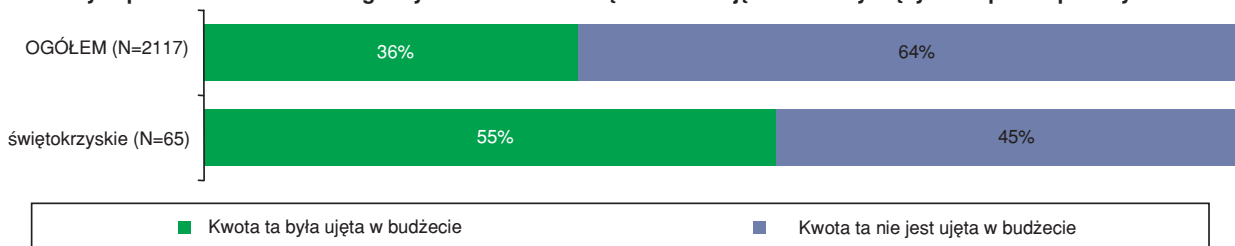
☞ Nie wszystkie gminy uwzględniają w budżetach środki na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielną pozycję.

W województwie świętokrzyskim sytuacja pod tym względem przedstawia się dużo lepiej, niż w skali kraju – ponad połowa świętokrzyskich gmin (56%) ujmowała tego typu wydatki w budżecie na rok 2005 oraz zaplanowała je w budżecie na rok 2006. Co trzecia gmina (35%) nie umieściła tych wydatków w budżetach, zaś 45% nie planowało ich w 2006 roku.

Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2005 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

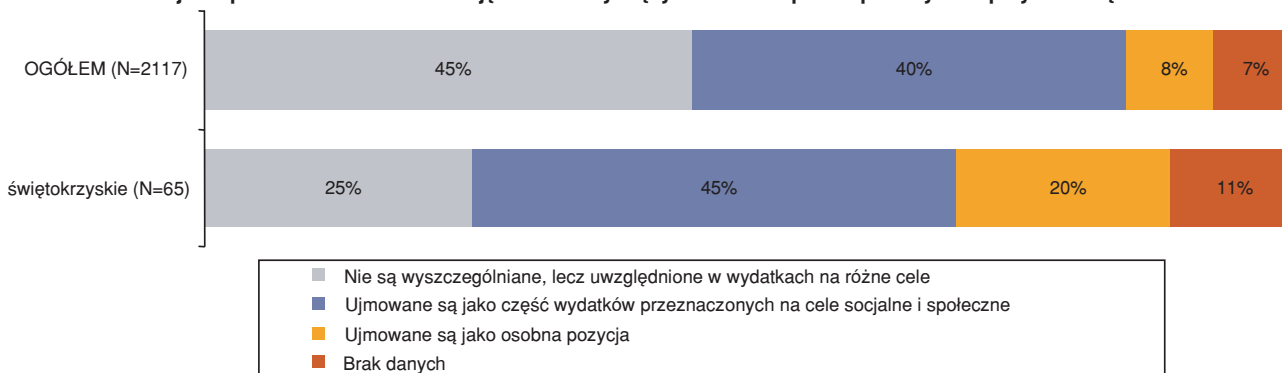
Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2006 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

W województwie świętokrzyskim częściej, niż przeciętnie spotykana jest praktyka ujmowania środków na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych jako osobnej pozycji w budżecie. Tylko 25% gmin w ogóle nie wyszczególnia takich wydatków, ale włącza je w wydatki na różne cele. 45% gmin środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych ujmuje jako część wydatków przeznaczonych na cele społeczne i socjalne. Co piąta gmina traktuje je jako osobną pozycję w budżecie.

W jaki sposób środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych zapisywane są w budżecie?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☛ Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.

Ponad 20% gmin z województwa świętokrzyskiego nie dostarczyło żadnych danych dotyczących źródeł środków finansowych na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych.

W przypadku pozostałych samorządów mamy do czynienia z podobną do skali kraju strukturą źródeł środków finansowych na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych. Zdecydowaną część ciężaru pomocy biorą na siebie same gminy – przeciętnie niemal 60% środków pochodzi z budżetu samorządów gminnych i jest to największy odsetek w kraju. Na drugiej pozycji – niemal równorzędne są środki powiatu i województwa oraz dotacje celowe z budżetu państwa (ponad 9% w przypadku każdego ze źródeł). W przypadku świętokrzyskich gmin marginalne mniejsze znaczenie mają fundusze unijne i kredyty.

**Tabela 1. Z jakich źródeł pochodziły w 2005 roku środki finansowe gminy na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych?
PRZECIĘTNA STRUKTURA ŹRÓDEŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH (W %)**

	OGÓŁEM (N=1704)	dolnośląskie (N=95)	kujawsko-pomorskie (N=60)	lubelskie (N=143)	lubuskie (N=38)	łódzkie (N=126)	małopolskie (N=150)	mazowieckie (N=258)	opolskie (N=47)	podkarpackie (N=121)	podlaskie (N=82)	pomorskie (N=81)	śląskie (N=129)	świętokrzyskie (N=50)	warmińsko-pomorskie (N=88)	wielkopolskie (N=151)	zachodniopomorskie (N=83)
Ze środków własnych gminy	51,82	52,97	52,3	58,55	46,97	48,03	47,55	48,12	56,83	47,43	40,98	44,12	57,45	59,92	57,8	59,81	53,72
Ze środków powiatu	8,06	5,34	5,92	6,03	0,79	8,37	15,32	6,81	2,53	5,15	7,33	7,35	8,3	9,82	12,83	7,17	13,93
Ze środków województwa	11,12	6,47	12,52	13,91	11,58	16,83	8,17	10,05	14,36	15,13	9,87	12,17	8,18	9,72	9,09	10,81	10,19
Z dotacji celowych budżetu państwa	19,78	23,93	21,2	15,36	25,45	21,9	21,43	22,67	17	25,23	26,65	25,35	14,44	9,46	14,1	13,59	16,92
Z subwencji z budżetu państwa	5,56	8,28	2,27	2,5	11,16	1,38	4,38	9,63	0,68	6,28	11,62	6,98	5,34	5,6	3,92	3,59	3,57
Ze środków sponsorów (np. darowizny)	1,13	0,92	1,2	0,35	0,16	1,83	0,58	0,73	2,66	0,33	0,12	1,2	1,2	2,74	0,43	3,34	1,17
Z funduszy Unii Europejskiej	0,51	1,24	0,33	0,21	0	0,24	1,09	0,51	1,74	0,04	1,46	0,49	0,33	0,4	0	0,33	0,3
Z kredytów, pożyczek	0,21	0,32	0	0	0	0,75	0,03	0,14	0,47	0	0	0	0,43	0,2	0,8	0,2	0,12
Z innych źródeł	1,27	0,06	3,55	2,05	1,92	0	1,43	0,26	1,55	0,88	1,95	2,31	4,29	0,1	0,94	0,75	0,18
Brak danych	20%	33%	43%	18%	30%	16%	9%	13%	23%	10%	16%	16%	18%	23%	12%	29%	19%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Podkreślenia wymaga fakt, że w województwie świętokrzyskim dużo częściej, niż w innych województwach spotykamy dobre praktyki dotyczące planowania i budżetowania wydatków gmin dotyczących osób niepełnosprawnych.

Tym bardziej dziwi niemal całkowity brak aktywności gmin w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, zarówno w przypadku poprawy jakości życia, jak i rehabilitacji zawodowej tej grupy. Ponadto mamy do czynienia z niezwykle negatywnymi (najgorszymi w całym kraju) ocenami sytuacji i pracy gmin formułowanymi z resztą nie tylko przez osoby niepełnosprawne, ale także przez samych przedstawicieli samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego.

Najwyraźniej dobre planowanie i zapisywanie w budżetach środków na zadania dotyczące osób niepełnosprawnych nie stanowi warunku wystarczającego sukcesu. Powstaje także uzasadnione podejrzenie, że gminy w województwie świętokrzyskim mogły nieco na wyrost chwalić się dobrymi praktykami w zakresie planowania i budżetowania wydatków na pomoc niepełnosprawnym. Prawdopodobnie wydatki te dotyczą bardzo małej grupy osób i są raczej niskie kwotowo. Nie można również wykluczyć, że część samorządów dostarczyła danych nie do końca prawdziwych, za to „społecznie pożądanym”. Trudno bowiem znaleźć inne wyjaśnienia tej ewidentnej sprzeczności pomiędzy relatywnie dobrą organizacją i planowaniem pomocy, a niezwykle trudną sytuacją osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim, co do której pomiędzy niepełnosprawnymi respondentami i przedstawicielami samorządów panuje zgoda.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

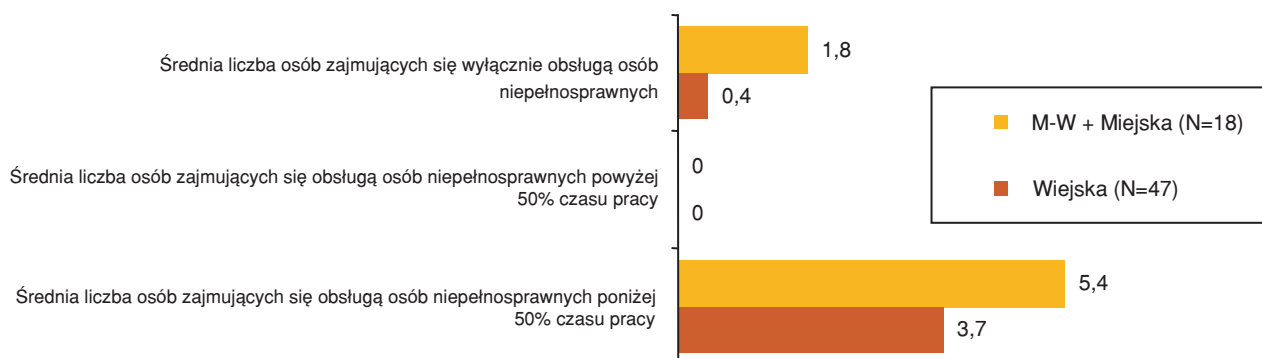
Podobnie, jak w skali kraju, również w województwie świętokrzyskim przygotowanie i możliwości świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym są silnie związane z typem i wielkością gminy. Trudno jednak ocenić, które z typów gmin są lepiej, a które gorzej przystosowane. Wskaźniki nie są w tym względzie jednoznaczne.

❑ Obsługa osób niepełnosprawnych i liczba etatów

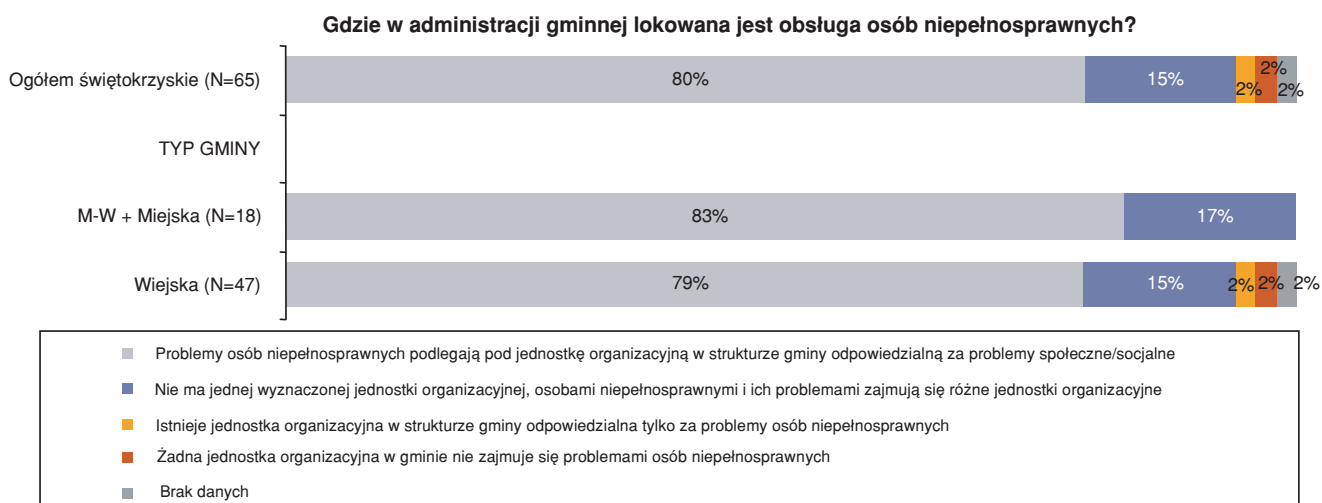
Pod względem organizacji obsługi osób niepełnosprawnych w urzędach gminy nie obserwujemy w województwie świętokrzyskim znaczących różnic.

Obserwujemy natomiast zróżnicowanie pod względem liczby etatów dedykowanych do obsługi niepełnosprawnych petentów. Przeciętnie więcej pracowników zajmujących się osobami niepełnosprawnymi (niezależnie od czasu tej pracy) posiadają gminy miejskie i miejsko-wiejskie. Dużo gorsza jest sytuacja gmin wiejskich.

Liczba pracowników w jednostkach organizacyjnych gminy zajmujących się obsługą zadań dotyczących niepełnosprawnych - ŚREDNIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

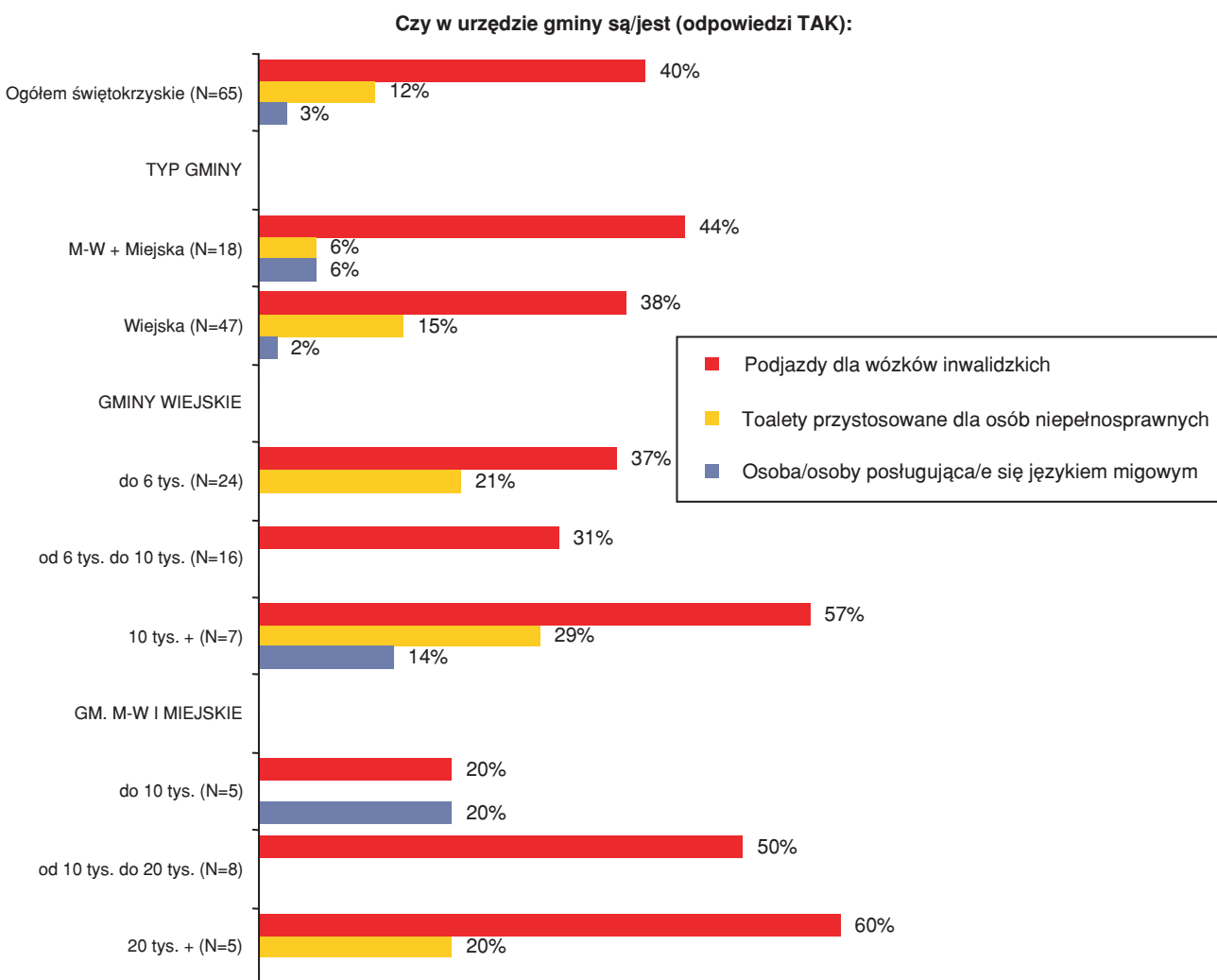
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☐ Dostosowanie architektoniczne

W województwie świętokrzyskim obserwujemy tylko częściowo prawidłowości pod względem dostosowania architektonicznego urzędów gmin, występujące w innych regionach kraju. Pod względem posiadania podjazdów dla wózków inwalidzkich sytuacja jest zdecydowanie lepsza w przypadku siedzib gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Gorzej jest w przypadku gmin wiejskich.

Sytuacja przedstawia się inaczej przy innych typach udogodnień. W przypadku toalet przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych z lepszą sytuacją mamy do czynienia w gminach wiejskich – w najmniejszych i średnich gminach miejskich i miejsko-wiejskich usprawnienie to jest nieobecne. Z kolei osoby posługujące się językiem migowym występują wyłącznie w najmniejszych gminach miejsko-wiejskich oraz w największych gminach wiejskich.

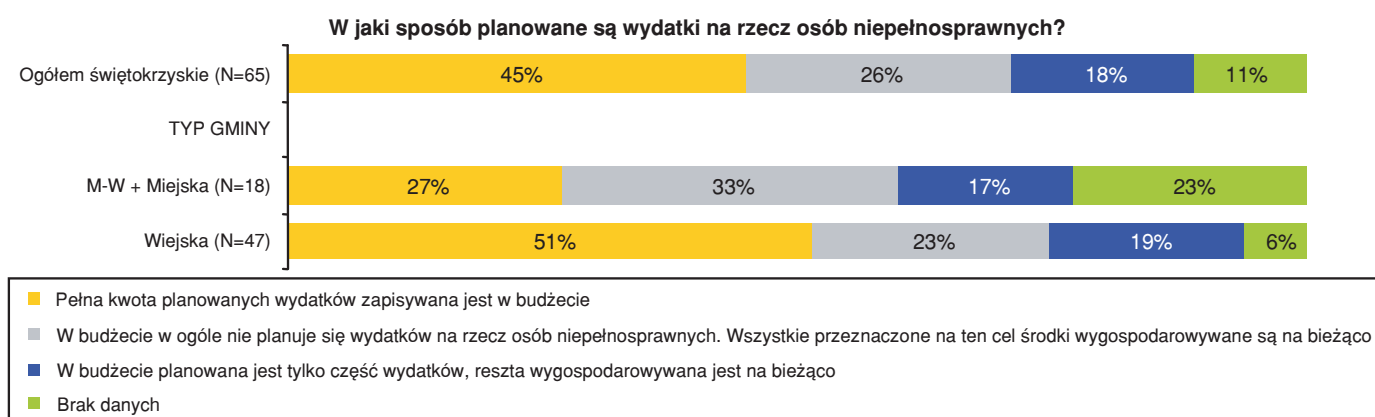

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Planowanie zadań dotyczących osób niepełnosprawnych i programy dotyczące osób niepełnosprawnych

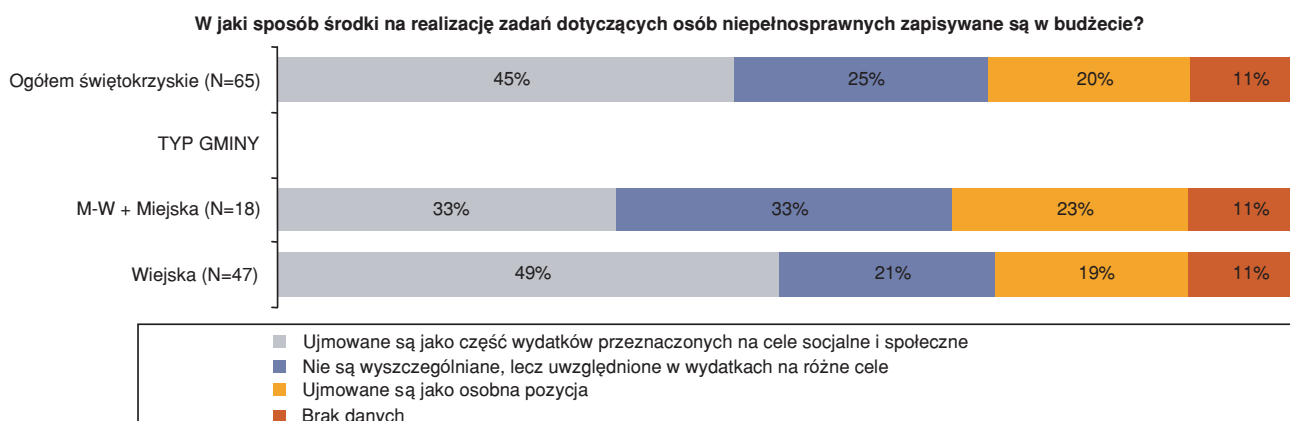
Gminy wiejskie zdecydowanie częściej, niż gminy miejskie i miejsko-wiejskie zapisują pełną kwotę planowanych wydatków w budżecie (51% samorządów gminnych). Tymczasem relatywnie więcej gmin miejskich i miejsko-wiejskich w ogóle nie planuje wydatków na rzecz niepełnosprawnych, ale środki na te cele wygospodarowuje na bieżąco.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

Uwzględnianie w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym

Co trzecia gmina miejska i miejsko-wiejska oraz co piąta gmina wiejska nie wyszczególnia środków na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych w budżetach, ale uwzględnia je w wydatkach na różne cele. 23% gmin miejsko-wiejskich i miejskich oraz 19% gmin wiejskich ujmuje tego typu wydatki jako osobną pozycję.

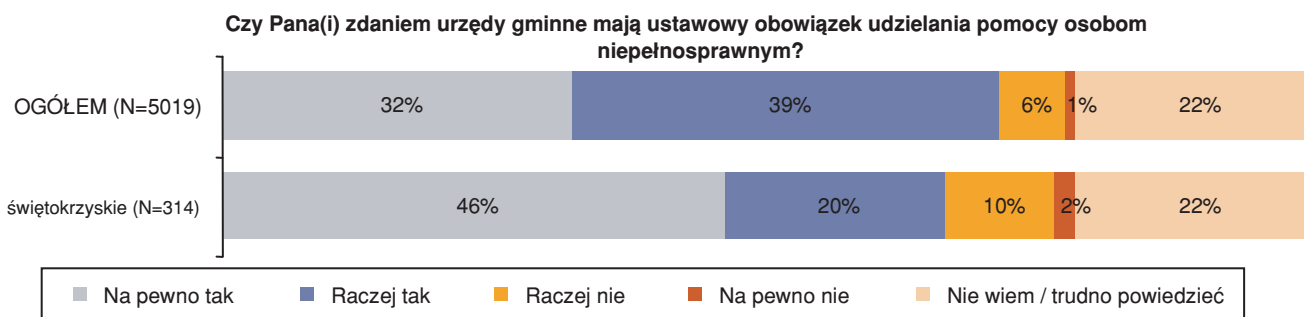
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=65

9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

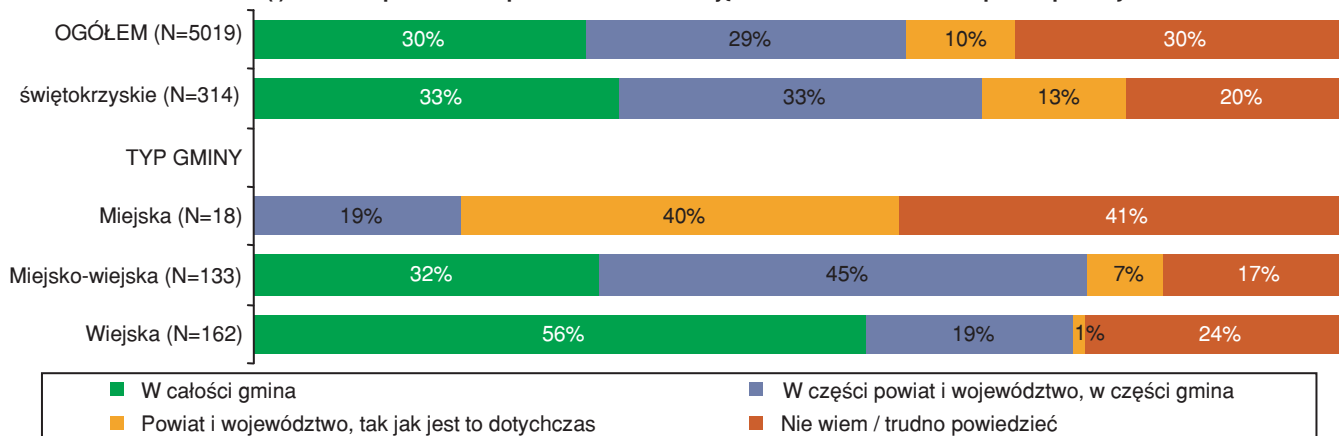
Niepełnosprawni mieszkańcy województwa świętokrzyskiego, podobnie jak ogół niepełnosprawnych uważają, że **gminy są ustawowo zobowiązane do zapewnienia im – jako osobom niepełnosprawnym – koniecznej pomocy**. Zapewne dlatego właśnie w stosunku do samorządów gminnych formułują oni oczekiwania pomocy i do nich zwracają się w pierwszej kolejności. W województwie świętokrzyskim obserwujemy też silniejsze, niż w skali kraju, **oczekiwanie zmiany obecnego systemu wsparcia**. Mieszkańcy tego regionu życzyliby sobie, aby gminy w większym stopniu, niż dotychczas – w całości lub przynajmniej w części – odpowiadały za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Postawa wobec ewentualnych zmian systemu wsparcia niepełnosprawnych jest bardzo wyraźnie związana z sytuacją respondentów. Ponad połowa mieszkańców wsi chciałaby, aby gmina przejęła ustawowe zadania od powiatów, ponieważ jest to im instytucja zdecydowanie bliższa. W przypadku gmin miejsko-wiejskich przeważa pogląd, iż zadania dotyczące pomocy niepełnosprawnym powinny zostać rozdzielone pomiędzy powiat i gminę. Natomiast mieszkańcy gmin miejskich w ogóle nie popierają pomysłu przejęcia zadań w całości przez gminę. Najczęściej uchylają się od przyjęcia jednoznacznego stanowiska lub preferują dotychczasowe rozwiązanie.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Zgodnie z obowiązującym prawem wszystkie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych przydzielone są władzom powiatowym i wojewódzkim. Gmina nie otrzymuje żadnych środków z budżetu państwa na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. Kto Pana(i) zdaniem powinien odpowiadać za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych?

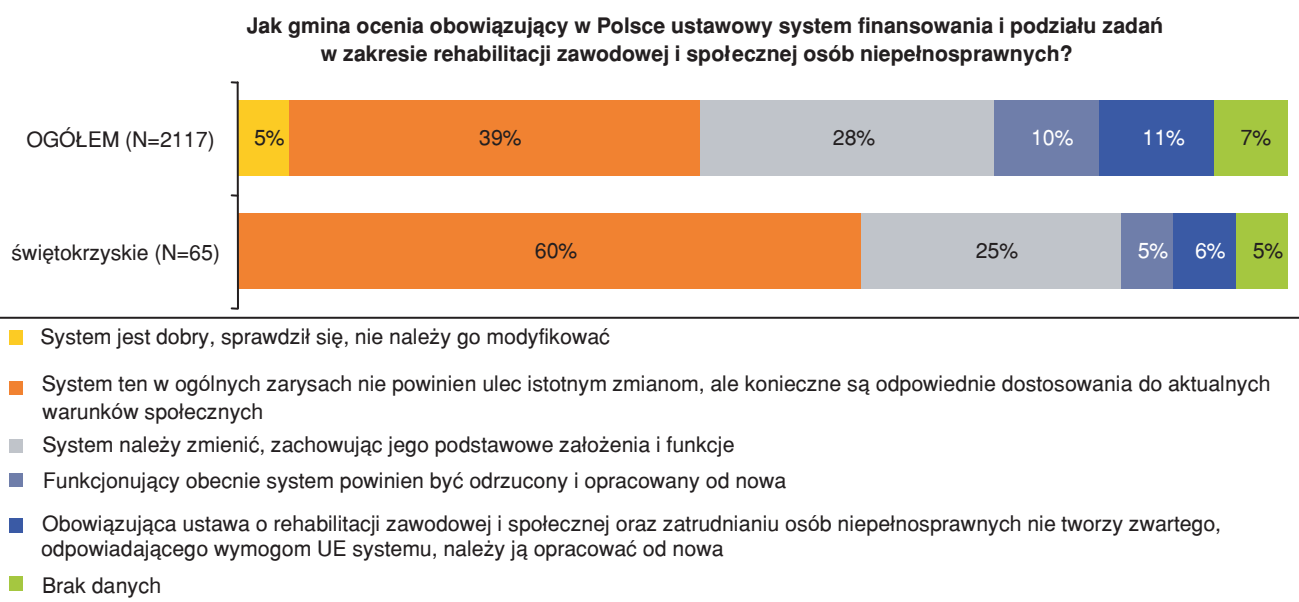
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Najwygodniejszym dla osób niepełnosprawnych, szczególnie mieszkańców wsi, rozwiązaniem byłoby przejęcie przez samorzady gminne od powiatów przynajmniej części zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. **Gminy widzą ten problem zupełnie inaczej.**

Gminy z województwa świętokrzyskiego negatywnie oceniają obowiązujący system finansowania i podziału zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Żaden z samorządów nie ocenił go pozytywnie.

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego zdecydowanie częściej (60%), niż w innych regionach, wyrażają przekonanie, iż system w ogólnych zarysach nie powinien ulec istotnym zmianom, ale niezbędne są modyfikacje dostosowujące go do społecznych realiów. Co czwarta gmina stwierdziła, iż system należy zmienić zachowując jedynie jego podstawowe założenia i funkcje.

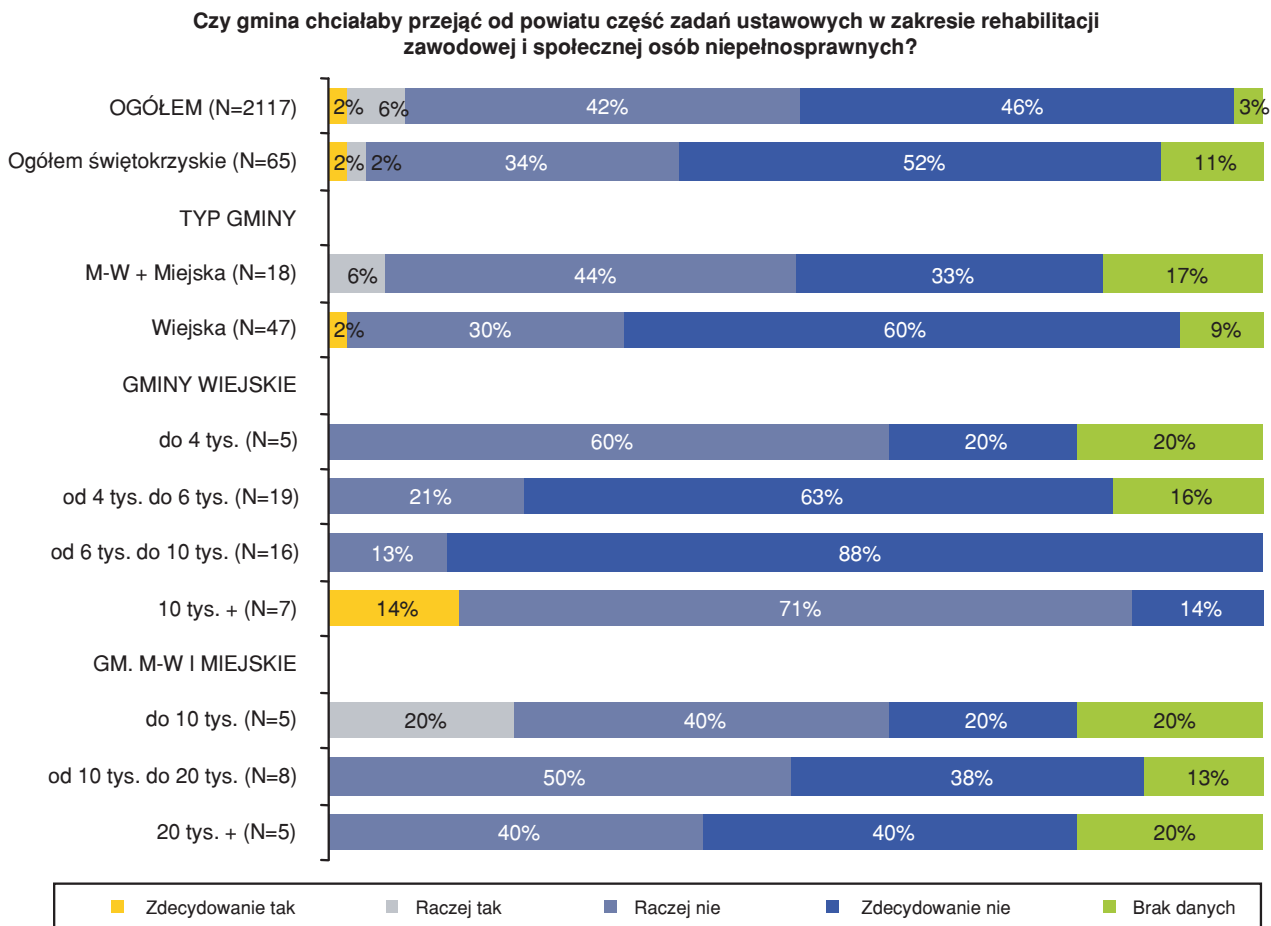
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego w ogromnej większości odrzucają pomysł przejęcia od powiatu części ustawowych zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Jedynie dwie gminy wyraziły aprobatę dla tego pomysłu.

Zdecydowany sprzeciw wyrażają w szczególności gminy miejskie i miejsko-wiejskie. Tylko jedna spośród najmniejszych gmin tego typu byłaby skłonna przejąć część obowiązków od powiatu. W przypadku pozostałych jednostek miejskich i miejsko-wiejskich żadna gmina nie zaaprobowała tej propozycji.

Również w przypadku ogromnej większości gmin wiejskich pomysł przejęcia części ustawowych zadań od powiatu spotkał się z silnym sprzeciwem. Akceptację tego pomysłu wyraziła tylko jedna spośród największych gmin wiejskich. W pozostałych przypadkach wszyscy przedstawiciele wiejskich samorządów gminnych odrzucili to rozwiązanie.

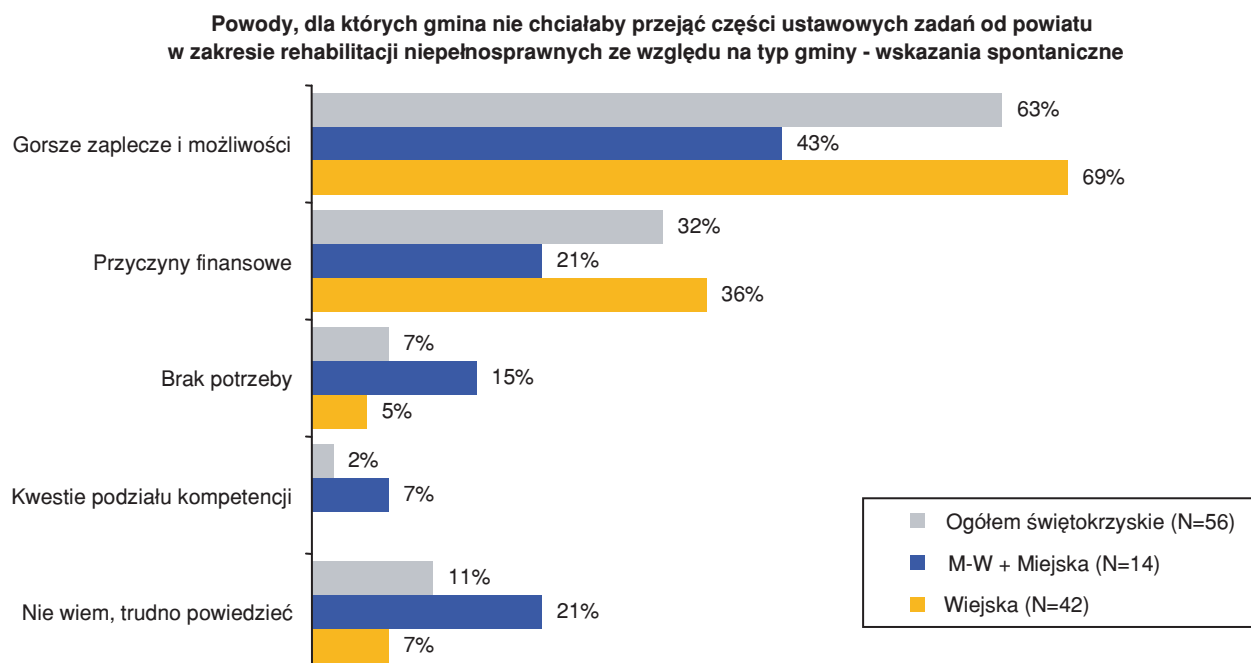

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Podstawowych powodów niechęci świętokrzyskich gmin wobec przejęcia na siebie obowiązków związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym, należy upatrywać w zapleczu, jakim dysponują samorzady. Wśród najczęściej wymienianych przeszkód znalazły się przede wszystkim **gorsze możliwości i zaplecze** (kadrowe, lokalowe etc.) gmin wobec potrzeb osób niepełnosprawnych, a także **przyczyny finansowe** – wskazywane najczęściej przez gminy wiejskie i miejskie.

Można przypuszczać, iż dysponując lepszym zapleczem i celowymi środkami finansowymi gminy wykazywałyby więcej inicjatywy w przejmowaniu zadań związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych od powiatów. Tego typu wsparcie zdecydowanie poprawiłoby bowiem możliwości gmin w stosunku do zadań, które przynajmniej częściowo samorzady i tak podejmują w ramach innych działań (np. pomocy społecznej i socjalnej). Mogłoby się to też przyczynić do wyrównywania dysproporcji pomiędzy pomocą udzielaną w miastach (większą z racji bliskości powiatu) i na wsiach (gdzie częściej jest to doraźne, najbardziej podstawowe wsparcie). Dodatkowo adresowanie tych zadań specyficznie do osób niepełnosprawnych sprzyjałoby bardziej efektywnej ich realizacji i zwiększeniu ich różnorodności.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo świętokrzyskie, N=56

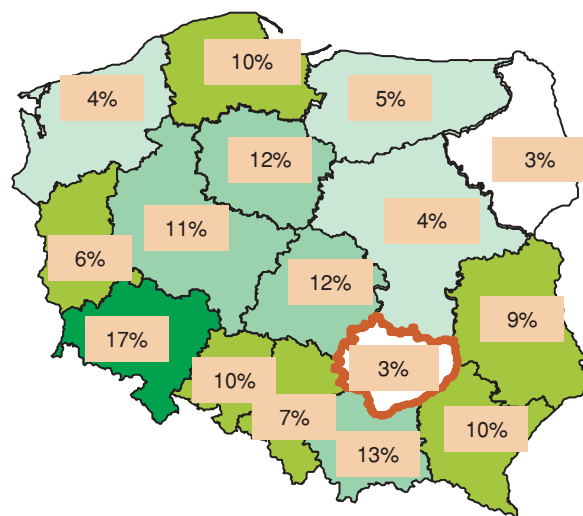
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa świętokrzyskiego, obok respondentów z regionu Podlasia, przejawiają najmniejszą skłonność do przejmowania od powiatu zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Również w sąsiednich województwach – mazowieckim i warmińsko-mazurskim mamy do czynienia z dużą niechęcią wobec przejęcia odpowiedzialności za tego typu działania.

Jednocześnie przedstawiciele samorządów w województwie świętokrzyskim mają relatywnie duże trudności ze wskazaniem przyczyn tej niechęci. Zdecydowanie częściej, niż w skali kraju wskazywano na problemy związane z zapleczem gmin i ich możliwościami.

Czy gmina chciałaby przejąć od powiatu część zadań ustawowych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych?

(ZDECYDOWANIE TAK + RACZEJ TAK)

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Tabela 1. Powody, dla których gmina nie chciałaby przejąć części ustawowych zadań od powiatu w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w poszczególnych województwach – wskazania spontaniczne

	Ogółem (N=1868)	dolnośląskie (N=112)	kujawsko-pomorskie (N=78)	lubelskie (N=157)	lubuskie (N=49)	łódzkie (N=130)	małopolskie (N=141)	mazowieckie (N=282)	opolskie (N=53)	podkarpackie (N=117)	podlaskie (N=92)	pomorskie (N=85)	śląskie (N=139)	świętokrzyskie (N=56)	warmińsko-pomorskie (N=94)	wielkopolskie (N=186)	zachodniopomorskie (N=95)
Gorsze zaplecze i możliwości	55%	72%	41%	56%	55%	58%	52%	60%	47%	42%	52%	61%	55%	63%	67%	52%	42%
Przyczyny finansowe	46%	56%	28%	44%	43%	30%	49%	48%	47%	63%	48%	35%	50%	32%	32%	61%	39%
Brak potrzeby	11%	6%	9%	16%	10%	15%	16%	10%	23%	9%	7%	7%	12%	7%	15%	10%	12%
Problemy prawne	1%	2%	3%	1%	2%	1%	0%	1%	0%	2%	7%	0%	1%	0%	2%	1%	3%
Kwestie podziału kompetencji	1%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	2%	1%	0%	2%	2%	1%	2%	0%
Inne	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	6%	4%	18%	4%	8%	9%	4%	1%	2%	3%	13%	5%	2%	11%	6%	4%	14%
Brak danych	3%	4%	14%	1%	4%	2%	0%	2%	4%	1%	1%	5%	4%	0%	2%	1%	4%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=1868